

A Kaposvári Egyházmegye Szeretetszolgálat KARITÁSZ, IRGALMASSÁG CSELEKEDETEI

Zsinati előkészítő dokumentum

Készítették:

Feketéné Szabó Márta – Egyházmegyei Karitászigazgató

Hanyeczné Fülöp Szilvia – Magyar Máltai Szeretetszolgálat, intézményvezető

Herzsenáth Melinda – Katolikus Idősek Otthona vezetője

Hágen Ilona Edit – Irgalmasság Háza koordinátora

Világos Krisztián atya – Kaposvári Egyházmegye vagyonkezelője

BEVEZETÉS

„Ha a szeretetet látod, látod a legszentebb Szentháromságot” – írta Ágoston.(...) A Lélek az a belső erő, mely összhangba hozza a hívők szívét Krisztus szívével, és arra indítja őket, hogy az embertársakat úgy szeressék, ahogyan Ő szerette őket, amikor lehajolt, hogy megmossa a tanítványok lábát (vö. Jn.13,1-13), s különösen, amikor mindenkiért odaadta az életét (vö. Jn.13,1-15,13).¹

A Karitás és az Irgalmasság cselekedetei zsinati dokumentum azzal a céllal készült el, hogy bemutassa az Egyházmegyénkben működő szeretetszolgálatok működését, azok feladatát, támogató-tanácsadó szerepét. Szeretnék tiszta képet alkotni eme szervezetek jelenlegi helyzetéről, szolgálatuk hatékonyságáról, esetleges nehézségeikről. Bemutatjuk azokat a célokat, jövőbeli képeket, melyet a mai társadalmi helyzet értékelése során fontosnak tartunk megvalósítani. Szeretnénk közös gondolkodásra hívni mindazokat, akik ezen a területen érintettek és fontosnak tartják, hogy egy jól működő, „élő”, kapcsolatokban és hatékonyságban gazdag, minél nagyobb területet felölelő karitatív szeretetszolgálatunk legyen.

Az Egyház, Isten vándorló népe Krisztus, a „nagy pásztor” (Zsid 13,20) által vezetett lép be a keresztény korszak harmadik évezredébe: Ő az a „szent kapu” (vö. Jn 10,9), amelyen a 2000. esztendő nagy jubileuma alkalmából léptünk át.1 Jézus Krisztus az út, az igazság és az élet (vö. Jn 14,16): ha az Úr orcáját szemléljük, belé vetett hitünket és reménységünket erősítjük, aki az egyedüli Megváltó és a történelem célja.

Az Egyház továbbra is minden nép és minden nemzet felé fordul, mert az üdvösség csak Krisztus nevében adatott az embernek. Az üdvösség, amelyet az Úr Jézus „drága áron” (1Kor 6,20; vö. 1Pt 1,18–19) szerzett meg, abban az új életben teljesedik ki, amely a halál után vár az igazakra, ám kiterjed erre a világra is, kiterjed a gazdaság és a munka, a technika és a kommunikáció, a társadalom és a politika, a nemzetközi közösség, a kultúrák és a népek közötti kapcsolatok valóságára. „Mi viszont tudjuk, Jézus azért jött el, hogy a teljes üdvösséget hozza meg az egész ember és minden ember számára, akiknek feltárja az istengyermekség horizontját.”²

A harmadik évezred küszöbén az Egyház nem fáradhat bele az evangélium hirdetésébe, amely a mulandó dolgokban is üdvösséget és valódi szabadságot ajándékoz, és ehhez megszívleli azt az ünnepélyes eligazítást, amellyel Szent Pál fordult tanítványához, Timóteushoz: „Hirdesd az evangéliumot, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel. Mert jön idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják. Te azonban maradj mindenben meggondolt, viseld el a bajokat, teljesítsd az evangélium hirdetőjének feladatát, töltsd be szolgálatodat.” (2Tim 4,2–5)

Az Egyház társadalmi tanítását is rendelkezésre bocsátja útítársai, korunk férfiai és asszonyai számára. Amikor ugyanis az Egyház „az evangélium hirdetésére szóló küldetését teljesíti, Jézus

---

¹ DCE19

Krisztus nevében tanúsítja az ember sajátos méltóságát és hivatását az emberek közössége iránt; megtanítja neki az igazságosság és a szeretet követelményét az isteni bölcsességnek megfelelően”.³ Ez a tanítás abból a mély egységből fakad, amely a hitből átfogó üdvösségre, a reményből az igazságosság kiteljesedésére vezet, és abból a szeretetből, amely minden embert valóságosan fivérré és nővérré tesz Krisztusban: ez Isten világ iránti szeretetének kifejeződése, amelyet Isten annyira szeretett, „hogy egyszülött fiát adta érte” (Jn 3,16). A szeretet új törvénye az egész emberiséget átfogja, és nem ismer határokat, mert az üdvösség Krisztusban történő kinyilatkoztatása eljut „a föld végső határáig” (ApCsel 1,8).

Az az ember, aki ráébred arra, hogy Isten szereti őt, megérti saját transzcendens méltóságát; megtanulja, hogy ne elégedjen meg önmagával, és a másik emberrel a hiteles emberi kapcsolatok rendszerében találkozzon. Azok az emberek, akiket Isten szeretete újjá teremtett, képesek arra, hogy megváltoztassák az emberi kapcsolatok szabályait és minőségét, sőt még a társadalmi struktúrákat is: olyan személyek ők, akik békét hozhatnak ott, ahol konfliktusok vannak, testvéri kapcsolatokat teremthetnek és tarthatnak fenn ott, ahol gyűlölet uralkodik, képesek keresni az igazságosságot ott, ahol az ember ember általi kizsákmányolása hatalmasodott el. Csak a szeretet teszi lehetővé az emberek közötti kapcsolatok radikális megváltoztatását. Minden jóakarátú ember, aki magáévá teszi ezt a lehetőséget, képessé válik az igazságban és a jóságban ismerni fel az igazságosság és az emberi fejlődés mérhetetlen távlatát.

A szeretetnek, amelyhez a maga társadalmi tanításával az Egyház is hozzá kíván járulni, olyan hatalmas feladattal kell megbirkóznia, amely az egész embert érinti, és minden embert megváltoztat. Oly sok szükséglet szenvedő testvérünk és nővérünk vár segítségre, oly sok elnyomott vár az igazságosságra, oly sok munkanélküli vár munkára, oly sok nép vár elismerésre: „Lehetséges-e, hogy még korunkban is vannak olyanok, akik éhen halnak, akiket analfabétizmusra kárhoztatunk, akik nem kapják meg a legegyszerűbb orvosi gondozást sem, vagy akiknek nincs otthonuk, ahol meghúzódhatnak? A szegénység tablóját a végtelenségig részletezhetnénk, amennyiben régi formáit az újakkal toldjuk meg. Ezek az új formák gyakran éppen azokban a rétegekben uralkodnak el, akik nincsenek híjával a gazdasági erőforrásoknak, de szembesülniük kell az értelmetlenség kiváltotta elkeseredéssel, a drogok csapdájával, az idős vagy beteg személyek magányával, a félreállítottsággal vagy a társadalmi diszkriminációval. (...) Egyébként hogyan tartsuk távol magunkat attól az ökológiai katasztrófától, amelynek következtében bolygónk hatalmas zónái válnak lakhatatlanná és ellenségessé az emberrel szemben? Hogyan viszonyuljunk a béketörekvésekhez, amelyeket gyakran katasztrófális háborúk lidérce fenyeget? Mit tegyünk az alapvető emberi jogok megvetése láttán, amely oly sok személyt, s köztük oly sok gyermeket is érint?”

A keresztény szeretet arra sűrget bennünket, hogy a visszásságokat felmutatva javaslatokat terjesszünk elő, és kötelezzük el magunkat egy olyan kulturális és társadalmi fejlődés mellett, amely hatékony munkára sarkall mindenkit, aki a szíven viseli az emberiség sorsának alakulását, és késztetést érez arra, hogy saját maga is hozzájáruljon ezen fejlődéshez. Az emberek egyre világosabban ismerik fel, hogy valamennyien ugyanabban a közös sorsban osztoznak, és ezért az átfogó és szolidáris humanizmusból kiindulva közös felelősséget is kell

vállalniuk. Látják, hogy ez a közös sors gyakran a technikától és a gazdaságtól függ, sőt azok által rájuk kényszerített. Az emberek szükségét érzik az erősebb erkölcsi tudatosságnak, amely a közös úton irányt mutat. Korunk emberei álmélkodva állnak a sokféle technológiai újdonság előtt, és egyre sürgetőbben kívánják azt, hogy ez a haladás most és a jövőben is az emberiség javára váljon.

Egyházmegyéink szeretetszolgálatára

„Az az egyház, amelyik szívében viseli a szegények gondját, az mindig Istenre hangolva marad, nem veszíti el az evangélium hullámhosszát és a lényegre összpontosít, hogy következetesen hirdesse: az Úr az egyetlen jó.”²

„Gyermekeim, ne szeressünk se szóval, se nyelvvel, hanem tettel és igazsággal”³, adja meg János apostol a szeretetszolgálat tevékenységének módját a katolikus egyházban.

A mai liberális, szabadgondolkodású világban ezeknek a szavaknak még hangsúlyosabbá kell válniuk és ennek hirdetése a mi feladatunk is. A világunkra nehezedő problémák, mint a szegénység ezer arca, jelennek meg nap, mint nap előttünk. Már régóta nem csak az anyagi hiány jelenti a szegénységet, hanem egyre nagyobb teret kap a szabadságtól, a méltóságtól és a szeretettől megfosztott lelkek nyomora.

A keresztény hit alapjául szolgáló kettős szeretet parancs, amelyet Jézus, az Isten fia tanított nekünk egyrészt az Istenszeretet⁴ és a felebaráti szeretet egységét kell, hogy tükrözze életünkben. A kettő nem elválasztható és egymás nélkül nem működik. *„A szeretet nem enged kibúvót („alibit”): aki úgy akar szeretni, ahogyan Jézus szeretett, az Ő példáját kell követnie, főként akkor, ha a szegények iránti szeretetről van szó.”*

„Az evangélium olyan életre szólít minket, amely gyakorta kényelmetlenséggel jár, ugyanis, aki Jézust követi, az szereti a szegény és egyszerű embereket.”⁵

A szeretetszolgálat múltja egészen az ősegyházig vezethető vissza. Péter apostol hét *„jó hírben álló, lélekkel eltelt, bölcs férfit”⁶* választott ki, akik vállalták a szegényekről való gondoskodást. Ők voltak az első „karitás” szervezet, a diakónusi testület, melyek az igehirdetésnek és a szeretetszolgálatnak szentelték életüket az első pünkösd után.

Voltak történelmünkben azonban olyan időszakok is, amikor az emberek hite, az Istenhez való fordulás erőssége lankadt. Ez a középkorra és kora-újkorra tehető, így a karitatív munka főként a szerzetesrendek által valósult meg.

Árpád-házi Szent Erzsébet, Assisi Szent Ferenc, Néri Szent Fülöp, Páli Szent Vince, mindannyian életük felajánlásával, egyszerű és alázatos szeretettel szolgálták a szegényeket.

A XIX. században az iparosodás és a polgárosodás idején a munkásság nyomora keresztény segítőkész szervezetek és mozgalmak létrejöttét eredményezte.

---

² Ferenc pápa beszéde a alessano-i temetőnél

³ 1Jn 3,18

⁴ Vo.: Mtörv 6,5

⁵ Ferenc pápa beszéde a alessano-i temetőnél

⁶ ApCsel 6,3

Hazánkban 1914-ben alakult meg a szegények gondozásával szervezeten foglalkozó Katolikus Karitás, amely 1989-90 évi újjászervezése által nyerte el mai formáját Caritas Hungarica néven.

A szeretetszolgálat önkénteseinek, munkatársainak a szegényekkel történő gondoskodás, hivatás és egyben találkozás a társadalom peremére jutott emberekben megbúvó Krisztussal.

Nem elég meghallani a szegények kiáltását, hanem segítenünk is kell őket. Ez minden keresztény hívő ember feladata.

„ .... a szegények tényleg az egyház kincsét adják” – mondta Ferenc pápa - ezért fontos, hogy a felénk nyújtott kérő kezét megfogjuk és felismerjük a szegénységben rejlő értékeket.

„Amikor az egyház és a keresztény ember rá akar találni a saját arcára, nem tehet mást, mint hogy elindul a szegény ember felé.”⁷

---

⁷ Matteo Zuppi bolognai érsek

Karitás, mint szeretetszolgálat

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!”⁸

A Katolikus Karitás a Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete, amely korra, nemre, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül segíti a rászorultakat szociális, egészségügyi szervezetek fenntartása és különböző segélyprogramok akciók útján. Célja: a rászorulóknak segítsége az evangélium szellemében. A karitás tevékenysége jórészt önkéntesek munkájára épül. Ők azok, akik személyesen ismerik a támogatottakat, felméri körülményeiket és lehetőségük szerint segíteni próbálják őket. Így nyílik lehetőség arra, hogy személyes szeretetünk által Isten szeretete eljusson a támogatott emberekhez. *„Ne csak úgy gondoljunk a szegényekre, mint a heti egyszeri önkéntes munka jó gyakorlatának célcsoportjára vagy még kevésbé, mint olyan emberekre, akiket időnkénti felbuzdulásból megsegítünk egy-egy gesztussal, hogy megnyugtassuk a lelkiismeretünket.”⁹*

A Karitás munka tevékenységi területei:

1. Idősek és betegek
2. Családok
3. Fogyatékkal élők
4. Szenvedélybetegek
5. Hajléktalanok
6. Kisebbség
7. Menekültek
8. Katasztrófák áldozatai

A fent említett kategóriák szerinti, jelenlegi helyzet egyházmegyénkben:

---

⁸ Mt 24,40

⁹ Ferenc pápa

1. Idősek és betegek

„Nincs olyan betegség vagy testi, lelki szenvedés, amelyben ne ismerhetnénk föl az emberi élet szent értékét és Krisztus szenvedésének jelét, amely arra ösztönöz, hogy szeretettel gondoskodjunk a szenvedőkről, megvédve méltóságukat.”¹⁰

Egyházmegyénkben az idősek gondozása többféle módon történik. Szinte az összes önkéntes csoportunk végez időslátogatást. Ez történhet kórházi látogatás formájában, illetve otthoni szolgálatban. Míg a kórházakban beszélgetés és imádkozás folyik szellemi síkon, addig otthonaikban látogatott időseinknek segítenek bevásárolni, gyógyszereiket kiváltani, esetleg takarításban, de nagyon sok esetben élelmiszerral is kell támogatni őket.

Minden csoportunk velünk a központtal együtt, de természetesen helyileg megemlékezik az idősek világnapjáról és igényes, színvonalas műsorokkal köszöntjük őket ünnepeinken.

A Jó(T)Enni jó Egyházmegyei Intézményfenntartó Központtal együttműködve két helyszínen (Kaposvár, Füredi u. és Pécsi u.) naponta melegéltelt osztunk, ahol a jelentkezők közel fele alacsony nyugdíjjal rendelkező idős, beteg ember.

Azért, hogy a lakásukból, házaikból kimozdulni nem tudó idős emberek is érezzék szükség van rájuk, létrehoztunk egy láthatatlan segítőkőből álló imaháló. Ez a szolgálat ma 140 önkéntest takar, akiknek rendszeresen negyedévente levelet küldünk, megköszönve kitartó szolgálatukat és újabb imaszándákokkal kérjük támogatásukat.

Az idősek ellátásában nagyon sok esetben kiválóan tudunk együtt dolgozni az egyházmegye által létrehozott Irgalmasság Házával.

Megoldásra váró problémák:

Rengeteg a kis jövedelemből élő idős ember. Számos olyan házaspárt ismertünk, akik valamilyen okból kifolyólag albérletbe kényszerült, de már képtelenek a magas bérleti díjakat fizetni vagy ha igen, akkor fagyoskodnak, nem veszik meg a gyógyszereiket, elmaradnak a közművek fizetésével. Még nagyobb probléma amikor elvesztik a velük élő társat. Embertelen körülményeket láthatunk nap mint nap. Esélyük sincs idősotthonba kerülni, hiszen a nyugdíjuk alacsony, a költségmentes intézményekbe viszont hosszú éveket kell várni a felvételre.

Jó lenne, ha számukra is lenne egy olyan intézmény, ahol nagyon alacsony bérleti díjért emberhez méltó, szeretettel teli idős napjaikat élhetnék.

---

¹⁰ Ferenc pápa 2014.03.24. beszéde

2. Család

„Az egyház Isten családja a világban. Ebben a családban nem lehet szükségét szenvedő. (...) A szeretet parancsának egyetemességét tiszteletben tartva van sajátosan egyházi feladat is – az a feladat, hogy az egyházban, mint egy családban, egyetlen gyermek sem szenvedhet ínséget”¹¹. Ebben az értelemben érvényes a Galata-levél részlete: „Ezért amíg időnk van, tegyünk jót minden emberrel, de különösen hittestvéreinkkel”¹²

A Karitasz szolgálata kiemelt helyen tartja számon a családok segítségét, támogatását. Fontosnak tartjuk a család, mint közösség védelmét, ezért a segítségért hozzánk forduló kéréseket mindig megvizsgáljuk, ha kell környezettanulmányt végzünk és a lehetőségeinkhez mérten támogatjuk.

Egyre több a nehéz helyzetben élő család. Már nem csak egy-egy krízishelyzet miatt alakulnak ki megélhetési problémák, hanem generációk nőnek fel életvezetési gondokkal. A mai világ hazugságokban élteti fiataljainkat:” minden a tied lehet, élj a mának”, aztán mire felébrednek már kicsúszott a talaj a lábuk alól.

Minden önkéntes csoportunk jelenleg is végzi a következő feladatokat:

- krízistámogatások (rezi, fűtés, betegség, haláleset) a nehéz helyzetben élő családoknak környezettanulmány alapján
- ruha, élelmiszer és gyógyszer-támogatások
- öngondoskodás felé segítség (országos programok: Öngondoskodó Kertek, Akarom Program, Szép Otthonok)
- gyermekek iskolázási támogatása
- gyermekeknek/családoknak nyári program szervezése
- gyermeknapok, játszóházak szervezése

Megoldásra váró problémák:

A családok helyzetében megoldás lehetne, ha a szociális hálóval jobb és erősebb lenne az összetartás. Ugyan nagyon sok esetben dolgozunk együtt a Családsegítő szolgálattal, a Védőnői szolgálattal, mégis a szorosabb, rendszeresebb összefogással hatékonyabb, nagyobb támogatást tudnánk adni egy-egy megoldásra váró problémában.

---

¹¹ DCE25/b

¹² Gal 6,10

3. Fogyatékkal élők

Egyházmegyénkben a szeretetszolgálatunknak sajnos nincs múltja, sem jelene a fogyatékkal élő emberek támogatásában, de terveink között szerepel ennek a területnek a felkutatása, segítése és támogatása.

4. Szenvedélybetegek

A szenvedélybetegség problémájával a Szent Lázár ház (hajlék nélküli, nehéz helyzetben lévő férfiak számára kialakított befogadó ház) létrejöttével váltunk érintetté. Egyházmegyénkben saját működtetésű szenvedélybetegekkel foglalkozó, illetve rehabilitációs intézmény nincs, tekintettel arra, hogy ezek az emberek szakértelemmel bíró segítséget igényelnek, külső intézményekkel vettük fel a kapcsolatot. (Indít Alapítvány, Drogambulancia, Anonim Alkoholisták, Önségítők Köre, Katolikus Alkoholistamentő Szolgálat, Bethánia Rehabilitációs Központ).

Magoldásra váró probléma:

Szolgálatunk során nagyon sok esetben találkozunk olyan szenvedélybeteg emberekkel, akik már felismerik betegségüket, de még hiányzik az akarati döntés a továbblépéshez vagy már meg is született benne az elhatározás, ugyanakkor mégsem vállalja a több hónapon keresztül tartó rehabilitációt.

Ennek okai a következők lehetnek:

- szinte mindegyik rehabilitációs intézet „vár” valamennyi anyagi támogatást és ezt nem tudják vállalni
- nem tudják vállalni a több hónapos távollétet a családtól, mert bár küzd a szenvedélyével, de még munkájával ő a családfenntartó, ha kiesik a keresete összeborul a család anyagi helyzete
- nem kívánja ilyen hosszú időre kivonni magát a családja életéből
- szégyennek érzi a helyzetét és a rehabilitációt

Nagyon jó megoldás lehetne a fent említett mindkét helyzetben szenvedélybetegeknek szervezett táborok, lelki gyakorlatok szervezése, létrehozása.

Egyik esetben, amikor már felismeri a problémát, de még nem tesz lépéseket elvezethetnénk (nagyon fontos, hogy szeretettel és nem erőszakkal), hogy változtatni akarjon és ennek akár egy hosszabb terápia is lehet a vége.

A másik esetben pedig követhetnénk, figyelemmel kísérhetnénk, segíthetnénk a már „tenni akaró” szenvedélybeteget, mint ahogy azt a rehabilitációt végzett önségélyező körök tagjai is teszik. A különbség csak annyi lenne, hogy mindezt keresztényi szemmel, keresztényi köntösbe helyeznénk.

Így a hosszabb rehabilitációt visszautasító embereket sem kellene magukra hagyni. Ezenfelül kicsit visszautalva a rengeteg nehéz helyzetben élő családra, segítség és megoldás lehetne sokszor az ő problémáikban is. Számtalan esetben azért „csúsznak” le annyira, mert vagy az apa, vagy az anya szenvedélybeteggé válik. Természetesen ilyenkor is segítünk, de ez a fajta segítség csak tűzoltás és nincs a probléma gyökere orvosolva.

A szenvedélybetegségekkel részletesebben foglalkozunk a „**MAGYARORSZÁGI DROGHELYZET ÉRTÉKELÉSE A SZEMÉLYES, A TÁRSADALMI, A MÉDIA ÉS AZ EGYHÁZ FELELŐSSÉG(ÉNÉK) SZEMPONTJÁBÓL**” című fejezetben.

5. Hajléktalanok

„A tiszta szív könnyen meglátja Krisztust az éhezőkben, a ruhátlanokban, a hajléktalanokban, a magányos, megvetett személyekben, akiket senki sem szeret, a leprásokban, az alkoholistákban, az utcán fekvő emberekben. Nem csak a kenyeret éhezünk, hanem a szeretetet is.”¹³

A Szent Lázár ház létrehozásának gondolatával egy időben a hajlék nélküli emberek felkutatása, igényeik felmérése életszerűvé vált.

Utcai szolgálatot indítottunk – még gyermekcipőben jár – és felvettük a kapcsolatot Kaposváron, az összes hajléktalangozózásban érintett intézménnyel.

A Szent Lázár Ház azoknak a hajlék nélküli embereknek (egyenlőre csak férfiaknak) nyújt segítséget, akik szeretnének változtatni az életükön. Támogatjuk őket lelkileg, fizikai helyreállításukban, segítünk a szenvedélybetegségeik leküzdésében, illetve amikor éretté válnak a munkavállalásra segítünk az elhelyezkedésben.

Vannak azonban olyan hajléktalanok, akik már nem tudnak vagy nem is akarnak változtatni életükön. Irányukba is van feladatunk, mert ha csak arra az időre egy kicsit boldogabbá tesszük őket, amíg megszólítjuk és beszélgetünk velük, szolgálatunk elérte célját.

Megoldásra váró problémák:

Problémát jelent, hogy a Szent Lázár Házból kikerülő emberek hová mehetnének? Ugyan rendelkezni fognak már munkahellyel, keresettel és ezzel saját életet is élhetnének, de az albérleti lakbérek olyan magasak, amit ők nem tudnak kifizetni. Ezenkívül meg kell küzdeniük a társadalom előítéleteivel: ha megtudja a bérletet biztosító személy, hogy a bérlő hajléktalan volt, zárt ajtókat döngöztünk.

---

¹³ Teréz anya

6. Hátrányos helyzetű kisebbségek

Két fő támogatott csoport kerülhet szóba ezen a területen:

- határon túli magyarság: helyrajzilag nem vagyunk túl érintett ezen a területen, ami támogatást mégis tudunk nyújtani, azt az Országos Karitás Közponon keresztül tesszük meg (pl. könyv, élelmiszeradomány)
- cigány kisebbség: számunkra ők már érintettebb terület, hiszen sok olyan település van egyházmegyénkben, ahol többségében vagy szinte teljesen ők teszik ki a lakosság nagy részét. Ezeken a helyeken az önkormányzatok és a családsegítő szolgálat bevonásával ruha, cipő, bútor és élelmiszer adománnyal, esetenként krízismegoldással és egyéb programokkal tudunk segíteni

7. Menekültek

A migráció kérdése szintén egy olyan területe a karitatív munkának, amelyben szinte csak az Országos Karitás Közponnal együttműködve veszünk részt. Ilyen lehet például a befogadó állomások tárgyi támogatása, a menekültek ruhával, élelmiszerrel való ellátása, esetenként lelki segítségnyújtás. E kérdésben a Somogy Megyei Rendőr Főkapitánysággal voltak megbeszéléseink egy-egy esetben.

8. Katasztrófa esetén

Természeti, ipari és egyéb civilizációs eredetű katasztrófák esetén a karitás szervezete gyors segélyekkel, alapvető életfeltételek biztosításával és lelki segélynyújtással tudja támogatni a csapásokat elszenvedőket. Az ilyen esetek hatékony megoldása érdekében együttműködünk a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal.

Kaposvári Egyházmegyei Karitászs Központ feladatai:

„Kézzei foghatóvá tenni Isten irgalmas szeretetét.”¹⁴

Egyházmegyei Központunk feladatai három fő részre oszthatók:

1. Tevékenységi terület:

Országos Központtal való kapcsolattartás, az általuk szervezett programok helyi szintű megvalósítása és eljuttatása a vidéki önkéntes csoportokhoz

(Együtt a Babákért Program, Öngondoskodó Háztartások Program, Lakó Program, Betűvető Program, Kandalló Program, Önkénteseket képző tábor, nyári gyermektábor, és egyéb más alkalomszerű akciók)

2. Tevékenységi terület:

- folyamatos, állandó tevékenységeink:

- plébániai csoportok koordinálása: rendszeres kapcsolattartás a csoportokkal, a az országos programok lehetőségeinek ismertetése, azokba történő bevonásuk
- minden tevékenységünkre kiterjedő adminisztrációs munka
- naponta ételosztás kettő osztóponton
- adományok fogadása, szortírozás, raktározás és osztás
- „ruhapiac” működtetése hetente két alkalommal
- hajléktalanoknak, nehéz helyzetben élő embereknek mosási lehetőség a Központban
- hajléktalanoknak csomagmegőrző működtetése
- krízistámogatásokhoz környezettanulmányok készítése, segítő szervezetekkel kapcsolatfelvétel szervezése és a támogatás lebonyolítása
- imaháló tagjaival rendszeres kapcsolattartás
- kihelyezett adománygyűjtő perselyek ellenőrzése
- idősek mentálhigiénés gondozása

---

¹⁴ XVI. Benedek pápa

- saját szervezésű programjaink:

- Az eredményes segítséghez három dolog szükséges: szeretet, szaktudás és szervezettség. Ennek megvalósítása érdekében negyedévente egyházmegyei karitás napot szervezünk. Ezeken az alkalmakon szakmai ismeretekkel gazdagítjuk és lelki töltődéssel próbáljuk inspirálni önkénteseinket.
- Céljaink és programjaink megvalósításhoz szükségünk van a helyi vállalkozók támogatására, anyagi természetű segítésére, ezért félévente vállalkozói estet szervezünk.
- Időszakos adománygyűjtések szervezése (pl. nagyböjti élelmiszergyűjtés, „tárjátok ki szíveteket” adventi gyűjtés a helyi üzletek, óvodák, iskolák bevonásával).
- Egyházi ünnepekhez kötődő nagyobb közösségeket érintő élelmiszer osztás megszervezése és lebonyolítása, főként a hátrányosabb helyzetű területek (ahol nincs önkéntes csoport) szem előtt való tartásával
- Egyéb alkalmasszerű programok szervezése (pl. szemüveg akció, ünnepi egyházi alkalmakon, napokon való részvétel minél nagyobb számú önkéntes megjelenésével. Pl.: „Egymillió csillag a szegényekért” rendezvény, tartós élelmiszer gyűjtési akciók.

3. Tevékenységi terület:

Szent Lázár Ház

„Jézust kortársai visszautasították, mert szegénysége ingerelte gazdagságukat. Vajon szegényeink visszautasítanak-e bennünket, mert bántja őket gazdagságunk vagy jól érzik magukat velünk, mert egyformák vagyunk a szegénységben?”¹⁵

„Felfedezni a hajléktalan ember arcában Krisztus vonásait, megtalálni és felszínre hozni az Úr által nekiadott ajándékokat.”¹⁶

Másfél éve nyitottuk meg egyházmegyénk első – hajlék nélküli férfiak számára kialakított – befogadó házának kapuját. Lakóinknak emberhez méltó életet, környezetet biztosítunk, mintegy „ugródeszkeként” használva e ház adta lehetőségeket, saját jövőjük újraindításához, rendbetételéhez.

---

¹⁵ Teréz anya

¹⁶ Teréz anya

Feladataink:

- Elfogadjuk őket!
- A bizalom kiépítése és megszilárdítása
- Értelmet adunk mindennapjaiknak (munkaterápia, állatok ellátása, kertgondozás, ház körüli munkálatok)
- Megmutatjuk, hogy alkotni érdemes és jó: önértékelés helyreállítása, sikerélmény
- közös ima, szentmise látogatás
- lelki gondozás: lelki sebeik feltárása, megbeszélése
- közösségi élmények
- segítünk szenvedélybetegségeik leküzdésében
- megfelelő stabilitás elérése után munkahelykeresésben segítségnyújtás

Szakmai képzések:

Ahhoz, hogy munkatársaink szolgálatukat minél jobban, minél hatékonyabban végezzék, különféle szakmai segítséget biztosítunk:

- Negyedévente közös találkozó a többi önkéntes csoport tagjaival. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak tapasztalatcserére, egymás megismerésére, közösségi élmények megélésére. Nagyon fontos az önkéntesek buzdítása, hogy az esetleges nehézségek ne vessék vissza őket és ne égjen ki bennük a buzgalom.
- Az országos központ szervezésében részt vehetnek egy általános képzésen, illetve egy egész hetet eltölthetnek az önkénteseket képző táborban
- A múlt évben kiadtunk egy saját, a mi egyházmegyénkben tevékenykedő karitászcsoportok számára összeállított kézi könyvet.

Jelenlegi kapcsolatrendszerünk:

Egyházmegyénk területén számos olyan család, egyedülálló ember él, akik rengeteget nélkülöznek. Célunk, hogy ezeknek a szociálisan rászoruló embereknek a nélkülözését csökkentjük, boldogabbá tegyük életüket.

„Soha ne engedd, hogy valaki ne legyen boldogabb a veled való találkozás után.”¹⁷

Ahhoz, hogy minél szélesebb körben, minél nagyobb területen tudjuk támogatni a segítséget szoruló embereket, kapcsolatrendszerünket tágabbra kellett bővítenünk. Felvettük a

---

¹⁷ Teréz anya

kapcsolatot azokkal a szervezetekkel, intézményekkel, akikkel a közös munka sokkal hatékonyabbá vált és közös területeink vannak.

Az idősek és betegek gondozásában, támogatásában nagyon jó együttműködés született az egyházmegye által indított Imádság Házával és a Katolikus Idősek Otthonával.

A családok támogatásával gyümölcsöző együttműködés született a helyi önkormányzatokkal, a családsegítő szolgálattal és rendszeres a kapcsolatunk a védőnői szolgálattal is.

A Somogy Megyei Rendőr Főkapitánysággal és a Somogy Megyei Katasztrófavédelemmel a bűncselekmény áldozatok támogatásában és a különböző katasztrófát elszenvedett emberek helyzetének megoldásában folytattunk előzetes megbeszéléseket.

A szenvedélybetegek segítségének speciális támogatásában a kaposvári Indít Alapítvány, az Anonim Alkoholisták öngyógyító köre, a katolikus egyház Alkoholistamentő Szolgálata és a máriagyúdi Bethánia Rehabilitációs Központ támogatott bennünket.

Krízishelyzetekben a környezettanulmányok felmérésében, az egyes területeken nehéz helyzetben élő családokra való figyelemfelhívásban remek partner a házi orvosok szolgálata.

Megoldandó, bővítendő területeink:

Az Egyházmegyei Karitás jelenlegi helyzetének vizsgálata során megállapítható, hogy bár tevékenysége, a szegények felé irányuló szolgálata sokrétű, de még számos helyen átalakításra vagy bővítésre szorul.

1. Kiemelten fontos hangsúlyt kell helyezni új karitás csoportok létrehozására, főként azokon a területeken, ahol mély szegénységben élő emberek, családok támogatására lenne szükség. Jelentősen hatékonyabbá tehetnénk munkánkat, ha karitás csoportjaink hálózata az egész egyházmegyét lefedné. Ennek megvalósításában hangsúlyos szerepet kaphatnának a helyi plébánosaink, akik felhívják híveik körében a szervezett segítő szolgálat fontosságára a figyelmet, ezzel lehetőséget biztosítva számunkra, hogy bemutatkozhassunk az adott egyházközösségben.

„Hadd hirdessünk téged szavak nélkül, életünk példájával, annak megragadó erejével...”¹⁸

2. Plébánia csoportok támogatása az egyházmegyei programok helyi szintű megvalósításában: pl. nyári táborok
3. Önkéntesek utánpótlása:
Mint a többi egyházmegyében nálunk is nagy gondot jelent, hogy önkéntes munkatársaik több, mint 70%-a nyugdíjas, 60 év feletti, idős hölgy. Ők ugyan teljes odaadással, idejüket, energiájukat nem sajnálva végzik szeretetszolgálatunkat, de nagyon hiányzik a középkorosztály és a fiatalság dinamizmusa, ötletgazdagsága. Mivel

---

¹⁸ Teréz anya

az utánpótlás nem könnyű feladat, ezért a legnagyobb hangsúlyt a fiatalok megszólítására kell fektetnünk és el kell ültetnünk bennük a segítségnyújtásra irányuló szeretet magvait.

- fontos merítési terület a szeretetszolgálatra nevelésre, már az óvodától, de az iskolás korosztály mindenképpen

Megoldása: hittan óra keretében vagy egyéb programok pl. lelkigyakorlat alkalmával

4. Különböző lelki programok megvalósítása (evangelizálás) egyházmegyénk szociális intézményeiben pl. idősek otthona, sérültek intézményei, börtön, anya- és gyermekotthonok

5. Több karitatív rendezvény megvalósítása, ahol vendégül látjuk azokat az embereket, családokat, akik a szeretetszolgálatunkban érintettek. Célunk, hogy a szolgálattevők és a támogatottak jobban megismerjék egymást, kapcsolataikat mélyítsék.

6. Partnerkapcsolataink további bővítése, a meglévő rendszer erősítése, céljaink hatékonyabb eléréséhez:

- a Szent Lázár házban alkalmanként pszichológus jelenléte az együttélés negatív hatásainak és a konfliktus helyzetek szakszerű kezeléséhez.
- A helyi vállalkozók nagyobb mértékű bevonása a programjainkba, még szélesebbre nyitni a velük való kapcsolatrendszer, szélesíteni a támogatások palettáját. Pl.: munkaerő piaci-, anyagi- és eszköztámogatások

7. Fogyatékkal élők támogatása

A fogyatékkal élő emberek segítése mind az Egyházmegyei Központnak, mind az egyházmegye területén működő önkéntes csoportoknak ismeretlen terep. Jó és kívánatos lenne feltérképezni, hogy a saját környezetünkben mennyi fogyatékkal élő ember él és milyen segítségre lenne szükségük. Pl. látogatások kiépítése, gondozószülő felváltása néhány órára, gondozószülő kikapcsolódására felkínált lehetőség, rendezvények szervezése.

Az iskolából kikerülő fogyatékkal élő fiatalok foglalkoztatása: pl. nappali intézmény létrehozása.

8. Karitás programok szervezése hajléktalanok számára: ünnepek, szeretet vacsorák, beszélgetés, lelki gondozás

Mindazok a tapasztalatok, amelyet a karitatív tevékenység során szerzünk, alkalmassá tesznek bennünket arra, hogy egyre érzékenyebbé váljunk a szeretetszolgálatra és Krisztust még mélyebben megismerjük.

Fontos azonban megjegyezni, hogy szolgálatunk alapja nem lehet a hasznosság elve. Ugyanis, ha ez lesz az érték tevékenységünkben meggátoljuk Istent abban, hogy kegyelmének élő víz folyamai lehessünk azok között, akikkel nap, mint nap találkozunk.

Szolgálatunkat mi nem mérhetjük sikerekben – még akkor sem, ha a mai világban ez a legfontosabb érték vagy mérce a munkában – mert Isten azt fogja mérlegelni, hogy mire használhat bennünket és mit adhat át rajtunk keresztül.

„Ahogyan Máriáé, a miénk is különös küldetés. Isten azért küldött bennünket, hogy az Ő jelenléte, szeretete, együttérzése legyünk a világban.”¹⁹

---

¹⁹ Teréz anya

**MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT GONDVISELÉS HÁZA
(FÓKUSZBAN A FOGYATÉKKAL ÉLŐK ELLÁTÁSA)**

1. SZERVEZETÜNK BEMUTATÁSA

„ *A hit védelme és a szegények szolgálata* ”²⁰

„ *Tuito fidei et obsequium pauperum* ”

Az idén harminc esztendőös Magyar Máltai Szeretetszolgálat Középkelet Európa első nem állami segélyszervezete. Alapítása harmincegy alapító tag részvételével 1989. február 04.-én történt. A keresztény szellemiségen alapuló szolgálatként meghatározott civil szervezet alapító elnöke Kozma Imre atya. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a világ 104 országában tevékenykedő, több mint 900 éves múltra visszatekintő Szuverén Máltai Lovagrend magyarországi segélyszervezete.

A megalakulásig vezető folyamat 1987 őszén indult, amikor Csilla Frfr. von Boeselager bárónő (született: Fényes Csilla) és Kozma Imre atya a zugligeti Szent Család Plébánián találkoztak. A frissen alakult szervezetet rögtön az első években számos kihívás érte. 1989 augusztusában a kelet-német menekültek ellátásában vállalt szerepet. Ugyancsak ebben az évben karácsonykor, a romániai forradalom idején máltai önkéntesek nyújtottak támogatást az Európából érkező segélyszállítmányok révén, a Romániában élő rászorulóknak számára. A délszláv háború kirobbanását követően a Szeretetszolgálat segítette a civil lakosságot a háború előli menekülésben és menedéket biztosított számukra.

A karitatív szervezet tevékenysége a kezdetektől átnyúlik a határokon, programok zajlanak a szomszédos országokban, de szükség szerint Afrikában és a Közel-Keleten is, fő tevékenységét azonban hétköznapiakban végzi.

Jelenleg a Szeretetszolgálat kétszázharmincegy intézménye naponta tizenháromezer rászoruló, fogyatékossgal élő, idős vagy beteg embernek nyújt ellátást, iskoláinkban és óvodáinkban nehéz sorsú családok gyermekei kapnak esélyt a felzárkózásra.

---

²⁰ A Szuverén Máltai Lovagrend jelmondata

Jelmondata – „*A hit védelme és a szegények szolgálata*” – többszáz éve már, hogy megfogalmazza küldetésünket világ szerte.

Bár a kezdetek kezdetén alapítóink nyilván mást értettek a hit védelmén és a szegények irányában megmutatkozó szolgálatukon, azonban jelmondatunk mai napig is örök érvényű maradt. A kiszolgáltatott helyzetben élők, perifériára került, segítségre, támogatásra szoruló körében végzett szolgálatunk során a hit védelme jelen van a mindennapi cselekedeteinkben, a cselekvő szeretetben.

Jelképünk a vörös pajzsban elhelyezkedő nyolcágú máltai kereszt az evangéliumi nyolc boldogságot szimbolizálja és az Isten iránti szereteten alapuló, feltétel nélküli elfogadásra buzdít.

A Máltai Szeretetszolgálat életében a kezdetektől fogva kiemelt szerepe van az önkéntes feladatvállalásnak. Az önkéntesség a szervezet létének, önazonosságának egyik alappillére. A Szeretetszolgálat mai szervezete - csoportjai, intézményei és programjai – A Szent Család Plébánia közösségének önkéntes feladatvállalásából nőtt ki. Az önkéntesség határozta meg a szervezet első másfél évtizedét, erkölcsi tőkéje jórészt ma is ebből az erőből fakad. Az önkéntesség, az önkéntes szemlélet a szervezetben alapérték, ezért a Szeretetszolgálat intézményeiben, programjai megvalósítása során alapvető az önkéntesek bevonása is.

A szervezetben 150 csoportban, mintegy 5500 önkéntes, közülük közel 2500 rendes tag tevékenykedik rendszeresen. Mellettük sok ezer segítő vesz részt a munkában. A segítő kreativitása, sokszínű szakértelme megsokszorozza a Szeretetszolgálat erejét, lehetőségeit, lehetővé teszi, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat hatékonyabban összpontosítsa a rászoruló megsegítésére. Ez egyik forrása a szervezet erejének és megújulásának.

„Ezt a szolgálatot csak az önkéntesség szellemében lehet végezni. Ez az ember Isteni dimenziója. Ebben az ember felismeri, hogy az élete nem a magáé, hanem a másiké. Élete akkor lesz sikeres, ha vállalja, hogy az életét elajándékozza.”²¹

---

²¹ Kozma Imre atya

2. A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT INTÉZMÉNYEI A KAPOSVÁRI EGYHÁZMEGYE TERÜLETÉN

„Akkor vagyok boldog, amikor felismerem, hogy mire vagyok képes a másikért”²²

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítását követően, sorra alakultak az önkéntes csoportok országszerte.

A helyi csoportok a Szeretetszolgálat legkisebb szervezeti egységei és az önkéntesek munkájára épülve működnek. Adományokkal, speciális programokkal és a személyes gondoskodás különböző formáival segítik a környezetükben élő rászorulókat. Felelősségtudatuk és munkájuk tette lehetővé a Máltai Szeretetszolgálat országos hálózatának kialakulását.

Siófokon 1991-ben alakul meg a helyi önkéntes csoport, melynek köszönhetően létrejöttek a Siófokon jelenleg is működő intézmények.

A Siófokon jelenleg megvalósuló máltai tevékenységek, programok:

- önkéntes csoport által végzett karitatív tevékenységek:
  - o krízishelyzetben levők segítése,
  - o lakóhelyükön élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került családok, egyének segítése,
  - o bekapcsolódás az intézmények tevékenységébe,
  - o katasztrófavédelem, fizikai segítségnyújtás, adományok célba juttatása,
  - o teajaratok működtetése katasztrófa helyzetben,
  - o rendezvények szervezése, közreműködés a megvalósulásnál,
  - o nyári táborok szervezése, táboroztatás.
- intézményi keretek között működő szociális ellátások:
  - o támogató szolgáltatás,
  - o fogyatékos személyek nappali ellátása,
  - o időskorúak tartós bentlakásos ellátása, valamint

---

²² Kozma Imre atya

- köznevelési feladatokat ellátó fejlesztő nevelést, oktatást végző iskola (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány fenntartásában).

A Kaposvári Egyházmegye területén Siófok után, Marcaliban 2008-ban jött létre intézmény a Szeretetszolgálat fenntartásában.

A Marcaliban integrált formában működő intézmény által biztosított ellátások, szolgáltatások:

- támogató szolgáltatás,
- fogyatékos személyek nappali ellátása
- köznevelési feladatokat ellátó fejlesztő nevelést, oktatást végző iskola (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány fenntartásában).

2.1. SIÓFOKI MÁLTAI INTÉZMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA

„Amikor az ember érzi, hogy úgy szeretik amilyen, amikor bizalmat és szeretetet tapasztal, akkor szíve mélyén táplálékot kap. S ha minket a többiek táplálnak, ez felhívás arra, hogy mi is táplálék legyünk azok számára, akik szenvednek, akik magányosnak, szerencsétlennek érzik magukat. Az ember így megtanul eledellé válni.”²³

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában működő Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza személyes gondoskodást nyújtó alapellátási és szakosított ellátási forma keretében támogató szolgáltatást, nappali és tartós bentlakásos szociális intézményi ellátást nyújt az életkoruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, valamint szociális helyzetük miatt rászorultak részére. A szolgáltatás és az intézményi ellátások integrált szervezeti formában valósulnak meg az alábbiak szerint.

Az intézmény neve: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza

Címe: 8600 Siófok, Béke tér 2.

Nyújtott szolgáltatások, intézményi ellátások:

1. **Idősek Otthona** (átlagos és demens ellátás)

---

²³ Jean Vanier

- ellátási terület: Magyarország teljes területe
- engedélyezett férőhelyek száma: 50
- működés kezdete: 1996. 05. 01.

2. Támogató Szolgálat

- ellátási terület: Siófok, Ádánd, Balatonendréd, Balatonszabadi, Nagyberény, Nyim, Ságvár, Siójut, Som, Zamárdi, Balatonföldvár, Balatonőszöd, Balatonszárszó, Balatonszemes, Bálványos, Kereki, Kötöcse, Kőröshegy, Nagycsepely, Pusztaszemes, Szántód, Szólád, Teleki
- működés kezdete: 2004.11. 30.

Telephelye: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye

címe: 8600 Siófok, Honvéd u. 36. (telephely)

székhely neve, címe: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza 8600 Siófok, Béke tér.2.

nyújtott szolgáltatások, intézményi ellátások:

3. Fogyatékos személyek nappali intézményi ellátása

- ellátási terület: Siófok, Ádánd, Balatonendréd, Balatonszabadi, Nagyberény, Nyim, Ságvár, Siójut, Som, Zamárdi, Balatonföldvár, Balatonőszöd, Balatonszárszó, Balatonszemes, Bálványos, Kereki, Kötöcse, Kőröshegy, Nagycsepely, Pusztaszemes, Szántód, Szólád, Teleki
- engedélyezett férőhelyek száma: 30
- működés kezdete: 2006. 05. 05.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza az intézményi ellátást igénybevevők számára egyénre szabott, a szükségleteikhez igazodó segítséget nyújt, amelynek mértékét és módját mindenkor az egészségi-, szociális és mentális állapot alapján határozzuk meg. Mindezt az emberi méltóság tiszteletben tartásával, az ellátott és a hozzátartozók, a család együttműködésére alapozva kívánjuk elérni. Misszióink során a Magyar Máltai Szeretetszolgálat értékeire, szellemiségére alapozva tervezzük és gyakoroljuk hivatásunkat.

Az idősek és a fogyatékkal élők ellátását komplex gondozás keretében valósítjuk meg, külön figyelmet fordítva az ellátottak önállóságára, önrendelkezésére és a demenciával, valamint a fogyatékkal élők személyközpontú, szakszerű gondozására.

A fogyatékos személyek nappali ellátása, a fejlesztő iskolával közösen használt épületben történik, mely épület a Szent Kilit Egyházközség tulajdonában van.

2.2. A FOGYATÉKKAL ÉLŐK ELLÁTÁSÁNAK SZÍNTEREI A SIÓFOKI GONDVISELÉS HÁZÁBAN

„Nézni. Meghallgatni. Érinteni. Megérinteni a sérült embert, megérinteni a kezét, megérinteni vele, hogy közel vagyunk hozzá.”²⁴

Küldetésünk:

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye célja, az értelmileg és / vagy halmozottan sérült, **fogyatékkal élők napközi ellátásának** biztosítása, fejlesztése és szinten tartása. Mindezek teljesítésének alapja a normalizáció és participáció, valamint az integráció. Elsődleges cél, hogy az ellátást igénybevevő mind önállóbb legyen mindennapi életvitelében, valamint a meglévő képességeit, tudását kondicionálja és alkalmazza. Törekszünk arra, hogy a meglévő képességekre építve, azok minél tovább funkcionáljanak, ha lehetséges fejlődjenek, illetve a funkcióvesztés minél későbbi és minél kisebb arányú legyen. Célunk, hogy az igényeknek, illetve a gondozottak korának, érdeklődésének, állapotának megfelelő programokat, foglalkozásokat szervezzünk. Mindezt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hitvallására és értekeire alapozva valósítjuk meg.

Feladatunk segíteni az ellátást igénybevevőt, tehermentesíteni a családot, a tágabb értelemben vett környezetre való pozitív hatással elősegíteni a fogyatékkal élő emberek társadalmi befogadását.

Az ellátotti kör:

A szolgáltatásainkat az ellátási területen életvitelszerűen, családi környezetben élő értelmi fogyatékos, halmozottan sérült és autista személyek, hároméves életkortól vehetik igénybe.

---

²⁴ Jean Vanier

Tanköteles korú, fogyatékkal élő gyermekeket az iskolai szünetek ideje alatt fogadunk a nappali intézményben.

Az intézmény ellátási területe a térség 23 településére terjed ki. Az igénybevétel az fiatalok 80 %-a esetében a **támogató szolgálat** szállítói szolgáltatásának igénybevételével tud megvalósulni. Jelenleg 42 fő fogyatékkal élő gyermek és fiatal látogatja intézményünket, közülük vannak, akik csak az iskolai szünetek ideje alatt.

Szolgáltatásaink:

A gondozottak, dolgozók, szülők számára egyaránt fontos és mérvadó a pozitív szemlélet, a szereteten alapuló egymás elfogadására, toleranciára, empátiára való képesség (és ezek fejlesztése), az együtt gondolkodás–összefogás a közös cél érdekében, hogy az ellátást igénybevevők napjai derűs hangulatban, harmóniában teljenek. Törekszünk a hasznos és kreatív tevékenységek, a közösségi élet, hitgyakorlás, a szórakozás, a mozgás–sport, az alapműveltség fejlesztésének megfelelő egyensúlyára és az alapkompenciák szinten tartására is. A mindennapi élet az éves foglalkoztatási terv, valamint a heti terv/napi rend alapján történik. A napközi éves tevékenységi körét és a csoportok munkáját alapvetően meghatározzák az év jeles napjai, világi és egyházi ünnepei, az évszakok váltakozása, az ehhez kötődő népi megfigyelések, szokások, hagyományok megismertetése.

A fogyatékosok nappali ellátása szolgáltatásai kiterjednek az alábbiakra, különösen:

- gondozás
- étkeztetés biztosítására,
- szabadidős programok szervezésére,
- szükség szerint az egészségügyi ellátás megszervezésére, a szakellátáshoz való hozzájutás segítésére,
- szükség esetén más szociális alapszolgáltatáshoz való hozzájutás segítésére (pl. támogató szolgáltatás)
- hivatalos ügyek intézésének segítésére,
- munkavégzés lehetőségének szervezésére,
- életvitelre vonatkozó tanácsadásra, életvezetés segítésére,
- speciális önszerveződő csoportok támogatására, működésének szervezésének segítésére.

Rendszeres programjaink a következők:

○ **Hittan foglalkozások:**

Lehetőség nyílik hitéletünk gyakorlására. Gondozottaink hetente hittan foglalkozásokon vesznek részt. A katolikus hittan foglalkozásokat a hitoktató gitáron kísért énekekkel, vetítéssel színesíti.

Az érzelmi nevelés mellett, fontos az etikai magatartás, erkölcsi értékek formálása. A hitoktatáson túl, a szeretet, az elfogadás, mások segítése, a közösségi értékek elsajátítása, gyakorlása, a pozitív énkép kialakítása a hangsúlyos. Fontos, hogy a fiatalok számára játékos és interaktív formában, érdeklődésüket felkeltve és számukra érthető megfogalmazásban történjen a pasztoráció.

○ **Állatasszisztált terápia**

Intézményünkben a fiatalok - terápiás oktató segítségével - kutyás terápiás foglalkozásokon ismerkedhetnek, barátkozhatnak a terápiás kutyákkal.

A foglalkozások célja:

- motoros és orientációs készségek fejlesztése,
- a fogyatékkal élő ellátottak zárkózottságának, izolációjának csökkentése,
- pozitív kapcsolat kialakítása kutya és a foglalkozásokon résztvevők között,
- a feladatokban való részvétel igényének erősítése a kutya bevonásával,
- kapcsolatteremtés képességének fejlesztése a kutyával, emberekkel (társakkal és idegen személyekkel egyaránt) - szociális képességek fejlesztése,
- a gondozottak állattal kapcsolatos félelmeinek, ellenérzéseinek csökkentése,
- beleérző képesség, empátia, mások érzelmi változásaira való figyelem fejlesztése,
- kommunikációs képesség fejlesztése,
- szociális készségek fejlesztése,
- az állat jelenlétében fellépő vagy más okokra visszavezethető stressz csökkentése.

○ **Zeneterápiás foglalkozás**

A zeneterápiás foglalkozásokon a feszültségek oldása, a közérzet javítása, vagyis az élményterápia az irányadó. Az aktív és a kombinált zeneterápia során a résztvevők szorongása csökken, fizikai korlátaikon átléphetnek, a mozgásos, hangszeres megtapasztalások pozitív élményeket, pozitív énképet alakítanak ki. A közös éneklés, a hangcicsálás is felszabadulttá teszi őket, az ismerős dallamok elfeledett jó és rossz érzéseket is előhozhatnak, melynek feldolgozására a foglalkozás keretét ad.

Bár az ellátottak fizikai korlátai jelentősek, a zenehallgatáshoz kapcsolódó mozgásos feldolgozás (Kokas-módszer), az érintés, ölelés ereje szintén jelentős.

A zeneterápiás foglalkozásokon az ellátottak részképességei is fejleszthetők: figyelemkoncentráció fejlesztése zenehallgatás közben, a másik zenei megnyilvánulására való aktív figyelem – ez a társas kapcsolatokat is fejleszti.

Mozgáskoordináció fejlesztése: zenére mozgás során nagymozgások, zenés festés során finom-motorika fejlesztése. Fegyelem, kitartás a vizuális tevékenységek során.

Kreativitás fejlesztésére is lehetőség van az aktív improvizáció során – aktív zeneterápia. A hangszeres improvizáció során változatos lehetőségeket teremtenek a játékok, feladatok megoldásában, ez pedig segítheti életüket, hogy hajlékonyabbá válhasson gondolkodásuk. A foglalkozásokat képzett zene terapeuta vezeti.

○ **Gyógyúszás**

Terápiás úszásfoglalkozásokon vesznek részt az ellátottak minden héten a Galérius Fürdőben, ahol úszásoktató foglalkozik velük. A víz eltérő fizikai, termikus tulajdonságai olyan komplex hatásokat biztosítanak fogyatékos embertársaink számára, melyek egyéb körülmények között nem tapasztalhatók. A vízben végzett mozdulatok általában kevesebb erőfeszítést kívánnak, állandó egyensúlyozásra készítetnek, különös tapintási, akusztikus és vizuális élményt nyújtanak.

Mindezek a hatások olyan lelki, pszichés állapotot idéznek elő, mely tartós pozitív élménnyé teszi a vízben való foglalkozásokat.

○ **Háztartás, életvitel foglalkozás**

Életvitel foglalkozásaink keretében az önkiszolgálás, az ellátottak önellátásának fejlesztése, a személyes higiénia, önmaguk szűkebb-tágabb környezetük tisztasága, rendje fontos feladat, mely a rendszeres napirendbe építve is végezhető. A mindennapi élethez szükséges ismeretek gyakoroltatása szükséges, időt, lehetőséget hagyva az önállóságra.

A heti tankonyhai foglalkozások alkalmával nem csak a sütés-főzés rejtelseivel, örömeivel ismerkedhetnek meg a fiatalok, de a konyhában előforduló veszélyekre is felhívjuk a figyelmüket (a foglalkozásokat az intézmény munkatársa vezeti).

○ **Mozgásnevelés, sport**

Heti két alkalommal gyógytestnevelő tanár foglalkozik az ellátottakkal – egyéni fejlesztésben részesülnek, speciális kerékpárt használnak, sorversenyeket, csapatjátékokat játszanak.

Csoportjainkkal – képességeiknek megfelelően – jelentős hangsúlyt fektettünk a mozgásnevelésre – fiataljaink által kedvelt csapatjátékokban körmérkőzéseket szerveztünk (petanque, ülő röplabda, teke)

○ **Kirándulások, városi foglalkozások**

A rehabilitáció és a szocializáció szempontjából is fontos, hogy minél több időt töltsünk az emberek között. Ennek érdekében kirándulásokat szervezünk.

Kirándulások szervezése, program látogatás, heti rendszerességgel könyvtárlátogatás, ahol készségfejlesztő foglalkozásokkal várják a fogyatékkal élőket. A programok egy része térítésmentes. A belépődíjak, részvételi díjak esetében általában jelentős kedvezményt kapnak a gondozottak.

○ **Irányított és szabad játék**

Az irányított és szabad játék nem kerülhet háttérbe. A gondozottaknak, itt gondolván a gyerekekre, elsősorban játékra van szüksége, hogy fejlődhessenek, regenerálódhassanak, beépíthessék tudásállományukba az információkat. Nem utolsó szempont, hogy a játék során

megismerik egymást, csapattá kovácsolódnak, kialakul bennük a várakozás készsége és az egymás tiszteletben tartásának készsége is.

○ Ünnepek

Megünnepeljük a névnapokat, születésnapokat, erről „születésnaptárat” vezetünk. Az alkalmakat fotón örökítjük meg. Részt veszünk azokon a történelmi, természeti, irodalom, zenei ünnepnapok városi szervezésein, melyek által egy-egy újabb élményhez juttathatjuk gyerekeinket.

A Karácsony, Húsvét, Mikulás, a nagy egyházi ünnepek megünneplése természetes egy katolikus keresztény közösségben.

○ Kézműves foglalkozás

Rajzolás, festés, krepp-papír képek, termésképek készítése, üvegfestés, textílfestés, agyagozás, gipszöntés, hímzés, varrás révén a motorikus készségek fejlesztése, valamint az önállóságra való nevelés és az esztétikai érzék fejlesztése valósul meg.

A szervezett, irányított foglalkozásokat követően a délután fennmaradó idejében hímzés, társasjátékozás, memóriajáték segíti a passzív tanulást, kikapcsolódást. A délutáni kötetlen beszélgetés lehetőséget biztosít a mentálhigiénés ellátásra, mely felszínre hozza a problémákat, így lehetőség nyílik azok orvoslására.

○ Tábor

Hagyományosan, az intézmény működésének első évétől minden évben szervezünk nyári tábort a fiatalok számára. Jártunk már a Bakonyban, Zalában és a Balaton környékén számos helyen. A tábort minden évben egyaránt nagy lelkesedéssel várják a fiatalok és a szülők egyaránt. Céljaink:

- Szülők, gondviselők tehermentesítése.
- Értelmileg sérült fiatalok integrációja.
- Készségek fejlesztése
- Interperszonális kapcsolatok erősítése, fejlesztése
- Érzelmi nevelés

- Kommunikáció javítása
- Élmény terápia
- Szabadidős programok biztosítása
- Szociális készségek fejlesztése

○ **Vendégelőadók, művészek meghívása az intézménye**

Előre kidolgozott terv alapján rendszeresen hívunk előadóművészeket intézményeinkbe, általában ünnephez kötődően. pl. Kákics Együttes, Hangerdő Társulat.

A Siófokon működő Máltai intézményeket, szolgáltatásokat a szoros együttműködés jellemzi, egymást kiegészítve tudnak komplex ellátást biztosítani. A nappali intézmény igénybevételéhez elengedhetetlen feltétel a támogató szolgálat és az így elérhető szállítói szolgáltatás jelenléte. A családok jelentős része nem rendelkezik gépkocsival, ha mégis, az nem akadálymentesített. A támogató szolgálat két akadálymentesített, kilenc személyes gépkocsijával tud megvalósulni az intézménybe való beérkezés, majd a délutáni hazaszállítás. A közös épületben működő fejlesztő iskolával nagyon sok a közös program, ilyenek a hajókirándulások, hittanfoglalkozások, meghívott vendégművész előadásokon való részvétel, közösségi integrációs programokon való megjelenés, aktív közreműködés. A fejlesztő iskolába járó tanköteles korú gyerekek intézménybe történő be-, majd hazajutása jellemzően szintén a támogató szolgálat igénybevételével tud megvalósulni. Az ellátások összekapcsolása és ilyen szintű együttműködése segíti a tankötelezettség teljesítését követően a fejlesztő iskolából kikerülő és a nappali intézménybe bekerülő fiatalok beilleszkedését.

A velünk kapcsolatba került családok többsége a megismerkedésünk kezdetén kimerült, elfáradt a mindennapi huszonnégyórás szolgálat során. A 2006-ban létrejött napközi egy régóta dédelgetett álmom megvalósulása volt. Azóta azonban eltelt tizenhárom év. Ez alatt az idő alatt nagyon sok közös örömben, kudarcban, bánatban osztoztunk. Látjuk, ahogy a szülők küzdenek, fáradnak, kimerülnek és az idő múlásával megfogalmazódott bennük az igény újabb ellátási forma irányába. A „hogyan tovább?” felelőssége mindnyájunkban ott van és egyre többször kerül napirendre a szülők számára szervezett fórumokon Siófokon és Marcaliban egyaránt.

3. UTAK, LEHETŐSÉGEK, MISSZIÓ A FOGYATÉKKAL ÉLŐK KOMPLEX ELLÁTÁSÁBAN

„Amint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is holt tettek nélkül”²⁵

Amikor az életkoruk egészségi állapotuk, szociális helyzetük, valamint fogyatékoságuk miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, vagy már nem elégséges a számukra ez az ellátási forma, akkor a rászorultak részére az állapotuknak megfelelő szakosított ellátást nyújtó, bentlakásos intézményi ellátást nyújtó lehetőségek után kell kutatni.

Az elmúlt években öt fiatal felnőtt vett búcsút a nappali intézménytől, és költözött lakóotthonba, igen messze eddigi lakóhelyüktől, a családtagoktól, hozzátartozóktól, a megszokott környezettől, barátoktól. Az ide vezető okok között szerepel:

- gondozó szülő(k) elvesztése, halála
- szülők betegsége, kora
- támogató környezet, családtagok/hozzátartozók hiánya
- lakóotthonok alacsony száma
- lakóhelyhez közei lakóotthon(ok) hiánya

Ma Magyarországon a felnőtt értelmi fogyatékos személyek lakhatási lehetőségei erősen korlátozottak. A lakóotthonok elérhetősége nehéz, a támogatott lakhatás igénybevételének lehetősége csak elenyésző arányban áll az értelmi fogyatékos személyek rendelkezésére. Esetünkben szükségszerű és ideális lenne olyan intézményi forma létrehozása, kialakítása, mely a lakóhelyhez közel képes adekvát megoldást nyújtani a felmerülő igényekre, szükségletekre és kapcsolódik a már működő, az ellátottak és családtagok által ismert és igénybe vett alapszolgáltatásokhoz, intézményekhez. Az így létrehozott intézményrendszer komplex ellátási formaként, egymásra épülve tudna a fogyatékos gyermeket/felnőttet nevelő, gondozó családok problémáira választ adni. Ebben a rendszerben az értelmileg sérült gyermeket gondozó/nevelő családok a gyermek 3 éves korától folyamatos szakmai segítséget, támogatást, a koruknak, állapotuknak és szükségleteiknek megfelelő ellátást kapnának.

A köznevelési feladatokat ellátó fejlesztő iskola, a szociális alapellátást nyújtó nappali intézmény, a támogató szolgálat, valamint az újonnan kialakítandó szakosított intézmény együttműködése jelen helyzetben a legjobb és teljesebb szakmai megoldást jelentené.

---

²⁵ Jak 2, 26

Szakosított ellátást nyújtó, megoldást jelentő lehetséges intézménytípusok:

- Fogyatékos személyek lakóotthona, azon belül
  - Ápoló, gondozó célú lakóotthon
  - Rehabilitációs célú lakóotthon
- Támogatott lakhatás

Finanszírozás tekintetében mindkét ellátási forma esetében a bevételek alapja egyrészt a költségvetési forrásból származó normatív finanszírozás és egyházi kiegészítő normatíva, másrészt a személyi térítési díj, mely maximum az ellátott jövedelmének 80%-ban állapítható meg, amennyiben nincs az intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítése díj megfizetésére irányuló vállalás. (Ingatlan vagy készpénzvagyont a jogszabályi előírásoknak megfelelően a személyi térítési díj része lehet).

3.1. Lakóotthon²⁶

A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, bizonyos esetekben tizennégy **fogyatékos személyt – ideértve az autista személyeket is** -, befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

A lakóotthonba az a személy helyezhető el, aki

- önellátásra legalább részben képes,
- elégséges jövedelemmel rendelkezik az új életforma költségeinek viseléséhez,
- folyamatos tartós ápolást, felügyeletet nem igényel.

Az ápoló, gondozó célú lakóotthonban elhelyezhető az a fogyatékos, illetve autista személy is, aki nem felel meg fentiekben felsorolt foglalt feltételeknek.

A lakóotthon szolgáltatásai:

Az ellátást igénybe vevő a lakóotthontól a következő szolgáltatásokat igényelheti:

- étkezés,
- munka jellegű foglalkoztatás megszervezése,
- pénzügyi kapcsolatos segítségnyújtás,
- egészségügyi, mentálhigiénés alapszolgáltatás (tanácsadás, életvitel javítását segítő programok),
- szabadidős programok szervezése (kirándulás, rendezvények),
- sportszerek használatának biztosítása.

---

²⁶ 1993. évi III. tv., valamint 1/2000 (I.7.) SzCsM rendelet alapján

A lakóotthonban a szociális segítő munkatársak szervezik a foglalkoztatást, a szabadidős programokat.

Rehabilitációs célú lakóotthonba az a személy helyezhető el,

a) aki intézményi elhelyezés során felülvizsgálatban részt vett, és a felülvizsgálat eredménye, illetve a gondozási terv és egyéni fejlesztés alapján lakóotthoni elhelyezése az önálló életvitel megteremtése érdekében indokolt;

b) aki családban él és képességei fejlesztése, valamint ellátása lakóotthoni keretek között biztosítható és rehabilitációja családjában nem oldható meg;

c) aki a fentiekben meghatározottakon túl önellátásra legalább részben képes;

d) aki a lakóotthonba kerülése időpontjában a tizenhatodik életévét már betöltötte, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt még nem.

A fogyatékos személyek **ápoló-gondozó célú lakóotthonába** – intézményből történő elhelyezés esetén a felülvizsgálat és az egyéni fejlesztés eredményeire figyelemmel – a fogyatékoság jellegétől és súlyosságától függetlenül helyezhető el fogyatékos személy, figyelemmel a b) – d) pontokban meghatározottakra.

A nagykorú fogyatékos személy fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonában történő elhelyezésének feltétele a benyújtott orvosi dokumentáció felhasználásával lefolytatott alapvizsgálat elvégzése.

Az ápoló-gondozó célú lakóotthon az ellátottnak teljes körű ellátást biztosít.

Az ápoló, gondozó célú lakóotthonban biztosítani kell az ellátottak folyamatos ápolását, gondozását és felügyeletét, valamint az étkezést, a egészségügyi és mentálhigiénés alapszolgáltatást, szabadidős programok szervezését, a személyre szabott fejlesztő foglalkozásokat és szükség esetén az ellátottal szállítását (támogató szolgáltatás).

A fogyatékos személyek lakóotthonát úgy kell kialakítani, hogy

a) a lakóotthon akadálymentes megközelíthetősége,

b) a támogató szolgálat szükség szerinti igénybevételeének lehetősége,

c) szükség esetén a szociális intézmény, így különösen fogyatékos személyt ápoló-gondozó, vagy rehabilitációs intézmény, család- és gyermekjóléti szolgálat elérhetősége biztosított legyen.

A lakóotthon szakmai feladatai:

A lakóotthoni ellátás során – az intézmény sajátosságaitól függetlenül – biztosítani kell

- a lakóhelyi, munkahelyi feladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztását, lehetőség szerint foglalkoztatást, esetleg szabadidős tevékenységeket, illetve azok szervezését,
- az ellátást igénybe vevő életkörülményeivel kapcsolatos problémák önálló megoldását, szükség esetén segítséget a döntések meghozatalához,
- az ellátást igénybe vevő szükségletei szerinti szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését.

A lakóotthon erre vonatkozó igény esetén biztosíthatja az ellátást igénybe vevőről gondoskodó szülő, hozzátartozó – a lakóotthonra engedélyezett férőhelyszámon felül történő – elhelyezését, feltéve, hogy az együttélést a fogyatékos személy állapota indokolja.

A normális napi életritmus kialakítása kapcsán figyelemmel kell lenni

- a munkavégzésre, a szabadidő eltöltésére,
- a munka és a szabadidő megfelelő arányára,
- továbbá a lakóotthon fenntartásában vállalt feladatok ellátására.

3.2. Támogatott lakhatás ²⁷

A támogatott lakhatás, mint szintén lehetséges szakosított ellátási forma a fogyatékos személyek részére biztosított intézményi ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, a fogyatékkal élő felnőtt önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja:

- a lakhatási szolgáltatást,
- az önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,
- az ellátott életkörülményeinek figyelemmel kísérését biztosító kísérő támogatást,
- az ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén:
  - az étkezést,
  - az ápolás-gondozást,
  - a fejlesztést,
  - a társadalmi életben való részvételt segítő szolgáltatásokat.

A lakhatási szolgáltatás

- legfeljebb hat fő számára kialakított lakásban vagy házban, vagy
- hét-tizenkét fő számára kialakított lakásban vagy házban, vagy

---

²⁷ 1993. évi III. tv., valamint 1/2000 (I.7.) SzCsM rendelet alapján

- legfeljebb ötven fő elhelyezésére szolgáló lakások, épületek együttesében biztosítható.

Az étkezés, ápolás-gondozás, fejlesztés, társadalmi életben való részvétel szolgáltatásokat a fenntartó többféle módon biztosíthatja:

- szociális szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval, intézménnyel kötött megállapodás útján,
- más támogatott lakhatást nyújtó fenntartóval együttesen, a közös működtetésre vonatkozó megállapodás alapján (hálózat),
- más, a tevékenységi köre szerinti működési engedéllyel rendelkező szolgáltatást nyújtó szervezettel kötött megállapodás útján,
- az intézményi szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint is biztosíthatja.

Támogatott lakhatás kizárólag a **komplex szükségletfelmérés** megtörténtét követően, annak eredménye alapján biztosítható.

A komplex szükségletfelmérés kiterjed a:

- az egyén igényeire és elvárásaira a mindennapi életvezetésének támogatásával kapcsolatban,
- az egyén által megfogalmazott rövid- és hosszú távú célokra,
- az életkor- és fogyatékoság-specifikus igényekre,
- a családi állapotra, a természetes és professzionális támogató környezetre,
- a képzettségre, munkatapasztalatra,
- az életvitel önállóságának meghatározásához szükséges mértékben a jövedelmi, vagyoni helyzetre,
- a lakhatás fizikai környezetének speciális szükségletére, a kommunikációs szükségletekre,
- annak felmérésére, hogy az élet mely területén szükséges a támogatás és milyen mértékben,
- a speciális csoportoknak nyújtott egyéb támogatás bevonására vonatkozó szükségletre és annak mértékére,
- a támogatási szükséglet időszakosságára vagy folyamatosságára,

- folyamatosan nyújtott – általános és speciális – szociális munka esetében annak intenzitására, gyakoriságára, valamint az egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzájutás megszervezésének igényére,
- az egyén együttműködési szándékának felmérésére.

A szükségletfelmérést az igénybevevőnek a szolgáltatást megalapozó körülményeiben történt változás esetén, de legkésőbb az első szükségletfelmérés időpontját követő másfél év múlva, ezt követően pedig legalább három évente szükséges megismételni.

A támogatott lakhatást igénybevevők esetében egyéni szolgáltatási tervet kell készíteni, mely a szükségletfelmérés eredményén és tartalmán alapul.

A Támogatott lakhatás célja az ellátottak minél teljesebb autonómiájának és társadalmi integrációjának elérése.

A szolgáltatás igénybevétele során a fogyatékos személyek lakhatása a településeken belül valósul meg, integrálva, szükségleteiknek és igényüknek megfelelő kis létszámú lakásokban, teljes társadalmi részvételt gyakorolva a különböző életterületeken. Egy lakásban legfeljebb 6 -12 fő él egy vagy két esetfelelős, azaz segítő személy támogatásával. A lakásban kizárólag csak a lakhatás feltételei valósulhatnak meg, ezen kívül normalizált napirend és hetirend szerint, lakáson kívüli elfoglaltságokkal – munkavégzéssel, nappali ellátással, képzéssel, szabadidős programokkal – telnek az ott élő fogyatékos személyek napjai, csakúgy, mint bármely más emberé.

A Támogatott Lakhatást nyújtó szolgáltató a lakhatás céljára szolgáló lakásokat minden esetben köteles szociális ellátás céljából engedélyeztetni az illetékes Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala által.

A lakóotthonok és a támogatott lakhatás összehasonlító elemzése:

	Lakóotthon	Támogatott lakhatás
Előnyök	<ul style="list-style-type: none"> - Szakmai szempontok és fenntarthatóság alapján a súlyosan és halmozottan sérült, fokozott gondozást igénylő fogyatékkal élők számára jelent megoldást - A településbe integráltan kerül kialakításra 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyéni szükségletekre fókuszál - CSAK annyi segítséget nyújt, ami indokolt, azt és annyit, amire az igénybevevőnek szüksége van - Legújabb irányelveknek

	<ul style="list-style-type: none"> - Akadálymentes környezet - Magasabb szakmai létszámnorma (ápoló-gondozó célú lakóotthon esetében) 	<ul style="list-style-type: none"> megfelelő szolgáltatás - A településbe integráltan kerül kialakításra - Olcsóbb és gyors férőhelyteremtés
Hátrányok	<ul style="list-style-type: none"> - Kevésbé rugalmas, esetenként „túlgondoz”, vagy hiányokkal küzd a szolgáltatás - Ráfordítást, jelentős beruházást igényel - Kötött tulajdoni viszonyok - Szakemberhiány 	<ul style="list-style-type: none"> - Súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek kiszorulnak az ellátásból - Lakáspiac kiszámíthatatlansága (megfelelő ingatlanok hiánya) - Alacsony szakmai létszámnorma (fokozott gondozást igénylők esetében hátrány) - Szakemberhiány

4. ÖSSZEGZÉS

A legújabb szakmai iránymutatások, a fenntarthatóság bizonyos szempontjai mellett sem szabad megfélekednünk küldetésünkről.

Olyan megoldást kell tudnunk kínálni a fogyatékos gyermeket, felnőttet nevelő, gondozó családok felé, mely széles körben elérhető és elvárásaiknak megfelelő lehetőséget biztosít. Az otthon lehetőségét a súlyos értelmi fogyatékos gyermeket gondozó családok számára is tudnunk kell biztosítani, jelenleg ők a legkevesebb eséllyel tudnak szakosított ellátási formát igénybe venni. Ebben az esetben a megfelelő számú szakember, a szükségleteknek megfelelő folyamatos szakmai felügyelet jelenléte nagyon fontos. Az önkéntesség megerősítése, a fiatalok megszólítása, az iskolai közösségi szolgálat megjelenése intézményeinkben ezért is hangsúlyos. A fiatalok számára nyújtott lehetőség, az önkéntes munka öröme-szépsége, a munka értéke, a tapasztalatszerzés, a közösséghez tartozás és a szeretet ereje jelentheti szolgálatunk jövőjét.

„Nincs erősebb, mint az olyan szív, amely szeret és önként Istennek és másoknak ajándékozza önmagát.”²⁸

²⁸ Jean Vanier

IDŐSGONDOZÁS, ISKOLAIA SZOCIÁLISMUNKA – PREVENCIÓ, KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT

1. IDŐSEK

A Kaposvári Egyházmegye fenntartásában lévő Zselic Katolikus Idősek Otthona képviselőjében- Herzsényi Melinda intézményvezető- az alábbi javaslatokat teszem:

Az idősök otthonának működése óta azt tapasztalom, hogy a családtagok és hozzátartozók segítségére szorulnak, nemcsak idős szüleik és nagyszüleik napi gondozásában és ápolásában, de abban is, hogy az időskori folyamatokat megértsék. A fiziológiai idősödés nehézségei mellett egyre nagyobb hangsúlyt kell fordítani a demenciára, amely egyre fokozódik és nemcsak társadalmunkat, de az emberiséget is kihívások elé állítja. Jelenleg mintegy 46,8 millió ember él demenciával világszerte, de ez a szám húszévente várhatóan megduplázódik.

Mi is az a demencia?

A „demencia” egy tünetcsoportnak az összefoglaló neve, amely visszafordíthatatlanul megy végbe, ami a memóriaromlás mellett érinti és nagyban befolyásolja a demenciával élő mindennapjait és a vele együtt élő családtagok mindennapjait is. A családtagok gyakran nem is értik, hogy szüleik és/vagy nagyszüleik hogyan változhattak meg ennyire, hiszen nem ismerik sem a betegség tüneteit, sem a lefolyását és azt sem, hogy hogyan is lehet együtt élni egy „demenciával élő” személlyel. Az időotthonban is gyakori jelenség, hogy a kétségbeesett családtagok és hozzátartozók elhelyezést keresve tanácstalanul és lelkiismeret furdalástól vezérelve fordulnak hozzánk tanácsért.

Ezen okok következtében gondoltunk létre hozni egy hozzátartozói fórumot, amely mintegy támogató és önszorgító csoportként működne, hiszen a hasonló problémákkal küzdők számára tájékoztatást, tanácsadást biztosítunk, hogy megismerjék, megértsék a demencia folyamatát, valamint szakemberek segítségével egymás tapasztalatait is megoszthatják. Ezek mellett nem elhanyagolható a társas támogatás és a szemléletformálás, amely multidiszciplinárisan hat a családokra és a szocializáció során a társadalomra is.

Az individuális és személyközpontú ápolás és gondozás során szövetségre kell lépünk a családtagokkal és hozzátartozókkal a demenciával élő ellátottak érdekében. Közös felelősségünk gondoskodni szüleinkről, nagyszüleinkről, illetve idősödő társadalmunkról.

2. ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA- PREVENCIÓ-BULLYING

Az iskolai zaklatás és szexuális napjainkban egyre nagyobb problémát jelent. A gyerekek egy jelentős hányada sajnos előszeretettel vesz részt a többiek terrorizálásában. E célból klikkesednek, s „*ha csatlakozni akarsz hozzánk, neked is így kell viselkedned*” szlogennel buzdítják egymást az erőszakos viselkedésre. Különösen a kamaszkor kezdetén gyakori ez a szocializációs folyamat.

A zaklatás nem újkeletű jelenség, de az internet elterjedése óta hihetetlen méreteket öltött. A mobiltelefonok és a számítógépek megjelenése előtt a zaklatott fiatalok legalább az iskolától távol töltött órákban, otthon zavartalanul élhettek. Manapság azonban már senki sem menekülhet az akár 24 órás online vagy mobilos zaklatók elől. Ráadásul a neten vagy mobilon keresztül történő **zaklatás** gyakran nyilvánosságra sem kerül. Egy felmérés szerint a gyerekek közel 90%-a nem is beszél a vele történt „cyber-zaklatásokról”. Mivel az elkövetők durva üzeneteiket nyomtalanul kitörölhetik, a felnőttek valóban nem is szereznek tudomást a rejtett atrocitásokról.

A zaklatás nyomot hagy a zaklatott fél életén: romolhat az iskolai teljesítmény, alvászavarok, pszichés problémák, az önértékelés súlyos sérülése lehet a molesztálás egyenes következménye. Ritka esetben a zaklatók akár az öngyilkosságig is hajszolhatják szerencsétlen áldozatukat.

Fontosnak gondolom, hogy a pedagógusok felismerjék a problémát és felhívják a gyerekek és a szülők figyelmét a következményekre és káros hatásokra. Az osztályfőnöki órák alkalmat teremthetnek interaktív módon-akár külső szakemberek segítségével, közvetítése által- arra, hogy a gyermekek és a fiatalok megismerjék a kritikus helyzetet annak érdekében, hogy meg tudják előzni a súlyos és káros következményeket.

3. KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT

Az érettségihez kötött 50 órás közösségi szolgálathoz javasolt módosítás, hogy a közösségi szolgálat teljesítése részben, vagy akár egészben szervezett formában valósuljon meg az egyházmegye szociális intézményeiben és karitatív szervezeteiben:

A Kaposvári egyházmegye gimnáziumában is feltétel az érettségi bizonyítványhoz az 50 órás közösségi szolgálat, amelyhez a következő elképzelés született meg.

A Kaposvári Egyházmegye fenntartásában több szociális intézmény és karitatív szervezet is működik, amelyek alkalmasak a szociális érzékenyítésre, a keresztény értékrend alkalmazására és akár esetleges pályaorientációra. Amely a későbbiek folyamán a „kötelező” szolgálatból hivatás választásra motiválhat, vagy önkéntes csoportokká is alakulhatnak, amelyek segíthetik az intézmények és szervezetek áldozatos munkáját, szolgálatát.

Az 50 órából először monitoring látogatásokat tesznek a diákok, ahol az intézmények életébe rövid betekintést nyerhetnek. Az intézménylátogatásról készítenek egy rövid egy oldalas összefoglalót a látogatás tapasztalatairól és személyes benyomásaikról.

Ezután kiválasztanak egy vagy kettő fogadó intézményt, ahol a közösségi szolgálatot letöltik az intézmény kijelölt munkatársának segítségével-ugynevezett mentorral. Az idősök otthonában is örülünk, amikor fiatalok látogatnak hozzánk ünnepek alkalmával, vagy kisebb rendezvényeken. Az intergenerációs kapcsolatok jótékony hatása a lakókra megkérdőjelezhetetlen és a fiatalok szociális érzékenysége is fejlődik. A többgenerációs családmodellek megszűnése azt eredményezte, hogy a gyermekek és fiatalok elszakadtak a nagyszülőktől. Egy-egy önkéntes fiatal bekapcsolódása az idősök életébe –foglalkozások, programok, beszélgetések- nem elvesztegetett idő, hanem érték az érintettek számára.

Szent Fausztina Irgalmasság Háza

1. A Szent Fausztina Irgalmasság Háza Szolgálat alapjai

„Legyetek hát irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas.”²⁹

A szolgálatot Varga László kaposvári megyéspüspök hívta életre 2017 őszén, miután a püspökké szentelési miséjén hangot adott annak a vágyának, hogy olyan egyházmegyét szeretne építeni, ahol az irgalom betölti a teljes egyházi közösséget, annak minden hívét, eljutva a legszegényebbekig.³⁰

A szolgálat teológiai alapja az a felismerés, hogy az Oltáriszentségben megtört Krisztus, és a megtört ember ugyanaz. Mindkettő ugyanannak a Krisztusnak a teste. A szolgálat tagjai ezt a spirituális felismerést kapcsolják össze a szükségét szenvedők életével.

Az önkéntesek, szolgálatukkal tanúságot tesznek arról, hogy Isten Országá, Isten szeretet-uralma elérkezett, amely „igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben”³¹.

Az Irgalmasság Háza Szolgálat forrása a szentségimádás, az ima, megvalósulása pedig az irgalmasság cselekedeteinek tettekre váltása.³²

Az önkénteseket szakmai képzésekkel készítjük fel szolgálataikra, valamint havonta ún. lelki napon vesznek részt, ahol lehetőségük van az Istennel és az egymással való találkozásra a közös ima (szentmise, csendes szentségimádás, zenés dicsőítés, vezetett bibliai elmélkedés, irgalmasság rózsafüzér), Varga László püspök atya tanításai, és a szupervíziós jellegű kiscsoportos beszélgetések által.

---

²⁹ Lk 6,36

³⁰ vö. <https://kaposvar.egyhazmegye.hu/beszedek/>

³¹ Róm 14,17

³² vö. <https://kaposvar.egyhazmegye.hu/irgalmassag-haza/>

2. A Szent Fausztina Irgalmasság Háza Szolgálat felépítése

A szolgálat jelenleg két központtal -Kaposvár és Nagykanizsa- működik és négy fő területre összpontosul:

- Kritikus élethelyzetben lévők szolgálata
- Preventív szolgálat a családok a gyermekek és az ifjúság körében
- Imádság Háza Szolgálat
- Eloldozva Szolgálat

2.1. A Kritikus élethelyzetben lévők szolgálata

A szolgálatra jelentkező önkéntesek az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolják azok felé, akik elfogadják vagy kérik azt.

Jelenleg közel ötven rendszeresen szolgáló regisztrált önkéntes működik a két központhoz kapcsolódva a következő területeken:

- idősek, magányosak szolgálata (otthon, otthonban)
- kórházi beteglátogatás
- hospice szolgálat
- börtönben élők szolgálata
- nevelőotthonban élő gyerekek foglalkoztatása
- fogyatékkal élők szolgálata
- anyaotthonban élők szolgálata
- hajléktalanok szolgálata
- krízisben lévő családok segítése

Megalakult egy középiskolásokból álló ifjúsági csoport tizenkét fővel, akik a hajléktalanok és az idősek, magányosok szolgálatát végzik heti, kétheti rendszerességgel Kaposváron.

Szerveztünk képzést a hospice szolgálatra jelentkezőknek, melyet dr. Györfyné Molnár Ágnes tartott, valamint meghirdettünk egy jelenleg is folyó képzést „Keresztény önismeret” címmel, amit dr. Hörcsik Edit vezet közel harminc jelentkezőnek 10 alkalommal.

A szolgálati területhez kapcsolódó célok:

A szolgálatot szeretnénk népszerűsíteni, több önkéntes bevonásával még tágabbá tenni a szolgálati kört, erőteljesebben jelen lenni az egyházmegyei köztudatban, valamint célunk még több fiatal bevonni a szolgálatba.

2.2. Preventív szolgálat a családok a gyermekek és az ifjúság körében

Az evangelizáció és a szeretetszolgálat különböző formáival szeretnénk jelen lenni a gyerekek és a fiatalok körében, hogy kiegyensúlyozott, felelős étellel formálják egyházunk és társadalmunk életét, valamint szeretnénk segíteni a házaspárok és családok életét is a nyugodt, harmonikus és boldog életér kialakításában és megőrzésében.

Ehhez a szolgálati területhez is köthető a gyerekek és a fiatalok megszólítása az önkéntes szolgálatra, melynek végzése során maguk is belső növekedést és gyógyulást tapasztalhatnak meg.

Alakult egy felső tagozatos gyerekekből álló zenei csoport, akiket egy önkéntes tanít hangolt nyeles csemettyűkön komolyzenei darabokat játszani, fellépve ezzel különböző intézmények rendezvényein.

A területen szolgáló önkénteseknek lehetőségük van gyermekfelügyelet vállalására a különböző programok alatt, illetve ezeken kívül is egy-egy család mellett elköteleződve.

A szolgálaton belül lehetőség van a Creighton Módszer megismerésére és elsajátítására, melynek célja:

- A még nem házasságban élő lányok felvilágosítása a cikluskövetés és a megfogant élet jelentőségéről, mely a felelősségteljes szexuális viselkedés elsajátítása, az életvédelem és az abortuszok megelőzése miatt is fontos.
- A jegyes- és házaspárok segítése, hogy termékenységi ciklusukat megismerve felelősségteljes döntést tudjanak hozni, annak megfelelően, hogy várandósságot elérni

vagy elkerülni szeretnék. Ezen túlmenően a párok megtanulhatják, hogyan tudják egymást teljes mértékben elfogadni, tisztelni és szeretni, hogy kapcsolatuk a lelki, testi, intellektuális és érzelmi dimenzióban egyaránt növekedhessen.

- A házaspárok segítése, hogy a várva várt gyermek megfogahasson és megszülethessen.
- Az akár egyedülálló nők megtanítása a testük által leadott bizonyos jelek észlelésére és értelmezésére, mely egyes egészségügyi problémák korai detektálására is szolgálhat.³³

A szolgálati területhez kapcsolódó célok:

Szeretnénk kiépíteni, nyitni és jelen lenni a prevenció még több területén, valamint szeretnénk népszerűsíteni és egyre több fiatallal és házaspárral megismertetni a Creighton Módszert.

2.3. Imádság Háza Szolgálat

Az Imádság Háza kezdeményezés egy olyan világméretű imamozgalom része, amelyben a szüntelen Istendicséret áll a középpontban.

Az USA-ban, Kansas Cityben 1999-ben alakult meg az egyik legnagyobb volumenű Imádság Háza a világon, ahol napjainkban is mintegy 2000 teljes idejű dicsőítő szolgál és ahol a dicsőítés napi 24 órában zajlik, az év minden napján.

Európában, Augsburgban működik az egyik legismertebb Imádság Háza, Johannes Hartl teológus családapa vezetésével.

Magyarországon is alakulóban van az Imádság Háza több városban is, mi a Szent Fausztina Irgalmasság Háza egyik pilléréként szeretnénk ezt működtetni, illetve a mozgalomhoz kapcsolódni.

A szolgálati területhez kapcsolódó célok:

Közvetlen célunk egy olyan konkrét ház működtetése a város(ok) központjához közel, ahol fokozatosan megvalósítható a napi 24 órás dicsőítés.

Szeretnénk nyitottan fogadni minden imádkozni vágyó keresztényt és azokat is, akik még nem ismerik Istent, de keresik a vele való találkozás lehetőségét.

---

³³ Udvardyné dr. Tóth Lilla: Creighton-NaProTechnológia

Szeretnénk, ha az Imádság Házában, olyan imaórák váltanák egymást, amelyekben megjelenének az Istendicséret különböző formái: zenés dicsőítés, csendes Szentségimádás, Szentírással való elmélkedő ima, hangos Biblia olvasás, közbenjáró ima, stb.

Az egyes imaórákért imavezetők lesznek felelősek.

Az Imádság Házába bárki betérhet majd, aki szeretne rövidebb-hosszabb időt Isten jelenlétében tölteni.

A szolgálat jelenlegi működése:

Hangszeres dicsőítő csoportokat szerveztünk mindkét központban, melyek Nagykanizsán havi egy alkalommal, Kaposváron heti 3-4 alkalommal szolgálnak különböző helyeken (kollégiumban, közösségi házban, kápolnában, templomban). Ezek az alkalmak nyitottak, bárki bekapcsolódhat, aki énekkel, hangos imával, közöttük rövid csendes szemlélődéssel szeretné a kapcsolatot építeni Istennel.

„Imaiskola” elnevezéssel olyan ima-alkalmakat szervezünk, melyek a Szentírásban való elmélyülést segítik.

Folyamatosan épül az Imaháttér szolgálat, melynek tagjai az Imádság Házához érkező szándékokra imádkoznak otthonukban.

Megalakult a Jó Pásztor Imaközösség az egész egyházmegyére kiterjedően, melynek tagjai szintén otthonukban, vagy egy-egy településen kisközösséget alkotva imádkoznak papi és szerzetesi hivatásokért az egyházmegye számára.

A felsorolt imaközösségekhez folyamatosan lehet csatlakozni.

2.4. Eloldozva Szolgálat

Az Eloldozva nevű szabadító szolgálat alapítója és kidolgozója a Pennsylvániában élő, evangelizátorként működő Neal Lozano.

A szolgálat egy szabadító imaszolgálat, amely felkészülést igényel az imakérő részéről. Az egy-másfél órás ima alatt, az imavezető segíti az imakérőt élete egy-egy területének feltárásában és az ahhoz kapcsolódó megkötöttségektől való szabadulásban.

Lozano vallja, hogy ez a szolgálat az imakérő számára „megnyitja azt a bőséges életet, melyet Krisztus megígért nekünk és bezárja a behatolási pontokat, melyeken keresztül a gonosz

lelkek hozzáférhetnek az életünkhöz.”³⁴ „Sok hívó ember él úgy, hogy valami rejtett bűn, kényszer, vagy félelem terhe nyomja.”³⁵ Az Eloldozva szolgálat segít az ezektől való szabadulásban.

„Életünk bizonyos területeit még nem járta át a kovász, át kell gyúrni, hogy Isten országa növekedjék bennünk, és megváltozzék látásmódunk. A szabadulás Isten hűségéről szól; annak felismerése, hogy ki vagyok az Atya szemében. A szabadság azt jelenti: az Atya fiának, lányának lenni; annak tudata, hogy szeretve vagyok.”³⁶

Az Eloldozva Szolgálat működése a Szent Fausztina Irgalmasság Háza részeként:

2017. augusztusában három napos lelkigyakorlatot tartott Neal Lozano fia, Matt Lozano a Kaposvári Püspökségen. Ezen az alkalmon, illetve ehhez kapcsolódóan 11 püspöki megbízással rendelkező imavezető állt a lelkigyakorlat alatt felkészült imakérők szolgálatára.

2018-ban három alkalommal hirdettünk Eloldozva szemináriumot, ami szintén az érdeklődők imára való felkészülését segítette. Ez először tavasszal Kaposfüreden 40, majd ősszel Kaposváron 60, illetve szintén ősszel Visnyeszéplakon 15 résztvevővel valósult meg.

Az Eloldozva Szolgálat működése során 2017 óta mintegy 300 testvérért imádkozott a jelenleg regisztrált 23 aktív, képzett imavezető és az őket segítő ún. hátterező imaszolgáló.

A szolgálati területhez kapcsolódó célok:

Szeretnénk kialakítani azt a megfelelő promóciót, amin keresztül minél többen megismerhetik és elérhetik ezt a szolgálatot.

Megfelelő létszámú szolgáló esetén létrehozható lehet egy egész napos chat, vagy privát messenger csatorna, ahol a szolgálók válaszolni tudnának a megkötözöttségekkel küzdők kérdéseire. Gondolkodunk egy telefonos „lelki segélyszolgálat” megvalósításán is az Eloldozva Szolgálat mentén.

---

³⁴ vö. Neal Lozano: Eloldozva, Marana Tha 2015.

³⁵ Neal Lozano: Eloldozva 14.o.

³⁶ Matt Lozano, Eloldozva lelkigyakorlat, Kaposvár, 2017.08.30

3. A Szent Fausztina Irgalmasság Házán belül működő szolgálatok közös céljai és tervei

A Szent Fausztina Irgalmasság Házán belül működő különböző szolgálatokhoz kapcsolódó rendezvényeknek, képzéseknek, lelki napoknak stb. jelenleg legtöbbször a Kaposvári Püspökség épülete ad helyet.

Célunk, egy olyan, a városközpontához közel lévő központi ház létrehozása, ami lelki központként működne.

Ebben a házban kapna helyet az Imádság Háza folyamatos, 24 órás dicsőítő szolgálata, itt lenne lehetőség az Eloldozva Szolgálat rendszeres szolgálati idejének kialakítására, itt tartanánk a kritikus élethelyzetben élők felé szolgálók és a preventív szolgálati területeken dolgozók részére meghirdetett képzéseket, szupervíziós jellegű találkozásokat és itt kerülne sor a havi lelki napok megrendezésére is az Irgalmasság Háza minden önkéntese részére.

Célunk egy új központ kialakítása Siófokon, valamint az Irgalmasság Háza szolgálatainak népszerűsítése, az önkéntesek számának növelése. Ehhez kapcsolódóan tervezzük egy húsz perces bemutatkozó film elkészítését.

A MAGYARORSZÁGI DROGHELYZET ÉRTÉKELÉSE A SZEMÉLYES, A TÁRSADALMI, A MÉDIA ÉS AZ EGYHÁZ FELELŐSSÉG(ÉNEK) SZEMPONTJÁBÓL

1. Mit nevezünk drognak

A drog szónak az európai gyógyszerészeti terminológiában egészen más az eredeti értelme, mint ahogy azt manapság a köznyelv használja.

A gyógyszerészetben ma is a gyógyszerként használt növényi részek, a növényi, vagy állati termékek (pl. ópium, méhviasz, kamillavirág) megjelölésére szolgál. Az utóbbi évtizedekben azonban Európában is elterjedt az angol eredetű drog szó.³⁷

A magyar nyelv sem zárkózott el ennek a kifejezésnek a használata elől, főként azokban az esetekben, amikor ténylegesen a "drugged state" (kábulat állapot) előidézésére használt szerekről vagy az eredeti, gyógyszerészeti terminológiának megfelelő drogokról van szó. Drognak nevezünk tehát minden olyan szert, amely a szervezetbe kerülve annak működését megváltoztatja, annak révén, hogy a központi és vegetatív idegrendszerre hatást gyakorol. ezzel együtt megváltozik az ember közérzete, hangulata, ítélőképessége és legtöbbször a magatartása is. Orvosi felfogás szerint kábítószer, vagyis drog az a gyógyszer, vagy vegyszer, amely az élő szervezetben a fentebb említett hatásmechanizmus alapján olyan változást idéz elő, amely – akárcsak rövid időre is – átalakíthatja az ember személyiségét.³⁸

A drog szó használatának tárgyalásakor szükségszerű különbséget tennünk a legális és az illegális drogok fogalma között, mert a köznyelv bizonyos különbségtétellel használja a drog kifejezést a két kategóriára.

Illegális drogoknak nevezzük azokat a tudatmódosító szereket, melyek előállítását, fogyasztását, terjesztését az adott ország törvényei tiltják.

Legális drogok kategóriájába soroljuk azokat a szereket, melyek előállítását, terjesztését, fogyasztását az adott ország törvényei, és társadalmi szokásai elfogadják (pl. alkohol, nikotin, koffein, szerves oldószerek, bizonyos gyógyszeripari készítmények).

A szerves oldószerek (az ezekkel való visszaélés "szipózás" vagy "szipuzás") és a központi idegrendszerre ható gyógyszerek gyártása és forgalmazása legális, azonban az ezekkel való visszaélést a törvényeink szintén üldözendőnek tartják, ezért büntetni rendelik.

Ilyen módon azt is ha valaki különös fondorlattal, hamis receptek útján szerez be nagyobb mennyiségű ópiumszármazékot tartalmazó gyógyszeripari terméket (pl. codeint, xanaxot, hydrocodint stb.)

---

³⁷ Vö. VABRIK L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 20.

³⁸ Vö. VABRIK L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 20-22.

Hangsúlyozni kell, hogy akár a szerves oldószerekkel, akár a legális gyógyszerekkel való nem rendeltetésszerű bánásmód ugyanolyan egészségromboló szenvedély, mint az "igazi", a klasszikusnak mondott kábítószerek használata³⁹

A fentiek alapján a drogfelfejezés alatt tehát nagyon sok féle szert értünk. A mindennapi szóhasználat – helytelenül ugyan – különbséget tesz a "drogok" (az illegális szerek) illetve a legális szerek között. Mindenképpen szem előtt kell tartanunk, hogy egy szer veszélyessége nem attól függ, az legális vagy illegális készítmény-e.

---

³⁹ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 73-77.

2. A drogok osztályozása

<u>AMFETAMIN</u>	
Miből készül?	Szintetikus drog.
Hogyan néz ki?	Fehér por, ritkán tableta.
Hogyan használják?	Orrba szippantva, ritkán intravénásan.
Milyen a hatása? (testi)	Izgatottság, éberségi szint növekedés, vérnyomás emelkedés, vízvesztés, étvágytalanság
Milyen a hatása?(lelki)	Megnövekedett önbizalom, beszédesség, könnyed kommunikáció, nem érez fáradtságot, álmatlanság
Van-e hozzászokás?	Rendszeres használat mellett ugyanazon hatás eléréséhez egyre nagyobb mennyiség szükséges.
Okoz-e függőséget?	Erős lelki függőséget alakít ki!
Veszélyek:	Függőség minden más érdeklődést kiszorít (iskola, család, barátok). Étvágycsökkenés, súlyos lesoványodás. Használat után idegesség, ingerlékenység, depresszió.
Túladagolás:	Magas vérnyomás, légzészavar, kóma, halál.
<u>ECSTASY (XTC, EXTASY ÉS ROKON VEGYÜLETEK)</u>	
Miből készül?	Szintetikus drog, amfetamin származék.
Hogyan néz ki?	Tabletta, ritkán kapszula, por.
Milyen a hatása? (testi)	izgatottság- éberségi szint növekedés, vérnyomás emelkedés, - vízvesztés, étvágytalanság
Milyen a hatása?(lelki)	Boldogság-érzet, Empatogén - fokozott empátia Entaktogén - másokkal való közelség érzete, Enteogén - megnövekedett egyetértés , intimitás, érzékiség élmény (szenzuális), beszédesség, könnyed kommunikáció
Van-e hozzászokás?	Rendszeres használat mellett ugyanazon hatás eléréséhez egyre nagyobb mennyiség szükséges.
Okoz-e függőséget?	Erős lelki függőséget alakít ki!
Veszélyek:	Intimitásra való képtelenség a szer hiányában. Súlyos vízvesztés, kiszáradás veszélye. Folyamatos tánc esetén túlhevülés. Használat után idegesség, ingerlékenység, depresszió.

Túladagolás:

Keringési- és légzészavar, kóma, halál.

KOKAIN (KOKAIN, CRACK)

Miből készül?	Kokacserje leveléből vonják ki
Hogyan néz ki?	Fehér por.
Hogyan használják?	Orrba szippantva, intravénásan.
Milyen a hatása? (testi)	Izgatottság, testhőmérséklet emelkedése, érzékenység a fényre, fokozott szexuális készlettség, álmatlanság. étvágycsökkenés.
Milyen a hatása?(lelki)	Boldogság-érzet, eufória, energiával teliség érzet, túlzott önértékelés.
Van-e hozzászokás?	Egyszeri használatot követően is erős vágy jelentkezik az ismételt élmény iránt. Azonos hatáshoz növelni kell a dózist.
Okoz-e függőséget?	Súlyos függőség minden más iránti érdeklődést kiszorít.
Veszélyek:	Folyamatos használata paranoiás tünetekhez vezet (koka-bogarak). Intravénás használattal járó veszélyek (AIDS, hepatitis, fertőzések). Használat után depresszió, kiürültség, kimerültség.
Túladagolás:	Keringési- és szívritmus zavar, infarktus, kóma, halál.

HALLUCINOGÉNEK (LSD, MESZKALIN, MÁGIKUS GOMBÁK, PCP)

Miből készül?	Szintetikus drog.
Hogyan néz ki?	Apró, bélyegszerű lapocskák ábrával. Ritkán tablettá.
Hogyan használják?	Szájon át.
Milyen a hatása? (testi)	fokozott izgalmi szint - pupillatágulás- vérnyomás emelkedés feszültség,
Milyen a hatása?(lelki)	Erős hallucinációk („bad vs. good trip“), realitás-vesztés, énérzés vesztes, kedélyállapot ingadozás, alvás-képtelenség látás-, hallás-, tapintás-érzéklek megváltozása
Van-e hozzászokás?	Van-e hozzászokás? Ismételt használat esetén a dózis nagymértékű növelésére van szükség az azonos hatás eléréséhez.
Okoz-e függőséget?	Rendszeres használatra lelki függőség!
Veszélyek:	Drog nélküli élet sivárnak, unalmasnak tűnik. Motiváció-vesztés. A „bad-trip“-élmény évekkel később visszatérhet (flashback). Felszínre hozhat, okozhat elmebetegséget (szizofrénia).

Túladagolás:	Hatás idejének megnövekedése, szorongás, pánik.
---------------------	---

OPIÁTOK (ÓPIUM, HEROIN, METHADON)

Miből készül?	Mák gubójából nyert ópiumból.
Hogyan néz ki?	Heroin por, morfium folyadék.
Hogyan használják?	Orrba szippantva, intravénásan.
Milyen a hatása? (testi)	Nyugtató, csökkent reakciókészség, csökkent fájdalomérzet, pupillaszűkülés
Milyen a hatása?(lelki)	Flash-érzet (eufória), szorongás, félelem csökkenése, ellazultság, bágyadtság, túlzott önértékelés
Van-e hozzászokás?	Az azonos hatáshoz növelni kell a dózist, ezért gyors tolerancia alakul ki.
Okoz-e függőséget?	Gyors és erős testi-lelki függőség! Használatuk elhagyása komoly testi és lelki elvonási tünetek megjelenését okozza!
Veszélyek:	Súlyos függőség minden más iránti érdeklődést kiszorít. Baráti-, családi- és munkakapcsolatok elvesztése. Intravénás használattal járó veszélyek (AIDS, hepatitis, fertőzések).
Túladagolás:	Drasztikus vérnyomásesés, kóma, halál.

OLDÓSZEREK (RAGASZTÓK, SPRAYEK, TISZTÍTÓSZEREK)

Hogyan használják?	Inhalálják, sprayeket szájba fújják
Milyen a hatása? (testi)	Kezdeti izgatottság majd aluszékonyosság, mozgászavar, tág pupillák, étvágytalanság, hányás, fejfájás.
Milyen a hatása?(lelki)	Bódultság, eufória, gyors hangulatváltások, zavarodottság, szédülés, hallucinációk.
Van-e hozzászokás?	Folyamatos használat mellett egyre növekvő dózis szükséges ugyanazon hatás eléréséhez.
Okoz-e függőséget?	Nagyon erős lelki függőséget okoz!
Veszélyek:	Legolcsóbb, legkönnyebben hozzáférhető drogok, ugyanakkor károsító hatásuk gyors és súlyos. Testi szövődmények (szívritmuszavar, máj-,vesekárosodás, stb.). Gyors szellemi leépülés. Baráti, családi kapcsolatok kiüresedése, elvesztése. A közlekedésben való részvétel balesetveszélyes.

Túladagolás:

szívelégtelenség, tüdő ödéma, eszméletvesztés, halál.

A drogok osztályozása nem feltétlenül attól függ, hogy az legális vagy illegális. Az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy még a problémával súlyosan érintett Amerikai Egyesült Államokban az alkoholt tartják a társadalomra legveszélyesebb szernek, nem a heroint, vagy a kokaint.

Az alkohol ugyanis nagyobb tömegeket tart rabságban, mint a klasszikus értelemben drognak nevezett anyagok. Ha az öngyilkosságok számát vagy a halálos kimenetelű közlekedési balesetek illetve családi tragédiák okait vizsgáljuk, azt láthatjuk, hogy az alkohol manapság hazánkban is a legelterjedtebb tudatmódosító szer.

Miután a köznyelv a drogfelfejezést az illegális kábítószerrel azonosítja, és használja, így – a leírtak fenntartásával – én sem zárkózhatom el ettől. Ezért amikor a dolgozatunkban drogról van szó, az mindig az illegális szereket, a kábítószereket jelenti.

Kábítószernek nevezzük azokat az anyagokat, melyek a szervezetünkbe jutva többnyire kellemes érzést, eufóriát, színes álmokat, csapongó gondolatokat, érzékcsalódásokat idéznek elő (így pl. a repülni tudás érzetét is kelthetik, látszólag kiszélesítik az agy befogadóképességét, hatalmas fizikai energia és szokatlan magas libidó létét sugallják stb.).

Más megfogalmazásban a kábítószer ősidők óta arra szolgál, hogy az ember idegrendszerének, érzékszerveinek egy vagy több élettani funkcióját megváltoztassa.

"A VHO (Egészségügyi Világszervezet) meghatározása szerint a kábítószer-élvezet (narkománia) periodikus vagy krónikus, az egyénre és a társadalomra ártalmas mérgezés, amelyet valamely (természetes vagy mesterséges) drog ismételt fogyasztása idéz elő."⁴⁰

2.1 A drogfogyasztással kapcsolatos alapfogalmak bevezetése

Dózis: az a kábítószeradag, amelyet a szervezet megkövetel egy-egy "utazáshoz". Kezdőknél a drog fajtájától és tisztaságától függően egy szál "joint" (marihuánás cigaretta), vagy 0,01 gr anyag. A tolerancia miatt az egy grammos, sőt ennél nagyobb adagok is elképzelhetőek.

Tolerancia: a kábítószer, jellegétől függően valamilyen hatást kivált a szervezetben. a drogos rájön egy idő után, hogy a használt szer hatása egyre csökken, ezért az azonos hatás elérése érdekében a dózist emelnie kell. Így a szájon keresztüli adagolásról az injekciós adagolásra, enyhébb hatású drogról egy erősebbre kell áttérnie. Később a drogfogyasztások közötti idő is rövidebb lesz, és a dózis is megemelkedik a tíz-, húszszorosára, de akár a százszorosára is. A szervezet megszokja az anyag jelenlétét (tolerálja) és a kívánt hatás érdekében egyre jobban kezd a fogyasztó belesüllyedni a kábítószerek ijesztő világába.⁴¹

⁴⁰ Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 20.

⁴¹ Vö VABRIK L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 23.

Ez egy fontos körülmény, amely egyebek mellett megkülönbözteti és egy drasztikusabb kategóriába sorolja a kábítószerket az egyéb élvezeti cikkektől.

Depresszív hatás: a központi idegrendszer reakcióját lassító, tompító hatás. Szomorú, levert hangulatot, szorongást, félelmet, feszült idegállapotot, nyugtalanságot, pánikérzetet, a drog utáni sóvárgást előidéző érzelmi állapot.⁴²

Stimuláló hatás: az egyes érzékszervi funkciókat ingerlő idegrendszeri reakciót gyorsító, "felpörgető" hatás⁴³

Hallucinogén hatás: a központi idegrendszerben okozott fizikai és pszichikai változás, amely érzékszervi változásokat, rövid ideig tartó – a valóságban nem létező dolgok valóságként történő megélését jelenti –, színes, álomszerű látomásokat okoz.⁴⁴

Pszichotrop anyagok: kábítószerként nyilvántartott, de gyógyszerként is alkalmazott mesterséges anyagok.

---

⁴² Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 19.

⁴³ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 19.

⁴⁴ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 19.

3. A kábítószer-függőség

A függőség (dependencia) azt jelenti, hogy a fogyasztó már képtelen kábítószer nélkül élni.

A megszokás, a drogtól való függőség olyan mértékű, hogy a fogyasztó szervezete képtelen a megszokott idegen anyagok jelenléte nélkül normális élettani funkciókat elvégezni. Van egy olyan állapot, amikor már nem az élvezet kedvéért juttatja a szervezetébe a szert, hanem azért, hogy ne jöjjenek a szörnyű kínok, a borzasztó elvonási tünetek, a hányinger, az izom görcsök, az epilepsziás rohamok, illetve a szervezet képes maradjon a biológiai munkára. Ilyenkor az ember leküzdhetetlen késztetést érez a drog további fogyasztására, és bármilyen áron illetve eszközzel való megszerzésére.⁴⁵ Ez a úgynevezett drog éhség.

Témánkhoz elkerülhetetlen, hogy a függőségről szó essék, a teljesség kedvéért mindkét kategóriáját tárgyalnunk kell: testi (fizikai) és lelki (pszichikai függőség).

Fizikai függőségről akkor beszélünk, ha a szervezet sejtjei és a belső szervek olyan mértékben szoktak hozzá a droghoz, hogy az anyag jelenléte nélkül képtelenek ellátni funkcióikat, ekkor a fogyasztó képtelen biológiai szempontból is az anyag nélkül élni. A drog elhagyásakor vagy a megszokott adag csökkentése esetében elvonási tünetek lépnek fel. A drog hiánya súlyos szervi és keringési zavarokhoz, és az esetek jelentős hányadában halállal végződik.⁴⁶

A pszichikai függőség a lelkiállapot olyan irányban történő megváltozása, amikor a fogyasztónak egyetlen célja a kábítószer megszerzése és fogyasztása. Ekkor minden mást – tanulást, emberi kapcsolatokat, családot, anyagi kérdéseket, kötelezettségeket – háttérbe szorít. A drogos ebben az állapotában a szülőknél, tanároknál, munkahelyi vezetőknél – mindenkiben, aki a drogkarrierben nem segíti őt – ellenséget lát.⁴⁷

A lelki függőség szinte kivétel nélkül minden droggal kapcsolatosan kialakul, a testi függőség azonban csak néhányal szemben.

A lelki függőség viszont sokkal veszélyesebb: megmarad akkor is, amikor a testi függőségből a szervezet meggyógyult. Az anyag utáni gyötrő vágy nem szűnik meg – sokszor – mély depresszió következménye. A leszokott drogos néha már úgy érzi, hogy sikerült megszabadulnia a kínzó vágyaitól, ám elég a legkisebb nehézség, egy konfliktus vagy még inkább egy "friend" csábítása, egy felkínált adag és az illető máris képtelen ellenállni.

---

⁴⁵ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 23.

⁴⁶ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 26.

⁴⁷ Vö Vabrik L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 26.

3.1 Az elvonási tünetek okai és megnyilvánulása

A szervezet mindig igyekszik fenntartani a számára fontos belső egyensúlyt (homeosztázis). Ha a drogok tartósan bekerülnek a szervezetbe, ennek szervrendszerei és sejtjei megszokják az adott anyagot. A belső egyensúlyt már ezzel, az addig ismeretlen anyaggal együtt igyekeznek fenntartani.

Ha ezt az anyagot, a drogot teljesen vagy részben elvonják, a szervezet belső egyensúlya szinte teljesen felborul és súlyos elviselhetetlen állapotot idéz elő. Ez az státus mindaddig tart, amíg ismét be nem kerül a szervezetbe a megszokott drog, vagy hasonló hatású szer.

Pontosan ezért nem lehet leszoktatni valakit úgy a drogfogyasztásról, hogy bezárjuk egy üres szobába, gondosan elzárva előle az addig fogyasztott kábítószer, és azt mondjuk: "Majd kijöhetsz, ha leszoktál róla!" Ezzel lehet, hogy a drogosnak a halálát okozzuk, mert ha a szervezete nem, kap külső segítséget, és a belső egyensúly már teljesen összeomlott, akkor olyan szörnyű elvonási tüneteket él át, amelyeket nem képes elviselni.

Elvonási tünetek nem tehát azokat a kínzó testi és lelki gyötrelmeket (pl. bőrviszketés, hallucináció, epilepsziás görcsök és rohamok, hányinger, hányás, hidegrázás, súlyos depresszió, eszméletvesztés, végső soron a keringési rendszer felbomlása, és halál) nevezzük, amelyek a következő dózis bevitelére készítetnek, mely rövid idő alatt – átmenetileg – látványosan felfüggeszti ezeket a tüneteket.

3.2 Az elvonási folyamat lezajlása

A drogos először csak feszült, később kifejezetten nyugtalanná válik, végül féelme fokozódik. Ezután rohamok következnek, majd fizikailag is összeomlik. Ilyenkor legtöbb esetben az eszméletét is elveszti, bőségesen izzad, bőrét hideg veríték veri ki, amelyet lúdbőrözés kísér: ezt angolul "cold turkey", "hideg pulyka" állapotnak nevezik. Innentől kezdve életveszélyes állapotról beszélünk, hiszen a keringési rendszer rövid időn belül összeomolhat.⁴⁸

4. Rövid drogtörténelem

A kábítószeres története csaknem azonos az emberiség történetével. Az emberiséggel egyidős kultúráknak, az ő sámáni szertartásaiknak nélkülözhetetlen kellékei voltak azok a növényfajták, amelyek különös varázserőt, látnoki képességeket kölcsönöztek használóiknak.

A kábítószeres történetének tudományos kutatásokon alapuló, sok kötetnyi irodalma van ezért dolgozatunkon belül arra csak arra vállalkozunk, hogy a gazdag információ halmazból csak a fontosabb sarkpontokat emeljük ki.

Már időszámításunk előtt több ezer évvel sokféle növényfajtát használtak kábítószer gyanánt. (G. Stille szerint mintegy hatvan fajtát.) Az egyik legrégebb kábítószer az Indus völgyében találták, "Indo

---

⁴⁸ Vö.TÄSCHNER, K-L., *Kemény drogok, Lágy drogok*, Medicina, Budapest 2000, 15-16, 27-28, 29-31, 33-34, 37-38, 43-45.

arier" néven, amely a nyelvészek szerint "szent folyadékot" jelentett. Valószínűleg a légyölő galócát préselték ki és a gyógyító sámánok ezt fogyasztották.⁴⁹

"A kenderről (*cannabis sativa*) Hérodotosz Kr.e. 450-ben már leírta, hogy a Kaspi-tenger térségében kendert termesztettek, és a szkíta harcosok, hogy ezt a növényt kábulat előidézésére használják."⁵⁰ az antik Rómában már egyfajta drogkereskedelem is folyt. Egykori források szerint a rómaiakkal kereskedő karthágóiak is ismerték a kendergyantából nyert hasist, és üzleteltek is vele. Ékes bizonyítéka ennek, hogy a Földközi-tengerből 1969-ben kiemelt pun hadigályán két hasissal telt amforát találtak a kutatók. Indiában a kender használata legalább négy évezredes múltra tekint vissza. A közel keleten már a középkorban az iszlám alkoholtiltása miatt elterjedt a cannabis szívás. A mértéktelen használat leginkább a fakírok között volt gyakori, akik szinte állandó hasismámorban éltek. Európa Napóleon egyiptomi hadjáratakor ismerkedett meg a hasissal.⁵¹

Az ópiumot már Homérosz is megénekelte. De ennek ellenére ma már lehetetlen megállapítani, ki és mikor jött rá, hogy a zöld mákfejek bemetszésével, megcsapolásával ópiumot lehet előállítani. Az ópiumtinktúrát a XVII. sz.-ban egy Sydenham nevű orvos alkalmazta először "igazi fájdalomcsillapítónak". Valójában még a következő évszázadban csupán három alapvető gyógymódot ismert az orvostudomány: az érvágást, a hánytatást és az ópiumkúrát. A huszadik század harmincas éveiben az ópiumból előállított heroin jelentette a kábítószer fogalmát. A heroin napjainkban is a legveszélyesebb kábítószernek minősül.⁵²

A koka levél (*erythroxylon coca*) a kokacserje fényes zöld levele, amit évezredek óta ismernek a Dél-Amerika egyes országaiban élő indiánok. A cserje vadon nem fordult elő, ősidők óta kultúrnövény.⁵³ A papok koka levelet fogyasztottak a transzállapot előidézésére. A koka hatóanyagát 1859-ben izolálta Albert Niemann és megszületett a kokain, ennek érzéstelenítő hatását Carl Koller bécsi szemorvos fedezte fel. A kokaint ma már csupán a szemészetben használják érzéstelenítésre, az egész világ évi szükséglete alig egy-két kilogramm.⁵⁴

A gyógyszerkutatók szerettek volna olyan hatásos gyógyszereket kikísérletezni amelyek rendelkeznek a morfin fájdalomcsillapító hatásával, de használatuk nem vezet függőséghez.

A kísérletek eredményeként 1898-ban Németországban felfedezték az egyik fél szintetikus opiátot, a diacetil-morfint, amit heroinnak neveztek el. A gyógyászati alkalmazásban ragyogó eredményeket értek el. Tervezték, hogy ezzel a szerrel visszaszorítják a hatalmas morfin függő réteget. Eleinte úgy hirdették, mint a morfinizmus gyógyszerét. Ez gyakorlatilag vágyálommaradt mert a heroinhoz lényegesen hamar hozzá lehet szokni, így a heroin a világ legveszedelmesebb kábítószerévé vált.⁵⁵

---

⁴⁹ Vö. VABRIK L. szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989, 13-18.

⁵⁰ BAYER, I., *A drogok történelme*, Aranyhal Kiadó, Budapest 2000, 270.

⁵¹ Vö. BAYER, I., *A drogok történelme*, Aranyhal Kiadó, Budapest 2000, 272-274, 287-291.

⁵² Vö. Bayer, I., *A kábítószer*, Gondolat Kiadó, Budapest 1989, 19-23.

⁵³ Vö. Bayer, I., *A kábítószer*, Gondolat Kiadó, Budapest 1989, 144-145.

⁵⁴ Vö. Bayer, I., *A kábítószer*, Gondolat Kiadó, Budapest 1989, 150.

⁵⁵ Vö. Bayer, I., *A kábítószer*, Gondolat Kiadó, Budapest 1989, 23-25.

Az amfetamint mesterségesen szintetikus úton állították elő 1910-ben. 1930-tól alkalmazza az orvostudomány egy ritka betegség, az álmokor ellen. Az amfetaminnal való visszaélés a szintetizálástól eltelt pár év múlva megkezdődött. Ma a disco-drogok nagy része amfetaminszármazék.⁵⁶

Extasy (XTC) az izgatószer legfiatalabb generációját képviseli a tabletták formájú amfetaminszármazékból előállított drogok. Fajtáik száma szinte hétről-hétre bővül és változik. Zúg laborokban állítják őket elő a régebben betiltott és pszichotrop listára került gyógyszerekből úgy, hogy ezek molekuláris szerkezetét megváltoztatják. Az új molekuláris szerkezet azonban nem szerepel a pszichotrop listán, ezért büntetőjogilag nem minősül kábítószernek. Mire felkerül a tiltólistára az adott molekuláris szerkezetű drog és ilyen módon kábítószernek minősül, addigra az előállítók újabb és újabb fajtákkal állnak elő.⁵⁷

Az LSD-t (lizergsav-dietil-amid) 1938-ban az anyarozsból nyert lizergsavból szintetizálta Albert Hoffmann a bázeli Sandoz cég gyógyszervegyésze. Jelentős hallucinogén hatását 1943-ban fedezték fel. "Az LSD csodagyerekeknek indult, ám rövid idő alatt kérlelhetetlen kölyök lett belőle.", írja Albert Hoffmann a "Nehezen kezelhető gyermekem" című könyvében.⁵⁸

5. A kábítószerhelyzet alakulása Magyarországon

5.1 A drogokkal kapcsolatos szemlélet a hatvanas-hetvenes években

Magyarországon az úgynevezett pótszerekkel történő visszaélésekkel kezdődött a kábítószeres karrierje. A kábítószerrel kapcsolatos kérdések tárgyalása illetve az azokkal való visszaélések nyilvánosságra hozatala teljesen őszintén hazánkban bizonyos hivatalok kemény ellenállásába, tiltásába ütközött. Nem túlzok a kérdésben, ha azt állítom, hogy a kábítószer tabu téma volt. A központi elv pedig: amiről nem beszélünk, az nem is létezik. Dr. Bayer István gyógyszerész professzor – aki több, mint két évtizede részt vesz az ENSZ kábítószer bizottságának munkájában – "A kábítószer" című, 1989-ben megjelent könyvében így jellemzi az akkor uralkodó szemléletet. "Ennek a könyvnek a megjelenése kissé elhúzódott, mivel 1974-ben írtam egy kéziratot, de akkor néhány illetékes hivatal nem tartotta kívánatosnak egy kábítószerrel foglalkozó könyv kiadását, mondván, hazánkban nincs kábítószer-probléma, és egy ilyen könyv megjelentetése csak felhívna a figyelmet a kábítószeres létezésére. Ez az állásfoglalás lehetővé teszi számomra, hogy bizonyítsam: nem én voltam az aki Magyarországon a kábítószeres iránti érdeklődést fölkelte..."⁵⁹

Az akkori szemlélet szerint a kábítószer probléma a mi társadalmi viszonyunktól idegen, ezért az majd megmarad a nyugati társadalmak gondjának, messze elkerülve hazánkat, így nekünk nincs más

⁵⁶ Vö. TÄSCHNER, K-L., *Kemény drogok, Lágy drogok*, Medicina, Budapest 2000, 46-47.

⁵⁷ Vö. BAGDY, GY., szerk., *Amit az ecstasyról tudni kell*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 25-29.

⁵⁸ Vö. BAYER, I., *A drogok történelme*, Aranyhal Kiadó, Budapest 2000, 328-336.

⁵⁹ BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat, Budapest 1989, 9.

tennivalónk, mint végignézni, hogy más országok hogyan birkóznak meg a drogok okozta veszéllyel. Ma már tudjuk, hogy ez a szemlélet milyen károkat okozott, hiszen a vasfüggöny lebontása után azonnal belekerültünk a drogterjesztés célországai közé, teljesen felkészületlenül. Egyes szakértők szerint a kábítószerhullám órájának utolsó perceiben vagyunk, mert ha nem sikerül a problémákat gyorsan orvosolnunk, akkor könyörtelenül a legfertőzöttebb nyugati országok sorsára juthatunk. Mint említettük a legelső időszak a pótszerek korszaka volt. "Leleményes" magyar fiatalok rájöttek arra, a hatvanas, hetvenes években, hogyha bizonyos nyugtatókat, altatókat alkohollal kombinálva fogyasztanak, ezzel sajátos kábító hatást érhetnek el. Különösen jellemző volt erre a korszakra a Parkan nevű gyógyszerrel való visszaélés, mely eredetileg a Parkinson-kór kezelésére szolgáló készítmény. Ma már kevésbé jellemző az altató, nyugtató hatású szerekkel történő visszaélés – sajnos más szerek léptek a helyükbe.⁶⁰

5.2 A droghelyzet alakulása a nyolcvanas-kilencvenes években

A hazai kábítószerhelyzet ismertetése és a fogyasztók számának megbecslése eléggé nehéz vállalkozás ebben az időszakban Magyarországon, hiszen adatok nem állnak rendelkezésre a fentebb említett szemlélet miatt. "Ebben a fejezetben kísérletet teszek arra, hogy a magyar kábítószerhelyzetet ismertessem. Be kell vallanom, vállalkozásom kissé reménytelennek tűnik, mivel a helyzet objektív elemzéséhez olyan statisztikai adatokra és információkra volna szükség, amelyek Magyarországon nem léteznek"⁶¹ 1985-ben a Népszabadság mellékletében megjelent az MSZMP KB előzetes jelentése a XIII. Kongresszusra: "Hazánkban is megjelent – bár a külföldön tapasztaltaknál szűkebb körben – főként fiatalok között a kábítószer-fogyasztás. Az egészségügyi szolgálat évenként hatezer ilyen esetben nyújt segítséget. Kábítószerrel – főként a gyengébb hatású szerekkel – évente 30 000 lakos kerül kapcsolatba"⁶²

A jelentés rendkívül óvatos fogalmazása ("Kerül kapcsolatba") gyakorlatilag eltűnt és maradt a 30 000 magyar narkós. Ezt a számot bizonyára figyelmeztető céllal írták le, ami biztosan fiktív. A szöveg a kábítószer szó megjelölésével azonosít minden pszichoaktív szert, kivéve az alkoholt. A jelentés közzétételkor (1985) illetve az idézett könyv kiadásakor (1989) a fogyasztók túlnyomó többsége szerves oldószerekkel él vissza, vagyis szipuzik, melyek nem tartoznak a kábítószerek, vagy a pszichoaktív anyagok közé.⁶³

A nyolcvanas évek elején hazánkban a szipuzás korszaka vette kezdetét. Ez a szerves oldószerekkel való visszaélés időszaka.

---

⁶⁰ Vö. BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat, Budapest 1989, 276-280.

⁶¹ BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat, Budapest 1989, 273.

⁶² MSZMP KH, *Előzetes jelentés a XIII. Kongresszus küldötteinek*, Népszabadság, 1985. március 23., melléklet.

⁶³ Vö. BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat, Budapest 1989, 274.

A szipuzás Magyarországon teljesen új jelenség, ebben az időszakban, bár a század elején több ízben visszaéltek az altatásra használt éter szippantásával. Magyarországon ez később az éter szippantása helyett az ivása terjedt el.

A szerves oldószerekkel való visszaélést korlátozni nem igazán lehet, és lehetett, mert nem illegális termékek. A világon gyakorlatilag egy időben fejlődött ki a szipuzás jelensége. A szocialista országokban szerves oldószerek szivására elsősorban az alkoholisták tértek át, hiszen több ízben korlátozták az alkohol kereskedelmi forgalmazását. A szipuzás Magyarországon a hatvanas évek végén kezdődött szakértők szerint 1972-ig szórványos jelenség maradt a tizenhárom és tizenöt évesek körében. Ezután kezdődött a komolyabb visszaélés, amit az 1974-es első haláleset is mutat. Ettől kezdve elindult nemcsak a csoportos, hanem a magányos szipuzás is 1980-tól a lányok aránya tíz százalékról harmincra növekedett. Egyes nevelőotthonokban ötven-hatvan százalékos arányt tapasztaltak.⁶⁴

Kábítószer előállítását nem lehet minden országban, ugyanis bizonyos esetekben az alapanyagok megtermeléséhez az éghajlati sajátosságok is szükségesek, különben a hatóanyag nem megfelelő koncentrációban van jelen az adott szerben. Az ópium, elsősorban a heroin előállításához szükséges mák több, mint hetven százalékát az "Arany Háromszög"-nek és az "Arany Félhold"-nak nevezett illegális termőterületek adják. A "Arany Háromszög"-ben (Burma-Thaiföld-Laosz határvidékén lévő őserdővel borított terület) becslések szerint évi ezer-háromezer tonna ópiumot termeltek itt. (A világ legális, gyógyászati célú ópium szükséglete ezer tonna).

Az "Arany Félhold" (Afganisztán–Pakisztán–Irán) 1980 tájékán lépett be a heroin piacra, ezzel az "Arany Háromszög" elveszítette az európai piacot, hiszen az "Arany Félhold" termőterületei bőségesebbek és közelebbiek.

Magyarország ezek után a heroin tranzit országává, majd célországává is vált. 1970-től Európának illetve Magyarországnak Törökország volt a fő heroin ellátója. Az "Arany Háromszög"-ben illetve az "Arany Félhold"-ban termelt ópium Törökországba került, és onnét osztották szét Európa szerte három útvonalon, amelyek közül kettőben Magyarország is szerepel.

Három fő szállítási útvonal az úgynevezett "Balkán útvonal" alakult ki, ahol a kamionforgalomban bízva igyekeztek a drog szállítását megoldani. Ezen útvonalak :
Déli Útvonal: Törökország, Bulgária, Jugoszlávia, Ausztria, Olaszország, Németország.
Középső útvonal: Törökország, Bulgária, Jugoszlávia, Magyarország, Ausztria, Németország
Északi útvonal: Törökország, Bulgária, Jugoszlávia, Magyarország, Csehszlovákia, Németország.

A nyolcvanas években kirobbanó délszláv háború miatt a déli útvonal gyakorlatilag teljesen megszűnt, így Magyarország elsőszámú tranzit és célország lett.

---

⁶⁴ Vö. BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat, Budapest 1989, 274-276.

5.3 A droghelyzet alakulása napjainkban

Az 1995-2007 közötti időszakban a tizenhat évesekre vonatkozó adatok alapján úgy tűnik, hogy a legtöbb szer fogyasztása jelentősen nőtt a fiatalok körében, ugyanakkor a 2007-es évi adatok tükrében kimondható, ez a tendencia stabilizálódni látszik, esetenként javul. Az alkohol fogyasztók száma ebben az időszakban közel megkétszereződött, és rendszeresebb lett. A növekedés nagyobb volt 1999 és 2003 között, mint 2003 és 2007 között. A tömény fogyasztás hosszú ideje tartó kultúrája visszaszorulóban van. A tiltott szerek fogyasztása több mint a háromszorosára nőtt, a marihuánáé a négyszeresére, a marihuánán kívüli tiltott szereké pedig az ötszörösére nőttek 1995 és 2003 között. 2007-ben 2003-hoz képest egyértelműen csökkent a marihuána fogyasztásának mértéke, de az ezen kívüli tiltott szereké növekedést mutat. Összegezve a tiltott szerek használata 2007-ben 2003-hoz képest csökkenést mutat, viszont 2007-től növekvő tendenciát mutat a pótszerek használata, a szipuzás, a patron illetve a lufi használata. A pszichoaktív gyógyszerek alkohollal történő kombinált fogyasztásának mértéke is emelkedni látszik. Tovább folytatódik a különböző szerek fogyasztásának egyre alacsonyabb életkorban való megkezdése. A drogok veszélyességének közmegítélésében is történt változás. Ez koherens a fogyasztási adatokban bekövetkezett változásokkal. Míg 1995 és 2003 között a veszélytudat csökkeni látszott, addig 2007-ben a legtöbb kábítószer esetében stagnál vagy megfordult. Érdekes, hogy 2007-ben is a marihuána rendszeres fogyasztását tartották a legveszélyesebbnek, annak ellenére, hogy a fű úgynevezett "kapudrogok" (a drogkarrier kezdetén használt legelső szer) közé tartozik. Ennek a megítélésnek oka lehet az esetleges tájékozatlanság.⁶⁵

2007-ben Magyarországon az ESPAD kutatás során megkérgezett nyolc-tíz évfolyamos fiatalok huszonnyolc százaléka próbált már élete során valamilyen visszaélésre alkalmas szert. A tiltott szereket kipróbálók aránya 15,9 %. Ennél tágabb kategóriát jelentő drogokat kipróbálók aránya 21,1 %. A vizsgált célcsoport 17,1%-a próbált már életében orvosi tanács nélkül altatót, vagy nyugtatót alkohollal való kombinációban. A szerhasználók 14,6%-a rendszeres marihuána fogyasztó, vagyis függő, ezen csoport a fű mellé általában valamilyen más drogot is fogyaszt. Az összes kipróbáló 5,1%-a több féle szert fogyaszt rendszeresen és ezektől komolyan függ.⁶⁶

5.3.1 Statisztikai körkép a legális és illegális drogfogyasztásról napjainkban

A Központi Statisztikai Hivatal jelentései az országos kábítószerhelyzetről a következők (az alkoholt és a dohányzást klasszikus értelemben nem tekintjük kábítószernek, de tájékoztató adatként közöljük az azzal kapcsolatos adatokat is dolgozatunkban):

Legális drogok

Dohányzás:

Magyarországon a lakosság 33 %-a dohányzik rendszeresen, minden tíz férfiből négy minden tíz nőből 2,5.

⁶⁵ Vö. ELEKES ZS., *Egy változó kor ifjúsága*, L' Harmattan, Budapest 2009, 144-172.

⁶⁶ Vö. ELEKES ZS., *Egy változó kor ifjúsága*, L' Harmattan, Budapest 2009, 50-58.

Egy dohányosra jutó elszívott cigaretta mennyisége: 16,5 szál.⁶⁷

Az elszívott cigaretták száma Magyarországon (/fő/év): 2151.

Az elszívott cigaretták száma a 2004 májusa előtti EU tagállamokban (/fő/év): 1626.⁶⁸

A hamvadó cigaretta füstjében mintegy négyezer vegyi anyag van.

A dohányfüstben azonosított karcinogének száma körülbelül 70.

Alkohol:

Az alkoholisták becsült száma: 539 000 (406 e férfi, 133 e nő).

A nyilvántartott alkoholisták száma: 20 152 (14 301 férfi, 5 670 nő).⁶⁹

Nők 2,5%-a, férfiak 18%-a nagyívó Magyarországon.

Nők 8%-a, férfiak 31%-a mértékletes ivó Magyarországon.⁷⁰

Tiszta alkohol fogyasztás Magyarországon (liter/fő): 11,6 (így az európai régióból csak Csehország és Luxemburg előzi meg hazánkat).

Tiszta alkohol fogyasztás a 2004 májusa előtti EU tagállamokban (liter/fő): 9,35

Tiszta alkohol fogyasztás Magyarországon 15 éves kor felett (liter/fő): 13,81 (így az európai régióból csak Csehország és Luxemburg előzi meg hazánkat).

Tiszta alkohol fogyasztás a 2004 májusa előtti EU tagállamokban 15 éves kor felett (liter/fő): 11,43.⁷¹

Illegális drogok

A év folyamán kezelésen első alkalommal megjelent kábítószer-fogyasztók száma Magyarországon: 5 673 (2006), 4 050 (2007), 4 635 (2008)

Az év folyamán kezelésen megjelent kábítószer-fogyasztók száma Magyarországon: 15 480 (2006), 13 597 (2007), 14 353 (2008)⁷²

---

⁶⁷ ODE-GALLUP, *Dohányzásmonitor*, BUDAPEST, 2007.

⁶⁸ WHO HFA 2000.

⁶⁹ KSH *Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről*, Budapest, 2008.

⁷⁰ OLEF, 2003.

⁷¹ WHO HFA, 2007.

⁷² KSH *Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről*, Budapest, 2006, 2007, 2008, 2015.

DROGFOGYASZTÁS		
	18-64 ÉVES	18-34 ÉVES
	KOROSZTÁLY	KOROSZTÁLY
	ÉLETPREVALENCIA	ÉLETPREVALENCIA
TILTOTT SZEREK ÖSSZESEN	9,30%	20,90%
CANNABIS	8,50%	19,10%
ECSTASY	2,40%	5,10%
AMFETAMIN	1,80%	4%
HALLUCINOGENÉK	1,40%	3,20%

1. táblázat

A kábítószer-fogyasztással összefüggő fertőző betegségek

A 2007-ben felismert HIV-fertőzöttek 3,7 %-a intravénás kábítószer-fogyasztó (külföldi állampolgárok voltak).

A 2007-ben bejelentett akut hepatitis B fertőzöttek 2,5 %-a intravénás kábítószer-fogyasztó.

A 2007-ben bejelentett akut hepatitis C fertőzöttek 22,7%-a intravénás kábítószer-fogyasztó.⁷³

KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS MIATTI HALÁLOZÁSI ADATOK, 2008	
KÁBÍTÓSZER KATEGÓRIÁK	HALÁLESETEK SZÁMA
OPIÁT TÍPUSÚ	24
AMFETAMIN TÍPUSÚ	1
NYUGTATÓ TÍPUSÚ	159
SZERVES OLDÓSZEREK (INHALÁNSOK)	9
EGYÉB	10
ÖSSZESEN	203

2. táblázat

⁷³ KSH, Jelentés az EMCDDA számára, 2008.

5.3.2. A kábítószerrel kapcsolatos jogalkalmazási statisztika 2015. évben.

2015-ben a régi Btk. szerint 775 személy jogerős elítélésére került sor visszaélés kábítószerrel bűncselekmény valamely alakzata miatt, a következő szakaszok szerint:

282. §: 578 fő

282/A. §: 107 fő

282/B. §: 17 fő

282/C. §: 53 fő

283/A. §: 0 fő

283/B. §: 20 fő

2015-ben a Btk. szerint 1513 személy jogerős elítélésére került sor, a következő szakaszok szerint:

Kábítószer kereskedelem

176. §: 205 fő

177. §: 14 fő

Kábítószer birtoklása

178. §: 1251 fő

179. §: 2 fő

Kóros szenvedélykeltés: 181. §: 40 fő

Kábítószer készítésének elősegítése: 182. §: 0 fő

Kábítószer prekúrral visszaélés: 183. §: 1 fő

A 2015. évben jogerősen elítélt 2288 személlyel szemben az alábbi büntetések, illetve intézkedések kiszabására került sor:

végrehajtandó szabadságvesztés 302 fő

végrehajtásában részben vagy egészében felfüggesztett szabadságvesztés 464 fő

közérdekű munka 516 fő

pénzbüntetés (beleértve a felfüggesztett pénzbüntetést) 470 fő

megrovás intézkedés 22 fő

próbára bocsátás intézkedés 352 fő

Az új pszichoaktív anyagokkal visszaélés szakasza alapján 2015-ben az alábbiak szerint alakult az ítélkezési gyakorlat:

184. §: 117 fő (kereskedői típusú)

184/A. §: 15 fő (kereskedői típusú)

184/B. §: 9 fő (birtoklás típusú)

184/C. §: 17 fő (birtoklás típusú)

282.§ fogyasztói magatartások: kábítószer termeszert, előállít, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, vagy az ország területén átvisz

282/A.§ kereskedői magatartások: kábítószer kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik; 282/B.§ 18. életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetett fogyasztói és kereskedői típusú

magatartások; 282/C.§ kábítószerfüggő személy által elkövetett fogyasztói és kereskedői típusú magatartások; 283/A.§ kábítószer prekurzorral elkövetett visszaélések; 283/B.§ új pszichoaktív anyaggal elkövetett kereskedői típusú visszaélések: 19

Az új pszichoaktív anyaggal való visszaélés miatt 2015. évben jogerősen elítélt személlyel szemben az alábbi büntetések, illetve intézkedések kiszabására került sor:

végrehajtandó szabadságvesztés 19 fő

végrehajtásában részben vagy egészében felfüggesztett szabadságvesztés 59 fő

közérdekű munka 14 fő

pénzbüntetés (beleértve a felfüggesztett pénzbüntetést) 29 fő

megrovás intézkedés 0 fő

próbára bocsátás intézkedés 21 fő.

2016-os ÉVES JELENTÉS (2015-ös adatok) az EMCDDA számára készítette: Nemzeti Drog Fókuszpont

6. A Biblia tanulsága a halálos bűnről, a drogkérdés szempontjai alapján

6.1 A drogfogyasztás, gyártás és kereskedelem halálos bűn

"Az élet és a testi egészség Isten által ránk bízott drága ajándékok. Értelmesen kell róluk gondoskodnunk, figyelembe véve mások és a közjó szükségleteit..."⁷⁴

"A kábítószeresek használata súlyosan károsítja az egészséget és az emberi életet. Eltekintve a szigorúan gyógyászati indikációtól, a kábítószeresítés súlyos bűn. A kábítószeresítés titkos gyártása és kereskedelme botrányos cselekmények; Közvetlen együttműködésnek számítanak, mert az erkölcsi törvénnyel súlyosan ellenkező gyakorlatra csábítanak."⁷⁵

A teljesség igénye nélkül a katolikus egyház katekizmusának ide vonatkozó pontjai alapján megállapíthatjuk, hogy a kábítószer fogyasztás, gyártás, és kereskedelem halálos bűn. Az egyházunk tanítása szerint az élet Isten ajándéka, mely nem az emberé, hanem használatra

---

⁷⁴ KEK 2288.

⁷⁵ KEK 2291.

kapta, azzal a céllal, hogy az üdvösségre jusson. A kábítószer fogyasztása, gyártása és terjesztése súlyosan életellenes cselekedet, ami Isten üdvözítő tervében nem szerepel.

Míndezebből kifolyólag dolgozatunkban szót kell ejtsünk, illetve meg kell alapozzuk a halálos bűnt, mint morálteológiai kérdést a biblia alapján.

6.2 Bibliikus megalapozás az élet értékének illetve az életet veszélyeztető cselekedetek, a súlyos bűn tekintetében

Az élet forrása a bibliában nem a természet, sem nem olyan elvont fogalom, mint az evolúció, hanem senki és semmi más, mint maga az Isten. Ő maga az élet, az "élő" Isten eltérően a halott bálványoktól. Az, hogy "Jahve él", alapmeggyőződés az Ószövetségben. Ez az élő Isten ugyanakkor minden egyéb élet szerzője a világban: "Nála van az élet forrása" (Zsolt 36,10). Neki köszönheti létezését minden, aminek lélegzete van, de ő növeszti a fűvet, és a növényeket (vö. Zsolt 104,14). Az emberi életre mindez még fokozottabb mértékben érvényes. Isten különleges módon formálja (Ter 2,7), és csak az emberről olvassuk, hogy Isten képmása, és hozzá hasonló (Ter 1,26k). Bárhogyan is értelmezik ezeket a metaforákat, itt félreérthetetlenül kifejezésre jut, hogy az ember a transzcendenciában horgonyzott.⁷⁶

Isten minden élet forrása, így az emberi életnek is a teremtője. Az élet uraként jelenik meg és szuverén módon rendelkezik vele: "Én vagyok aki öl és aki éltet. Én sebeztem; csak én fogok gyógyítani" (MTörv 32,39; 1Sám 2,6). Viszont az, hogy Isten az élet ura, nem jelenti azt, hogy az ember nem rendelkezhet a világon más teremtmények élete felett. A paradicsomi állapotban már megkapja Istentől, az élet urától, hogy rendelkezhet a növények felett (Ter 1,29). A paradicsomi állapot elvesztése után az ember megkapja az uralmat az állatok felett is (Ter 9,2k). Az ember mindezek ellenére nem formálhat jogot arra, hogy másik emberek életével is rendelkezzen: "Aki embervért ont, annak éppúgy ember ontsa ki a vérét" (Ter 9,6). A biblia szerint az emberi élet a legnagyobb tiszteletet érdemli, hiszen az ember Isten képére és hasonlatosságára teremtett. Ennek ellenére nincs arról szó, hogy az emberi élet abszolút érinthetetlen lenne. Az ember életében benne található egyfajta rendelkezési jog, mely a vétkes ember egzisztenciájára irányul.⁷⁷

6.2.1 Az Ószövetségben

Az Ószövetségben a szent szerzők tökéletesen tisztában voltak azzal, hogy vannak bizonyos bűnök, amik különbözhetnek a többitől. Ezek természetük szerint indukálják a radikális szakítást Jahvéval, így elveszik az isteni pártfogás, vagyis analóg értelemben már kítűnik a halálos bűn jelenléte. Az Ószövetségben: "a (megsértett) rendet pedig, kivéve, ha Jahve

⁷⁶ Weber, H., *Speciális erkölcteológia*, SZIT, Budapest 2001, 74.

⁷⁷ Vö. Weber, H., *Speciális erkölcteológia*, SZIT, Budapest 2001, 75.

önmagának tartotta fenn, hogy pozitív vagy negatív ítéletet hozzon, a vétket elkövető életének kioltásával, vagy kitzasztásával állították helyre."⁷⁸

Az ószövetségi időszakban gyakorlatilag halásos bűnnek számítottak olyan tettek, melyek a közösség számára rituális szempontból nem voltak elfogadottak. Például, amit a házaset megsejtéséről (Lev 18,22-23). Továbbá halásos bűnnek tekintették azokat a tetteket, melyek a kötelező erkölcsöt sértették (MTörv 25,13-16).⁷⁹

A *Deuteronomium* huszonhetedik fejezetében találunk egy bűnkatalógust. Ez igazából az itt felsorolt bűnök elkövetőit halállal, vagy kizárással sújtotta.⁸⁰ Ez elítéli: a zsidók által szociális bűnnek nevezett bűnök bizonyos elemeit.

Konkrétan: a bálványimádást (MTörv 25,15); a súlyos vétségeket a családi élet ellen (MTörv 27,16); az általunk szociális bűnnek nevezett elemeit (MTörv 27,17 és 27,25); a kitzasztottak és nyomorultak szenvedésének szándékos súlyosbítását (MTörv 27,18-19); a vérfertőző kapcsolatokat (MTörv 27,20.22-23); a szexuális aberrációt (konkrétan a zoofiliát MTörv 27,21); szándékos gyilkosságot (MTörv 27,24).⁸¹

Ha a halásos bűnt a sértett szemszögéből tekintjük, akkor a Szentírás szempontja szerint az Ószövetségi kinyilatkoztatásban Isten szemszögéből kell vizsgálni azokat, vagyis azok a bűnök tartoznak ide, melyek " utálatosak az Úr szemében": a bálványimádás (MTörv 7,25); a kánaáni kultuszok szolgálata (MTörv 12,31); szándékosan helytelen istentisztelet (MTörv 17,1); halott idézés, jövendőmondás, csillagjóslás (MTörv 18,10-12); kultikus prostitúció (MTörv 22,5); hamis mérték használata, csalás (MTörv 25,16; Péld 20,10).⁸²

Léteznek az Ószövetségben kifejezetten halálbüntetéssel szankcionált bűnök: a szándékos gyilkosság (Kiv 21,14; Kiv 35,16-21). Dolgozatunk témájának szempontjából lényeges, hogy a gondatlanságból elkövetett emberölést is ebbe a kategóriába sorolják (Kiv 21, 29). Továbbá ebbe a kategóriába tartoznak a következők: szombati pihenés megszegése (Kiv 31,14-15; Kiv 35,2; Kiv 15,35); a bálványimádás illetve a gyermekáldozat (Lev 20,1-5); a házasságtörés különböző formái (Kiv 20,10; MTörv 22,25); a vérfertőzés (Lev 20,11-17); a szülők elleni súlyos bűnök (Lev 20,9); az istenkáromlás (Lev 24,26); az átoktörvény megszegése (Józs 7,20-26); az emberrablás (MTörv 24,27).⁸³

Meg kell említenünk azokat a bűnöket is, amelyek a tárgyuk szempontjából vizsgálva, annyira súlyosak, hogy a Biblia szóhasználatában az "büntetésért az égbe kiált": szándékos gyilkosság, testvérgyilkosság (Ter 4,10); özvegyek és árvák megnyomorítása (Kiv 22,22); a munkabér

---

⁷⁸ Von Rad, G., *Az ószövetség teológiája I*, Osiris, Budapest 2000, 214.

⁷⁹ Vö. Schenker, A.,- Wehr, L., *Sünde*, in: Görg, M.,-Lang, B., *Neues Bibellexikon*, Benzinger, Düsseldorf 1999, 734.

⁸⁰ Vö. Von Rad, G., *Az ószövetség teológiája I*, Osiris, Budapest 2000, 211.

⁸¹ Vö. Peschke Karl Heinz, *Etica cristiana I*, Urbania, Roma 1999, 254.

⁸² Vö. Heinisch P., *Theologie des Alten Testamentes*, Peter Hanstein Verlag, Bonn 1940, 172.

⁸³ Vö. Tarjányi, Z., *A halásos és a bocsánatos bűn megkülönböztetése az erkölcssteológia történetében*, in: Rokay, Z., szerk., *Egység a különbözőségben*, SZIT, Budapest 2002, 229-230.

visszatartása (MTörv 24,14); a szodomaiak bűne (Ter 18,20); Izrael fiainak elnyomatása Egyiptomban (Kiv 3,7).⁸⁴

Különös jelentőséggel bír a Deuteronomium huszonhetedik fejezetébenben a 18-as és a 25-ös vers. Az elsőben a félrevezetett vakról van szó. Aki vak embert félrevezet, azt a törvény átokkal sújta. Miután egy kábítószer fogyasztó módosított tudatállapotban van még akkor is, ha éppen két dózis bevétele közötti időben van, mondhatjuk róla, hogy gyakorlatilag vak. A másodikban a törvény azt átkozza, akit ha megvesztegetnek, képes arra, hogy ártatlan embernek vérét ontsa. A drogkereskedelem nem közvetlen gyilkosság, viszont közvetett módon halált okozó tevékenység, ezért mondhatjuk, hogy már az Ószövetségben is – nyilvánvalóan nem közvetlenül – is komoly bűnként jelennek meg többek között az életellenes cselekedetek is.

A megsértett szemszögéből illetve a Szentírás szemlélete szerint léteznek olyan bűnök, melyek utálat tárgyai az Úr előtt (MTörv 25,16; Péld 20,10). Ezekben a helyeken a hamis mérték használatáról és a csalásról esik szó az Ószövetségben. A kábítószer kereskedelem és terjesztés hatalmas anyagi nyereszkezdést is von maga után, mind a gyártók, mind a terjesztők részéről. Ez több szempontból is bűnös cselekedet, hiszen mások egészségkárosító tevékenységének a támogatása, illetve az ebből fakadó haszonszerzés és a társadalmi egyenlőtlenségeknek az anyagi szinten történő fokozása tudva és akarva szintén halálos bűn.

6.2.2 Az újszövetségben

Jézus az ószövetségi törvényt illetve a prófétákat nem megsemmisíteni jött a földre, hanem tökéletesíteni. Ő nem akarta elkenni az ószövetségi bűnfelfogást sem, hanem vele az üdvtörténet egy újabb lépcsőfokára lépett. Az ószövetségben már létezett az objektív bűnfogalom, illetőleg a formális törvényhűség is jellemző volt. Ezekhez az ószövetségben lévő bűnről való gondolkodás időnként visszatért. Jézus Krisztus a maga tanításában kiemeli azt, hogy ha bűnt követünk el, akkor Istent megsértjük, és hűtlenek vagyunk a részéről felajánlott szövetséghez, ami konkrét módon akár cselekedetekben is megnyilvánul. Vagyis az Úr tanításában a bűnnek a dogmatikai és erkölcsi vetülete is hangsúlyossá válik.⁸⁵

A szinoptikus evangéliumokban komoly hangsúlyt kap maga a bűn, de főleg annak a megbocsájtása. Nem csak a bűnről van szó, hanem bűnökről. Ez a különbségtétel világosan mutatja a szinoptikus evangéliumok, és János összehasonlításában, hogy a szinoptikusok a bűnt komoly részben többes számban használják. Huszonnégy előfordulásból huszonhárom

---

⁸⁴ Vö. Haas, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder, Freiburg 1953, 65.

⁸⁵ Vö. Haas, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder, Freiburg 1953, 12-13.

alkalommal, Jánosnál pedig tizenhét előfordulási alkalomból csak négyszer.⁸⁶ A szinoptikusok általában egy általánosabb illetve kollektívebb bűnfogalmat használnak, amely a fő mondanivalójukhoz, Isten országának meghirdetéséhez, ahol a bűnösöknek is helye van jobban passzol. Ezzel szemben Szent János evangéliumában sokkal inkább a személyesebb bűnfogalom a szentírónak a szemlélete. Itt a bűn Jézus missziójának az elutasítását jelenti. A szinoptikusoknál legtöbbször az írástudók elleni beszédekben jelenik meg a téma. Szent János a bűnt és a bűnöst Isten szemével látatja.⁸⁷

Az előzőeknek megfelelően Szent Jánosnál úgy tűnik, hogy dogmatikailag jobban megformált bűnfogalommal találkozunk. A szinoptikus evangéliumokban inkább bizonyos vissza-visszatérő témák utalnak a bűn létezésére és jelenlétére, de a bűnről definíciót nem adnak.⁸⁸

A szinoptikus evangéliumokban előtűnnek a bűnöknek bizonyos fokozatai. Ezek igazából a példabeszédekben fellelhetőek. Úgy tűnik, hogy nem egyforma súlyú minden bűn (Mt 18,24; Lk 6,41). Kifejezésre jut az is, függetlenül attól, hogy a bűnök gyökere minden esetben egyforma: az Istentől eltávolodott független élet keresése, illetve annak megvalósítása (Lk 15,11-32).

A Szentírásban Szent János a műveiben az egyházra nem intézményként tekint. Erre bizonyíték az is, hogy nem ismeri a hivatalokat és a struktúrát annyira, mint Szent Pál a maga leveleiben. A közösségről alkotott képe gyakorlatilag krisztológiailag teljesen helytálló. Jézus a közösséggel gyakorlatilag egységet alkot, amit a szent szerző a szőlőtő és szőlővessző képpel illetve a pásztor és juh hasonlattal világít meg (Jn 10,11; Jn 15,5). Ennek a közösségnek fő jellemzője a Krisztussal való egység. Jézus új parancsot ad, melyet az Isten és ember szeretetben foglal össze, és ez a közösség pontosan erről ismerhető fel (Jn 13,34), tagjai ilyen körülmények között hoznak maradandó gyümölcsöket (Jn 15,16). Aki Krisztus szeretetét már megtapasztalta és szereti Istent, következőképpen testvéreit is szeretnie kell (1Jn 3,10). Szent János az erkölcsi tanítását nem a törvényre, vagy a szabadságra futtatja ki. A jánosi erkölcsi tanítás a szeretet törvényeire alapozott etika.⁸⁹

6.2.3 Konklúzió a biblia tanulsága alapján

A bűnnek minden esetben van egy személyes és egy kollektív vetülete is. "Aki vétkezik, megsérti Isten dicsőségét és szeretetét, saját istengyermekségére meghívott emberi méltóságát és az Egyház. – melyben mindenegyres kereszténynek élő kőnek kell lennie – lelki javát."⁹⁰

---

⁸⁶ Vö. Mt1,21; 3,6; 9,2; 9,5; 9,6; 26,28; Mk 1,4; 1,5; 2,5; 2,7; 2,9; 2,10; Lk 1,77; 3,3; 5,20; 5,21; 5,23; 5,24; 7,47; 7,48; 7,49; 11,4; 21,47. Haas, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder, Freiburg 1953, 16.

⁸⁷ Vö. Haas, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder, Freiburg 1953, 36.

⁸⁸ Vö. Haas, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder Freiburg 1953, 34.

⁸⁹ Vö. Schackenburg, R., *Neutestamentliche Theologie*, Kösel München 1963, 76-79.

⁹⁰ KEK 1487.

A személy, ha bűnt követ el, azzal már magára vonja a büntetést is. A bűnnel minden esetben együtt jár a büntetés is. Elsősorban a büntetés illetve a bűn következményei a bűt elkövető személyt terhelnék. Azáltal, hogy az ember társas lény a személy negatív cselekedetei is rendelkeznek közösségi dimenzióval is. Ha a bűn és annak következménye nem csak az elkövető személyére irányul, akkor mindenképpen a közösséget és a társadalmat is sérti. Az egyház szeretet törvényein alapuló közösség. A bűn gyengíti vagy teljesen kizárja a szeretettet, megszakítja az Istennel való szeretetközösséget, a teremtett javak iránt rendetlen kötődést fejez ki, akadályozza a lélek és az erények fejlődését, gátol a jócselekedetek gyakorlásában, így az egyházat, mint közösséget is gyengítheti. Isten irgalmasságának nincsenek határai, de aki szándékosan megtagadja azt, hogy a bűnbánatban Isten irgalmát elfogadja és így visszautasítja bűnei bocsánatát, az ezzel együtt elutasítja a szentlélek által felajánlott üdvösséget. Már a Biblia tanulsága dolgozatunk témájában felveti a droggkérdés személyes és társadalmi felelőségét.

7. Az emberi méltóság és annak alapjai

Az emberi életet jogosan megillető tisztelet és gondoskodás annak egyedülálló méltóságából fakad, hogy az emberi életnek az egész látható teremtett világban egyedül álló értéke van. Az ember ténylegesen az egyetlen olyan teremtmény, amelyet Isten önmagáért akar.⁹¹ Egyedül csak az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember (vö. Ter 1,26-27) az, aki senki másnak, mint egyedül Istennek a kedvéért jött létre, és pontosan emiatt létezik. Egyedül az emberi lényeket nevezhetjük személyeknek azért, mert megvan az alanyi méltóságuk, és az az értékük, hogy önmagukban hordják céljukat.⁹²

Az emberi élet meg nem változtathatóan szellemi és testi jellegű egyaránt. "A szellemi lélekkel történő szubsztanciális egyesülése révén az emberi testet nem tekinthetjük, csupán szövetek és szervek és funkciók együtteseként, nem értékelhetjük úgy, mint az állati testet, mert a test a személy lényegi alkotórésze, amely által a személy megnyilvánul és kifejezi magát."⁹³ "Minden emberi személy megismételhetetlen, egyediségében nem pusztán lélekből, hanem testből és lélekből tevődik össze úgy, hogy a test és rajta keresztül a személy a maga konkrét valóságában érhető el."⁹⁴

"A személy sérthetlensége, amely Isten abszolút sérthetlenségét tükrözi, elsődleges és alapvető módon az emberi élet sérthetlenségében nyilvánul meg."⁹⁵ "A kérdés: mit tettél? (Ter 4,10), amellyel Isten Káinhoz fordul Ábel meggyilkolása után, általános emberi tapasztalatot tükröz: lelkiismerete mélyén minden ember arra kap felszólítást, hogy sérthetetlennek tartsa az életet – mind a magáét, mind másokét –, amely nem az övé, hanem a Teremtő és Atya Isten tulajdona és ajándéka."⁹⁶

Vagyis az emberről alkotott keresztény felfogás azon a bibliai kinyilatkoztatáson alapul, hogy Isten saját képére és hasonlatosságára teremtette az embert (vö. Ter 1). Az ember részesül Isten életéből, és ilyenformán ajándékként kapja a maga emberi méltóságát. A Katolikus Egyház Katekizmusa szerint a filozófia és a teológia az ember intellektuális képességeiben, vagyis az ember értelmében és akaratában ismerteti fel az isteni hasonlatosságnak jeleit. Az ember ezeknek a képességeknek birtokában ismerheti meg a teremtő Istent, és így kezdhet vele párbeszédet. Ez teszi az ember személyé. Itt nyilván a teljes emberről van szó, aki test és lélek tökéletes

---

⁹¹ Vö. II. JÁNOS PÁL, *Egy születés kongresszus résztvevőihöz*, 1980. január 26., in: *Insegnamenti* III/1, 192. old., 2. pont. Vö. II. JÁNOS PÁL, *Veritatis Splendor* enciklika, 13.

Vö. AZ EGÉSZSÉGÜGY PÁPAI TANÁCSA, *Az Egészségügyben Dolgozók Chartája*, SZIT Budapest 1998, 38.

⁹² Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Gaudium et Spes* lelkipásztori konstitúció, 24.

⁹³ HITTANI KONGREGÁCIÓ, *Donum Vitae* instrukció, 1987. február 22., 74.

⁹⁴ II. JÁNOS PÁL, *Az Orvosi Világszövetség 35. Közgyűlésének résztvevőihöz*, 1983. október 29., in: *Insegnamenti* VII/2, 917-923.

⁹⁵ II. JÁNOS PÁL, *Christifideles Laici* apostoli buzdítás, 1988. december 30., in: *Insegnamenti* XI/4, 2133. old., 38.

⁹⁶ II. JÁNOS PÁL, *Evangelium Vitae* enciklika, 1995. március 25., 40.

egysége. Nemcsak spiritualításra képes lelke, értelme és akarata részesedik az Isten képmásának méltóságából, hanem a test is. A testet a szellemi lélek élteti és az emberi személy a maga egészében, vagyis testestül-lelkestül arra van rendelve, hogy Krisztus testébe épülve a Szentlélek temploma legyen.⁹⁷

Az ember a személyi mivoltából következően kapta meg a teremtmények közül ezt a méltóságot. Minden ember önmagában már végcél, ezért soha nem lehet eszközként használni más célok érdekében, még akkor sem, ha azok a jólét és az emberi közösség fejlődését szolgálhatnák. A Teremtő mivel saját képére és hasonlatosságára teremtette meg az embert, részesíteni akarja a hatalmából és a dicsőségéből is, amikor rábízta a teremtett világról való gondoskodást, akkor számított az embernek az Istentől örökölt teremtő értelmére és felelőséggel bíró személyes szabadságára.

7.1 A kábítószer kérdés morális értékelése

Dolgozatunk statisztikai részében már bemutattuk, hogy a kábítószerokról való gondolkodás, illetve az ellene való küzdelem égető fontosságú. Szörnyű dolog látni azt, hogy ifjúságunk komoly hányada esett bele különböző okok miatt a kábítószer fogyasztás életellenes csapdájába. A kábítószer más káros dolgokhoz hasonlóan tönkreteszi a személy egységét. A kábítószer jelenléte tünete annak is, hogy mennyire komoly válságba jutott az életértelme. A drog az embert a léte fölötti gondolkodásban a dózis bevétele után, a drog hatása alatt a létezés nyugtalanságának állapotában tartja. Ekkor nem képes megtalálni az élet azon összetevőit, melyek segítségével szembenézhet sűrűn jelentkező problémákkal, nem képes kezelni az elkerülhetetlen válságokat. Több ezer ember él Magyarországon, és világszerte akik a kábítószerhez fordulnak, hogy némi megnyugvást találjanak, elkerüljék vagy elfelejtsék egy időre a rossz érzéseket.

Mindezt ahelyett teszik, hogy szellemi életünk erőforrásai felkutatnák. Ha ezt megtennék, szeretetteljes kapcsolatba kerülhetnének Teremtőjükkel, akinek képére teremtettek. Nem az erkölcsi rend szerint állítják fel mércéjüket az értékek mellett. Az erkölcsi rend, amelyről belátják, hogy valóban Isten hagyta ránk, az irányítani tudná viselkedésüket, segítené őket, hogy igazságosan cselekedjenek és emberhez méltó életet élhessenek. Kémiai anyagok, melyekkel idegrendszerüket manipulálják nem, adnak teret az értelem és az akarat által irányított viselkedésnek, ezzel kizárják életük ezen időszakából a felelősségtudat áldásos működését.

A probléma leírásából világosan kiderül, hogy erkölcsi szempontból teljes mértékben el kell utasítani a kábítószer fogyasztást. A droghasználat egy olyan dolog, amely teljesen összeegyeztethetetlen az Istentől ránk hagyományozott erkölcsi renddel.

---

⁹⁷ Vö. KEK, 364-365.

II János Pál pápa "A halál árusainak" nevezi a kábítószer-kereskedőket. A fogyasztók pedig olyan emberek, aki úton vannak, akik keresnek valamit, a boldogság iránti vágyuk kielégítésére illetve valamit, amiben hihetnek, de a "a halál árusainak" hajója foglyul ejti őket. A dealerek a szabadság illúziójával hitegetik őket, de mégis hamis boldogságot ígérnek.⁹⁸

A pápa a kábítószer-kereskedelmet "gyalázatos kereskedelemnek", súlyos csapásnak nevezi és beszél a vészterhes kábítószer-kereskedelem okozta bűnözésről is. Minden komoly, nagy hatótávolságú, a megelőzésre specializálódott kezdeményezést nagyon fontosnak tartja. "A lelőhelyek" teljes kiszikkasztását, és a hatalmas folyam útjának elzárását kéri. a kábítószer elleni harc mindenkinek személyes kötelessége, de összefügg a közös felelősség gyakorlásával is.⁹⁹

A kábítószer fogyasztás tiltott dolog, mert az emberi személyként való gondolkodást, illetve az akarat és a tiszta elmeállapotban való cselekvés indokolatlan és irracionális elutasítását vonja maga után. A kábítószer fogyasztás liberalizálásáról többek között emiatt beszélni sem érdemes. Az embernek aki az életét és a méltóságát Istentől ajándékba kapta, nincs joga kárt okozni önmagában és semmilyen körülmények között nem mondhat le a méltóságáról. Minden esetben szemelőt kell tartanunk, hogy az ember közösségi életre teremtett lény. A z ember a szeretet útjára és az üdvösségre hivatott. A tevékeny szeretetet az ember csak közösségben képes megélni. A kábítószer nemcsak a testet és a lelket veszélyezteti, hanem lehetlenné teszi azt is, hogy az ember képes legyen közösségi élmények megélésére, és az önátadás csodálatos élményére. Ez a probléma különösen súlyos dolog a fiatalok életében, akik Istentől rendelt élethivatásuk betöltésére készülnek, mert a fiatalság az a kor, amikor megnyílunk az élet felé. Ez az időszak az, amikor teljesen őszintén példaképeket keresünk, nagy ideálokat állítunk magunk elé. és az őszinte adakozó szeretet kifejlődésének alapjait ekkor sajátítjuk el.¹⁰⁰ A pápa hozzáteszi, hogy a kábítószer függőség inkább a lélek, mint a test betegsége annak ellenére, hogy egy drogos milyen szörnyű fizikai elvonási tüneteket él át. A pszichikai függőség egy olyan szörnyű rablánc, melytől megszabadulni nagyon nehéz.

A Katolikus Egyház Katekizmusa megállapítja, hogy eltekintve a szigorúan gyógyászati indikációtól a kábítószer fogyasztás súlyos bűn.

Természetesen minden esetben meg kell vizsgálni a morális teológia által adott kritériumok alapján az egyén személyes felelősségének mértékét, hogy a bűn esetleges súlyosságáról beszélni lehessen. Ugyanígy a társadalom felelősségét is vizsgálni kell, hiszen a társadalom,

---

⁹⁸ Vö. A CSALÁD PÁPAI TANÁCSA, *Liberalizzazione della droga? - A kábítószer liberalizálása?*, in: *Enchiridion Vaticanum* 16/1997, 31-33.

⁹⁹ Vö. II JÁNOS PÁL, *A kábítószer és az alkohol az élet ellen című VI. Nemzetközi Konferencia ünnepélyes zárószava*, in: *Enchiridion Vaticanum* 16/1997, 31-33.

¹⁰⁰ Vö. II JÁNOS PÁL, *A kábítószer és az alkohol az élet ellen című VI. Nemzetközi Konferencia ünnepélyes zárószava*, in: *Enchiridion Vaticanum* 1251-1252., 4.

illetve az állam feladata a polgárai jólétének biztosítása. Mint világi hatalom nem gátolhatja az egyén üdvösségre törekvését, sőt ideális esetben segítségére is van ebben.

8. Az egyén személyes felelősége a drogfogyasztással kapcsolatban

A hangulatszabályozó, hangulatfokozó és a központi idegrendszert valamilyen módon befolyásoló tudatmódosító szerek használatával kapcsolatban és a fentiek tükrében két komoly erkölcsi kérdés merült fel. Az egyik a kábítószer használó egyén saját, személyes felelőségére vonatkozik. a másik a polgári közösség, a társadalom, az államhatalom felelőségének kérdése, mert a kábítószer ellenőrzése, annak használatának korlátozása a közjó kérdése is.

A fentiekben láttuk a morálteológiai alapelveket illetve az emberi méltósággal kapcsolatos teológiai álláspontot. Mindezekből kiderül, hogy erkölcsi szempontból az a jócselekedet, amely nem sérti az ember életét, mint Isten ajándékát; nem tiporja az emberi méltóságot, mint az emberi élet egyedülálló és kiemelkedő értékét, és megfelel az ember természetének, összhangban van emberi lényegével. Az ember értelmes és szabad lény. Tettei felett úrrá kell lennie és nem ruházhatja át másokra azt a tényt, hogy élete alakításáért ő a felelős. Az embernek mint értelmes teremtménynek minden esetben meg kell őriznie azt a képességét, hogy szabadon dönthessen, mert ez az alapja a saját egyéni és személyes felelőségének, illetve az erkölcsiségnek is. Mindezekon túl kötelessége, hogy használja azokat az élet adta, átlagos eszközöket, amelyekkel megőrizheti egészségét, illetve életét, melyet Istentől ajándékba kapott. ahhoz, hogy méltó és rendes emberi életet élhessen, a jó egészség is szükséges eszköz. Ebből egyértelműen következik, hogy jogában áll orvosságokat, gyógyszereket, táplálék kiegészítőket szedni, ha azok egészségét és méltóságát nem sértik illetve a saját maga feletti önuralmában nem, gátolják meg. Egy csésze tea, vagy akár egy kávé ébren tarthatja az embert, fokozhatja koncentrációs képességét, egy pohár bor nyújthat gasztronómiai élvezetet, viszont nem gátolják az embert a saját maga feletti uralomban, egészségének megőrzésében. Nagyon sokféle gyógyszert jogosan és erkölcsileg helyesen használunk, mert önuralmunkat nem gátolja. Több esetben számos orvosságot és tudatbefolyásoló szert jogosan ír fel a pszichiáter szakorvos, hiszen ezek a készítmények az emberi önuralmat segítik. Ez erkölcsileg nem elítélhető. Az embernek nem szabad olyan szereket használnia, melyeknek hatása az önuralom elvesztése. Ez vonatkozik azokra a szerekre is, amelyeket a pszichiáter szakorvos ír fel, de használata teljesen indokolatlan. Ez már erkölcsi szempontból elítélendő, hiszen az adott orvossággal való visszaélés bűn. Vannak dolgok, melyek kismértékben való élvezete segítségére van az embernek, és nem gátolja abban, hogy önmaga ura legyen. Amikor túlzott mértékben vagy állandó jelleggel használja ugyanazt a dolgot, az hátrányára lehet, hiszen a személyes szabadságát a szertől való függés megcsönkíthatja, csökkentheti önmaga feletti uralmát, befolyásolhatja elhatározó képességét, ezek után már nem látja világosan a körülötte lévő

világot illetve saját kötelezettségét és lehetőségét, életének megőrzésére, ezért képtelen lesz önmagát kézben tartó értelmes lénynek lenni és így károsodik ember méltóságában is.

Dolgozatunk első részében láttuk, hogy a drogok illetve a kábítószeresek mennyire veszélyesek az emberre testi és lelki szinten is. Rövid időn belül, akár az első dózis bevétele után fizikai és lelki függőséget okozhatnak, mert a szervezetben működő tolerancia a homeosztázis fenntartása érdekében működik. A lelki függőség pedig majdnem azonnal kialakul, mert a fogyasztó számára nagyon jól esik az első utazás". Ekkor nem hat rá a körülötte lévő világ, elfelejti gondjait, problémáit, és ez egy kötelesség és felelősség mentes állapotot eredményez, vagyis teljesen háborítatlan és kellemes pillanatokot nyer. Ez természetesen egy mesterséges és ideig tartó öntudatlan állapot. az első utazás egy olyan meghatározó élmény melyre a "visszatérés " után a fogyasztó gyakorlatilag egyfolytában vágyik.

Ha valaki a kábítószereseket elkezd használni, azok a fentebb említett módon megszokottá lesznek, szenvedélyé válnak. Az eredmény legtöbb esetben az önuralom csökkenése, vagy teljes elvesztése lesz. Még a kávé túlzott és szenvedély szerű használata is káros illetve morálisan elítélhető szokássá válhat. Nemhogy segítené az embert arra, hogy éberebb legyen, hanem idegessé, nyugtalanná és ingerlékenyvé teszi. Ezek után máris rabjává vált egy kémiai kivonatnak úgy, hogy már eléggé nehezen tud nélküle dolgozni.

Ha valaki egyszer-egyszer alkoholt fogyaszt és uralma megvan a szer fölött, akkor az morális szempontból nem tehető felelőssé. Viszont, ha valaki időnként túl sok alkoholt fogyaszt, és alkalmanként le is részegedik, az már veszélyes dolog, mert az alkoholfogyasztás szokássá válhat. oly annyira, hogy valaki az ital rabja lesz, vagyis alkoholistává válik. Magától értetődik, hogy egy-egy alkalmi lerészegedés, sem méltó az emberhez, aki értelmes lény, hiszen a részeg nem tud értelmesen gondolkodni, nem képes még azokat az egyszerű döntéseket sem meghozni, amelyek hozzá tartoznak a normális mederben zajló emberi élethez. Első pár alkalommal kevés ember részegedik le önszántából. Egyszerűen csak belesodorja őket, vagy a társaság, vagy a hosszan tartó ivászat, pedig az embernek, mint értelmes lénynek, aki életét az Istentől kapta, és méltósággal rendelkezik, sajátmagának kell megtervezni, megszervezni és irányítani. Ha később rájön hova juttatta az ital erkölcs kötelessége megtenni a kellő lépéseket, hogy ez többé elő ne forduljon.

Közismert dolog, hogy a gyakori kábítószer fogyasztás megszokássá válik. A drogos a kábítószer rabja lesz, eped utána. Eléggé bonyolult kérdéssel állunk itt szemben, és elég itt arra gondolnunk, hogy mennyi rabja és áldozata van a kábítószernek az egész világon. Nekünk itt azokra az erkölcsi kérdésekre kell rámutatnunk, amelyek a kábítószer fogyasztás kérdésében a személyes felelősség szintjén felmerülnek.

A Katolikus Egyház Katekizmusa a következőket írja a gyilkosságról, mint bűnről a súlyosság szempontjából: "A súlyos anyagot Isten parancsai határozzák meg Jézus válasza szerint, amit a gazdag ifjúnak adott: "Ne ölj! Ne törj házasságot! Ne lopj! Ne szólj hamis tanúságot! Ne csalj!

Tiszteld apádat és anyádat!" (Mk 10,19). A bűnök súlyossága között is van különbség: a gyilkosság súlyosabb, mint a lopás. A sértett személyek minőségét is mérlegelni kell: a szülők elleni erőszakos cselekmény súlyosabb, mintha idegen ellen követik el.¹⁰¹

"A halálos bűn elkövetéséhez teljes ismeret és teljes beleegyezés kell. Föltételezi a cselekedet bűnös jellegének ismeretét, annak Isten parancsával való ellenkezését. Az elegendően megfontolt beleegyezést is magában foglalja, hogy a döntés személyes legyen. A színlelt tudatlanság és a szív keménysége nem csökkenti, hanem növeli a bűn szándékosságát (Mk 3,5-6; Lk 16,19-31)."¹⁰²

A nem szándékos tudatlanság csökkentheti a súlyos bűn beszámíthatóságát, sőt fölmenthet alóla. De senkiről sem tételezzük föl, hogy nem ismeri az erkölcsi törvények minden ember lelkiismeretében beleírt elveit. Az érzéki ösztönök, a szenvedélyek, a külső kényszer és a betegségek szinté csökkenthetik a bűn szabad és szándékos jellegét. A rosszakarattal, a rossz szándékos választásával elkövetett bűn a legsúlyosabb.¹⁰³

Szomorú tény az, hogy a kábítószerrel kapcsolatban a legtöbb esetben olyan erőssé vált a szenvedély, hogy az illető szinte teljesen elveszítette önuralmát, és a legőszintébb jó szándéka mellett sem tudja megállni, hogy ne keresse, ne szerezze meg, ne használja újra a mérget. Ebben a tekintetben teljesen mindegy, hogy alkohorról, marihuánáról, kokainról, vagy heroinról van szó. Úgy látszik, hogy ezeket a szereket használva az ember teljesen elveszítheti a szabadságát. Mindezek miatt és a fentiek tükrében komoly kérdés, hogy a drogfogyasztónak a saját személyes felelősége a bűn súlyosságának a szempontjából hogyan áll.

Amennyiben a szerhasználó komoly szenvedés és biológiai kényszer befolyásolja, akkor a szándékos tudatlanság esete forog fenn, ezért csökkenhet a súlyos bűn beszámíthatósága, sőt bizonyos esetekben fel is menthető alóla. Mindenki aki a kábítószerrel kapcsolatba kerül, mindenképpen a legelső adag bevétele előtt kell, hogy tisztán és józanul, emberi méltóságának és életének kötelező védelmének tudatában kell, hogy mérlegelje azt, hogy belemegy-e a kábítószer hatásának következményeként kialakuló biológiai, pszichológiai kálváriába illetve magába a bűnbe. Ez azért lényeges, mert miután kialakult a lelki és fizikai függőség nem tud saját maga fölött uralkodni, szabadsága és emberi méltósága sérül, ezért személyes felelősége is csökken.

Akár felelős valaki abban, hogy a drog rabja lett, akár nem, amikor rádöbben, hogy milyen helyzetbe jutott, kötelessége a bűn ellenében dönteni és megkísérelni azt, hogy a káros szenvedélytől megszabaduljon. Ilyen esetekben világos a feladat, helyre kell állítani, saját önuralmát, amilyen gyorsan csak lehet. segítő kéz után kell nyúlni, mert a legtöbb esetben a magára hagyott drogos, aki csak önmagára hagyatkozhat, nem győzhet ebben a kemény, nehéz

---

¹⁰¹ KEK 1858.

¹⁰² KEK 1859.

¹⁰³ KEK 1860.

és fájdalmas harcban. Egyesek eljutnak arra a pontra, ahol már annyira rabjai a saját szenvedélyüknek, hogy önmaguktól nem képesek segítség után nézni, segítséget kérni képtelenek. Ebben az esetben a társadalom feladata, hogy segítsen. Vagyis a droggkérdés kapcsán felmerül a társadalmi felelősség kérdése is, amit dolgozatunkban szintén tárgyalunk, mert ez a kettő a fentiek tükrében szorosán összefügg.

9. A társadalom felelősége a drogfogyasztással kapcsolatban

A társadalom feladata, az, hogy megteremtse és fenn is tartsa azokat az igazán emberi feltételeket, amelyek között a polgárok számára a harmonikus, tisztességes emberi élet könnyen lehetséges, ahol nincsenek kitéve annak a veszélynek, hogy megtévesztő és majdnem erőszakos úton ártalmas dolgok használatára kísértik őket. Nem tartozik az államhatalom jogkörébe, hogy minden egyes polgárt megtanítsa arra, hogy mi a helyes erkölcsi magatartás. Ez elsősorban a családok feladata, melyeket a társadalomnak támogatnia kell. Továbbá a helyes erkölcsi magatartás tanítása a családon túl feladata a vallásos jellegű és más szervezeteknek, amelyek segítségére vannak ezen a ponton a családnak. Arra viszont már joga van az államhatalomnak, sőt kötelessége is, hogy ellenőrzést gyakoroljon a mérgező hatású, ártalmas anyagok felett, hiszen csak így tudja megóvni állampolgárai igazi javát. Ezek a kábítószeres, melyet dolgozatunkban megemlítettünk nagyon veszélyesek az emberre. Ebből világosan következik, hogy az államnak kötelessége és joga ellenőrzése alá vonni a kábítószereseket, és azoknak terjesztőit és fogyasztóit.¹⁰⁴

A kábítószeres gyártása, kereskedelme és fogyasztása az ellátás hálózatának megszervezésétől a terjesztésből származó pénz tisztára mosásáig a bűnözés sokféle megnyilvánulását rejti. Mindezeket az adott ország törvényei többé-kevésbé büntetik. A személyes erkölcsi felelőség szempontjainak tükrében ki merjük jelteni, hogy elsősorban a gyártókat és a kereskedőket kell üldözni. Ez a megállapítás nem zárja ki a fogyasztókkal szembeni intézkedések szükségét. A fogyasztók között találunk olyan nehéz társadalmi helyzetű embereket, akik már büntetőjogi eljárás alatt állnak. Anélkül, hogy engedékenyek lennénk, észre kell vennünk, mekkora igazságtalanság uralkodik ezen a téren.

El kell gondolkoznunk azon is, milyen görcsös küzdelem folyik a terjesztők és a fogyasztók ellen, miközben büntetlenek maradnak a média, a politika és a művészet világának olyan személyiségei, akik nyilvánosan, interjúkban el is ismerik, hogy rendszeresen fogyasztanak drogot, és kimondatlanul ugyan viselkedésük utánzására buzdítják bálványozóikat. Megemlíthetjük a kábítószeres elismeréséért nyíltan küzdő csoportokat is, akik követelik a toxikus anyagok, különösen a cannabis élvezetének jogát, anélkül, hogy különösebb

---

¹⁰⁴ Vö. KEK 1880., 1881., 1892., 1929., 2459., 854., 2207., 2419-2425., 1924-1928., 2208-2210., 2273., 2433., 2288.

kellemetlenségük származna ebből. Nagy veszélyt jelentene, ha a fiatalok nevelését olyan emberekre bíznák az ebben illetékesek, akik valamilyen módon kapcsolatban állnak kábítószerrel, ez megnehezítené a toxikus anyagok terjesztésével és fogyasztásával kapcsolatos küzdelmet. A kábítószer terjesztését és fogyasztását támogató minden cselekedet erkölcsi értelemben súlyos ítélet alá eső cinkosság, a gyártókkal illetve azokkal a gazdasági hatalmasságokkal, akik óriási anyagi hasznot húznak mindezekből. Mindezekből következik, a kormányzó hatóságoknak és a nemzetközi szervezeteknek növelniük kell szüntelen éberségüket, és egyre nagyobb szigorral kell fellépniük a szervezett csoportok ellen, amelyek sok ember halálát okozzák. Sokakat testileg, lelkileg, társadalmilag, erkölcsileg és szellemileg semmisítenek meg, különösen fiatalokat, és egyébként is gyenge, törékeny egyéneket. Mindezek mellett a társadalomnak segítségére kell lennie mindenkinek, akit a kábítószer függőség vagy a kereskedelem gépezete magával ragadott. Látni kell személyes, családi, gazdasági és társadalmi nehézségeiket, befogadónak és megértőnek kell lenni velük szemben, hogy kisegítsük őket a kábítószer poklából.¹⁰⁵

10. A média felelősége a drogfogyasztással kapcsolatban

A média által bemutatott képek, írások, filmek, hanganyagok és modellek a szélsőséges viselkedést, a kábítószer függőséget gyakran normális jelenségként tüntetik fel. Televíziós műsorok, napilapok, és folyóiratok cikkei, filmek, dalszövegek több esetben, kifejezetten buzdítanak a kábítószer fogyasztására. Az embereket különösen a fiatalokat, tömegesen befolyásolja ez a jelenség. A média gyakran úgy mutatja be a drogokat, és olykor a megelőzés egyes formáit is, hogy értékekkel ruházza fel a tiltott termékek fogyasztóit: ezek eredetiek, szinte modellt értékűek, sokkal szabadabbak, mint mások. Ilyenformán a kábítószer legitimitást nyer. Más esetekben a kábítószerfüggőt áldozatként mutatják be, a családját okolják, viselkedésének súlyát neveltetésére és a társadalom által közvetített silány értékekre hárítják.

Mindezek láttán minden embernek és a társadalomnak is el kell gondolkoznia azon, mekkora felelősége van a médiának, amikor ellentmondásos és több esetben erkölcstelen üzeneteket közvetít. Tovább ebből következik az is, hogy az embereknek kritikusan kell szemlélniük a kommunikációs eszközök által terjesztett üzeneteket, és mindent meg kell tenniük, hogy az erkölcstelen buzdításnak ellenálljanak.

10.1 Az egyház és a kábítószer kérdés

A kábítószerfüggő legnagyobb problémája nem maga a kábítószer. A drogfogyasztás csak téves reakció az élet értelmének elvesztésére. A függőség problémájának középpontjában pontosan maga az ember áll, aki megismételhetetlen, a maga személyiségével, sajátos lelkivilágával.

---

¹⁰⁵ A Család Pápai Tanácsa, *A kábítószer liberalizálása?* in: *Enchiridion Vaticanum*, 16, 35-39.

Mindezekkel együtt ő az Isten szeretetének tárgya. A Atya megváltó tervei szerint mindenkit arra hív, hogy fia által fia legyen, beteljesítve sajátosan isteni hivatását. A hivatás megvalósulását, mint a világon elérhető boldogságot veszélyezteti a kábítószer fogyasztás, hiszen romboló hatást gyakorol az ember érzékenységre, értelmének és akaratának megfelelő használatára. Arra az emberre, aki Isten képmása (Vö. Jn 1,27).¹⁰⁶

Az egyház hirdeti, hogy Isten Krisztusban megváltja az embert, kinyilatkoztatja neki hivatását és felé irányuló mérhetetlen szeretetét.¹⁰⁷ Ennek az igazságnak fényében minden embernek joga van tudni, hogy élete azt jelenti: igent kell mondani Istennek, és az éltszentségre kell törekedni. Isten irgalmas szeretete kimondottan irányul azok felé, akiknek a legnagyobb szüksége van együtt érző és megszabadító szeretetére. Krisztus azt mondja, hogy a betegeknek szükségük van orvosra (Vö. Mt 9,12; Mk 2,17; Lk 5,31).

A kábítószerfüggő ember alapvetően a szeretett hiányától szenved. Ha valaki szenved, rossz közérzettel él, komoly egzisztenciális ürességet él át. A hiteles életideálnak újbóli felfedezésén keresztül vezet az út kifelé ebből a szörnyű állapotból, amely Jézus Krisztus kinyilatkoztatásában nyilvánul meg a legjobban. Az egyház meg akarja mutatni Jézus Krisztus szeretetét és a maga sajátos, de korlátozott lehetőségeivel minden téren részt vesz a kábítószer függőség problémájának megoldásában.

Az egyház a kábítószer függőség jelenségére a remény üzenetével igyekszik válaszolni, továbbá azzal a szolgálattal, amely az ember szívéhez szólva túlmutat a tüneteken és az egyén viselkedésén. Az Evangélium tükrében az egyháznak nem csupán a rossz közérzet megszüntetésére kell törekednie, hanem új életutat kell felmutatnia, és arra kell ösztönöznie a fogyasztókat, hogy ők is meglássák az élet valódi értékeit. Az egyháznak nem feladata, hogy helyettesítem más intézményeket, emberi kezdeményezéseket. Mindezeket túl az Evangéliumból fakadóan támogatnia kell mindenkit aki vállalja a kábítószerfüggők segítségét a fentebb említett úton, és fel kell készíteni ezeket az embereket arra a feladatra ami a drogosok világában vár rá. A Katolikus Karitás – Caritas Hungarica "RÉV" Szenvedélybeteg-segítő hálózata alacsony küszöbű pszicho szociális tanácsadónak definiálja önmagát, amely az alkohol-, drog-, gyógyszerfüggők, játékszenvedély-betegek, valamint hozzátartozóik ellátását végzi, a Magyar Katolikus Egyház keretein belül 1993 óta. Az egyház különleges feladata az, hogy a drogos embert integrálja az "Evangélium iskolájába", ami egy olyan életformát mutat meg, amely a Krisztussal való kapcsolaton alapul, és egyedülálló abban, hogy beteljesítheti az ember minden vágyát, hisz lelkünk az élő Istent szomjazza (Vö. Zsolt 62.).

---

¹⁰⁶ A Család Pápai Tanácsa, *Dalla disperazione alla speranza – Az elkeseredéstől a reményig* in: *Enchiridion Vaticanum*, 13/1992, 891-993.

¹⁰⁷ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Gaudium et Spes* lelki pásztori konstitúció, 22.

10.2 Utószó helyett

Álljon itt egy leszokott drogos rövid vallomása, hiszen ő tudja elmondani leghitelesebben átélt élményeit, és szenvedéseit. Ez a fiatal ember a RÉV ambulancia segítségével szabadult meg a kábítószer fogságából.

"Először csak kíváncsiságból a buli kedvéért csináltuk, de egyre több kellett. Az volt baj, hogy nem voltak céljaim, nem szerettem sem otthon, sem sehol, pedig nagyon vágytam rá. Valami pótlék kellett, ezért hagytam magam sodródni a könnyű és biztos örömforrások felé. Tavaly ősszel rosszul lettem, ekkor anyám elvitt az ambulanciára. Itt nagyon rendesek voltak, tényleg segíteni akartak, de őket is átvertem, és megszöktem. Aztán egyszer egy parkban estem össze, majdnem meghaltam, elértem a "hideg pulyka" állapotot, de szerencsére vaklaki rám talált. Rájöttem, hogy ez nem volt véletlenül, valakinek talán még terve van velem. Újra visszamentem az ambulanciára, a hetedik héttől kezdett javulni a közérzetem. Mióta hazaengedtek, azóta is visszajárok hozzájuk, mert van pár jó fej a dokik között, és a betegek között is. Itt nagyon jó volt az is, hogy tényleg betegnek tekintettek és nem egy rohadt bűnözőnek. Annyit kaptam lelkiekben útravalóul, hogy most már csak tényleg rajtam múlik minden, egyedül csak rajtam áll, hogy rendbe jövök-e, mert "odafentről" már jeleztek még ott a parkban, hogy tervük van velem. A mai eszemmel már nem tenném, ezért is gondolkodom el néha azon, hogy miért ilyen az ember? **Miért akarja a nyilvánvalóan rosszat is kipróbálni magán? Én szerencsére erős tudtam lenni! És aki nem tud?"...**

11. Irodalomjegyzék

1. A CSALÁD PÁPAI TANÁCSA, *Liberalizzazione della droga? - A kábítószer liberalizálása?*, in: *Enchiridion Vaticanum* 16/1997.
2. AZ EGÉSZSÉGÜGY PÁPAI TANÁCSA, *Az Egészségügyben Dolgozók Chartája*, SZIT Budapest 1998.
3. BAGDY, GY. szerk., *Amit az ecstasyról tudni kell*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.
4. BAYER, I., *A kábítószer*, Gondolat Kiadó, Budapest 1989.
5. BAYER, I., *A drogok történelme*, Aranyhal Kiadó, Budapest 2000.
6. ELEKES ZS., *Egy változó kor ifjúsága*, L' Harmattan, Budapest 2009.
7. HAAS, J., *Die Stellung Jesu zur Sünde und Sünder nach den vier Evangelien*, Herder, Freiburg 1953.
8. HITTANI KONGREGÁCIÓ, *Donum Vitae* instrukció, 1987. február 22.
9. II JÁNOS PÁL, *A kábítószer és az alkohol az élet ellen című VI. Nemzetközi Konferencia ünnepélyes zárszava*. in: *Enchiridion Vaticanum* 16/1997.
10. II JÁNOS PÁL, *Az Orvosi Világszövetség 35. Közgyűlésének résztvevőihöz*, 1983. október 29., *Insegnamenti* VII/2.
11. II JÁNOS PÁL, *Christifideles Laici* apostoli buzdítás, 1988. december 30., *Insegnamenti* XI/4.
12. II JÁNOS PÁL, *Evangelium Vitae* enciklika, 1995. március 25.
13. II JÁNOS PÁL, *Veritatis Splendor* enciklika. 1993. augusztus 6.
14. II. JÁNOS PÁL, *Egy szülész kongresszus résztvevőihöz*, 1980. január 26., *Isegnamenti* III/1.
15. II. VATIKÁNI ZSINAT, *Gaudium et Spes* lelkipásztori konstitúció, 1965.
16. KSH *Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről*, Budapest, 2008.
17. KSH *Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről*, Budapest, 2006.

18. KSH *Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről*, Budapest, 2007.
19. KSH, *Jelentés az EMCDDA számára*, 2008.
20. MSZMP KH, *Előzetes jelentés a XIII. Kongresszus küldötteinek*, Népszabadság, 1985. március 23., melléklet.
21. ODE-GALLUP, DOHÁNYZÁSMONITOR, BUDAPEST, 2007.
22. OLEF, 2003.
23. SCHACKENBURG, R., *Neutestamentliche Theologie*, Kösel, München 1963.
24. SCHENKER, A.,- WEHR, L., *SÜNDE*, in: GÖRG, M.,-LANG, B., *Neues Bibellexikon*, Benzinger, Düsseldorf 1999.
25. TÄSCHNER, K-L., *Kemény drogok, Lágy drogok*, Medicina, Budapest 2000.
26. VABRIK L., szerk., *A bódulat csapdájában*, Tankönyv Kiadó, Budapest 1989.
27. Von Rad, G., *Az ószövetség teológiája I.*, Osiris, Budapest 2000.
28. Weber, H., *Speciális erkölcssteológia*, SZIT, Budapest 2001.
29. WHO HFA 2000.
30. *Katolikus Egyház Katekizmusa*, SZIT, Budapest 2002.
31. KECSKÉS P., *Az erkölcsi élet alapjai*, JEL Könyvkiadó, Budapest 2003.
32. KÉK E., *Luther erkölcsi tanítása*, JEL Könyvkiadó, Budapest 2005.
33. TARJÁNYI Z., *A hét főbűn*, in: KRÁNITZ M., szerk., *Az atyák dicsérete*, SZIT, Budapest 2002.
34. BOLBERITZ P., *Szabadság és felelőség*, in: *Teológia* Budapest 2002., 36, 3-4.
35. KOPP M., szerk., *Magyar lelkiállapot 2008, esélyerősítés és életminőség a mai magyar társadalomban*, Semmelweis Kiadó, Budapest 2008.

Mellékletek

11.1 Drog történeti összefoglaló

- Kr. e. 5000: A sumérok már használták az ópiumot, amit egy olyan ideogrammal jelöltek, mely " élvezet"-nek, "megörvendeztetés"-nek fordítható.
- Kr. e. 3500: Az alkohol legősibb említése. Egy ősi egyiptomi papiruszon találták meg egy sörgyár leírását.
- Kr. e. 3000: A kínai tea hozzávetőleges kezdete
- Kr. e. 2500: A mákmagok étkezési célból való használatának legkorábbi emlékei Svájcban.
- Kr. e. 2000: A tiltó rendelkezések első emlékei. Egy egyiptomi pap a következőket írta: "Én, mint a te mestered megtiltom neked, hogy a kocsmákat látogasd. Ez szörnyeteggé alacsonyít le téged."
- Kr. e. 350: Közmondás: "Adj inni annak, aki átkozottul érzi magát és bort annak, aki keserűnek érzi az életét. Engedd inni és elfeledkezik szegénységéről és többé nem emlékszik nyomorúságára.
- Kr. e. 300: Theopratus (371-287), görög filozófus, természettudós. Ő említi, először a máktej használatát.
- Kr. e. 250: 104. Zsoltár (A teremtés himnusza): Fűvet nevelsz az állatoknak és növényeket, hogy az ember jóllakhasson, hogy a földből kenyeret nyerjen, a szívét borral vidíthassa...
- Kr. u. 350: A tea első említése egy kínai szótárban
4. század: John Chrysostom (345-407), Konstantinápoly püspöke: "Hallom, hogy az emberek mind sornak. Nincs bor! Mily bolondság! Mily örültség! Vajon a bor okozza ezt a nyomorúságot? ... Nem, hanem a fény hiánya."
- 450: Babiloni Talmud: "A bor minden orvosság fejedelme. Ha a bor hiányzik drogok szükségesek."
- 1000: Az ópium széleskörűen használatos Kínában és a Távol-Keleten.
- 1200-1550: Az inka vallásban és társadalmi eseményekben központi szerepe volt a coca levél rágásának. A növényt euforizáló és energetizáló hatása miatt használták és a Nap Isten ajándékának tekintették. Használatát rituális szankciókkal kontrollálták.
- 1493: Amerikából visszatérve Kolombusz és társai megismertetik az európaiakat a

dohánnyal.

- Kb. 1550: A Brit orvos történész Rolleston szerint a középkorban az oroszok a következő módszert alkalmazták az iszákosság kezelésére: "Vegyünk egy darab sertéshúst, titokban rakjuk a zsidó ágyába kilenc napra. Ezt követően adjuk porrá őrölve az iszákosnak, aki úgy abba fogja hagyni az ivást, mint a zsidó a disznóhús evést."
- Kb. 1525: Paracelsus (1490-1541) bevezeti az orvosi gyakorlatba a ladeanumot (tinktúra Ópii).
17. század: Waldeck hercege tíz talentumot fizet mindenkinek, aki feljelent egy kávéfogyasztót.
17. század: Mihály cár kivégeztet mindenkit, akinél dohány találtak. Alekszej Mihájlovics törvénye szerint a dohányost addig kínozzák, míg fel nem fedi kitől szerezte az árut.
- 1613: Az indián hercegnő, Pocahontas férje John Rolfe először küld Angliába virginiai dohányt Jamestown-ból.
- Kb. 1650: A dohány használata tilos Svájcban, de a tiltás hatástalan. Az Ottomán Birodalom szultánja enyhíti a dohányzás miatti halálbüntetést. Utazásai során megdöbbenve tapasztalja, hogy az emberek még akkor sem hagytak fel ezzel a szokásukkal, ha lefejezték, vagy felnégyelték, kezüket, lábukat levágták miatta. Mindezen szörnyű büntetések dacára a dohányzás szenvedélye tovább virágzott.
- 1680: Thomas Sydenham (1624-1689): "A mindenható Isten által adományozott összes gyógyszer közül semmi sem olyan általánosan használatos és hatékony, mint az ópium."
- 1690: Angliában törvénybe iktatják a brandy és alkohol kukoricából való előállításának támogatását.
- 1691: Lündbergben, Németországban a dohányosokra halálbüntetést szabnak ki.
- 1717: Likörgyártási engedélyt Middlesex-ben (Anglia) csak olyanoknak adnak ki, akik állampolgársági hűségükre esküt tesznek és elfogadják a király hatalmát az egyház felett.
- 1736: Életbe lép az Angliai Gin Törvény, mely szerint ennek árát olyan magasan kell megszabni, hogy az lehetetlenné tegye a szegények számára annak ekszcesszív használatát. Ezen erőfeszítés általános törvénytörésekhez vezetett és eredménytelen volt.

- 1762: Thomas Dover, angol tengerészorvos ópiumból, ipekakuánából és glukózból előállítja a később róla elnevezett készítményt, mely a következő 150 évben széles körben alkalmazott gyógyszer lesz. (A Dover-por) 1 rész ópiumot, 1 rész ipekakuánát és 8 rész szőlőcukrot tartalmazott. A gyógyszert a középkori hajókon gyakori hasmenéses betegségek kezelésére fejlesztette ki. hasmenés gátló hatása csak az ópiumnak van. Az ipekakuána hánytató hatású, így a tengerészek nem tudták túladagolni a port és megakadályozza a hozzászokást is.)
- 1785: Benjamin Rush legalább 4000-re becsüli az alkoholizmus miatt meghaltak számát az Egyesült Államokban (akkori lakosság szám körülbelül 6 millió).
- 1792: Az első tiltótörvény az ópium ellen. A rendelet az ópium barlangok és boltok tulajdonosait halállal büntette (Kína).
- 1800: Napóleon csapatai Egyiptomból Franciaországba visszatérve magukkal hozták a kannabiszt (hasis, marihuána), mely művészi körökben egyre népszerűbbé válik. 1844-ben Párizsban megalakul a "Hasisevők Klubja".
- 1804: Thomas Trotter, edinburgh-i orvos szerint az alkoholizmus az agy betegsége.
- 1805: A német kémikus Friedrich Wilhelm Adam Serturmer izolálja és leírja a morfiumot.
- 1822: Megjelenik Thomas De Quincy könyve, az "Egy egy angol ópiumevő vallomásai". Megállapítja, hogy az ópiumfogyasztás szokása ugyanolyan tanulási folyamat során alakul ki, mint bármely más szokás.
- 1826: Bostonban megalakul az absztinencia előmozdítására irányuló társaság. 1833-ra 6000 szervezetük van egymillió taggal.
- 1839-42: Az első ópiumháború. A britek ópiumkereskedelemre kényszerítették Kínát, melynek használatát a helyi törvények tiltották.
- 1840: Az angol lelkész, Benjamin Parsons minden elmebetegség okának az alkoholt tartja. 42 olyan betegséget sorol fel, melyet az alkohol okoz, köztük olyanokat, mint a köszvény, az agyvelőgyulladás, a mánia és a vesegyulladás.
- 1841: Dr. Jacques J. Moreau mentális betegségeket hasissal kezel.
- 1844: A kokacserje leveléből izolálják annak hatóanyagát a kokaint.
- 1845: New York Államban életbe lép a szeszes italok nyilvános árulását megtiltó törvény.
- 1852: Susan B. Anthony megalapítja New York Állam Alkoholelles Ligáját. Sok

- korai feminista aktív résztvevője a mozgalomnak. Ez az első női alkoholelles mozgalom.
- 1856: A második ópiumháború. francia segédlettel a britek kiterjesztik hatalmukat az ópiumkereskedelemben Kínában.
- 1864: Adolf Bayer szintetizálja a barbitálsavat, az első barbiturát származékot.
- 1868: Dr. George Wood a Pensylvaniai Egyetem professzora és az Amerikai Filozófiai Társaság elnöke a következőképpen írja le az ópium hatását: "A teljesség érzetével kezdődik, melyet rövidesen csodálatos könnyedség univerzális és teljes komfort érzése követ. Az intellektuális és érzelmi teljesítmény megnő, ami a legjellemzőbb az ópium hatására. A használó számára úgy tűnik, hogy erre az időre jobb és nagyobb képességű ember lett. Az érzelmi és intellektuális teljesítőképesség növekedése az izomerő és aktivitás növekedésével és a fáradékonyság jelentős csökkenésével jár."
- 1882: Személyes szabadságjogok megsértésének jelmondatával az alkohol betiltása ellen egyesületek alakulnak az USA-ban.
- 1883: A német orvos, Theodor Aschenbach katonáknak tiszta kokaint adagol és a fáradékonyság jelentős csökkenéséről számol be.
- 1884: Sigmund Freud depresszióját kokainnal kezelte és tapasztalatairól a következőképpen számol be: "Jókedv és eufória, amely nem különbözethető meg az egészséges ember normális eufórikus állapotától. Erősebb önkontrollt, nagyobb vitalitást érez az ember, munkakedve és teljesítménye megnövekszik. Másképpen szólva az ember ilyenkor normálisabb, mint egyébként, és egy idő után nehéz elhinni, hogy droghatás alatt áll."
- 1885: A Királyi Ópium Bizottság (Anglia) jelentésében megállapítja, hogy az ópium sokkal félelmetesebb drog mint az alkohol.
- 1889: Baltimorban megnyílik a később világhírűvé váló John Hopkins Kórház. Az egyik alapító tag Dr. William Steward Halsted morfin függő. Addikciója sikeres pályafutásának végéig, egészen haláláig (1922) fennáll.
- 1894: A Brit Kormány Drog Bizottságának jelentése 7 kötetben, mintegy 3000 oldalon jelenik meg. A marihuána használatával kapcsolatban a következőket állapítja meg: "Semmiféle evidencia nem található arra vonatkozóan, hogy ennek a mérsékelt használata több mentális vagy morális károsodást okozhatna, mint a mérsékelt whisky ivás." A használat adóztatását javasolja, mely azonban sohasem lépett életbe. Ebben szerepet játszott a muszlim és

- hindu hagyomány, mely megtiltotta minden olyan dolog adóztatását, mely örömet okoz a szegényeknek.
- 1898: Németországban szintetizálják a heroint (diacetylmorfin). Széles körben kezdik propagálni, azzal reklámozzák, hogy ez a változat semmiféle hozzászokást nem okoz.
- 1903: A Coca Cola összetételét megváltoztatták. Kokain helyett koffeint alkalmaztak (addig a Coca-Cola kokain tartalmú volt).
- 1904: Charles Lyman, a Nemzetközi Reform Bizottság elnöke a következő petíciót intézi a Egyesült Államok elnökéhez_ "Rá kel vezetni Nagy Britanniát, hogy felhagyjon a kínai ópium kereskedelemmel. Azt hiszem szükségtelen figyelmeztetnünk arra, hogy Kínában tilos az ópium kereskedelem, az csak orvosi célból engedélyezett."
- 1909: Az USA megtiltja a szívható ópium importját.
- 1912: A "Century" magazin újságírójának véleménye: "A dohányzás, különösen a cigarettázás az alkohol és az ópium nagyon közeli kapcsolatban állnak egymással. A morfin legitimációja egyenes következménye az alkoholénak, az alkohol legitimációja pedig a dohányzás engedélyezésének a következménye. Cigaretta, alkohol, és ópium - logikus és egyenes sorrend." Az orvosok figyelmeztetnek rá, hogy semmi sem olyan destruktív a lélek re, elmére és a testre, mint a cigaretta. A cigaretta elleni harc, a civilizációért való harc.
- 1914: Dr. Christopher Kochs: "A négerék fehér asszonyok ellen elkövetett erőszakos cselekedeteinek legfőbb oka a kokain által megőrzített néger elme." Dr. Williams konklúziója: "A néger kokain ördög délen az igazi fenyegetés." (New York Times)
- 1914 A Harison-féle drogtörvény szabályozza az ópium és a derivátumainak, valamint a kokain kereskedelmét.
- 1917: Az Amerikai Orvosi Társaság megállapítja, hogy a szexuális önmegtartóztatás a legjobb módszer a nemi betegségek megelőzésére. A szifilisz megelőzésének eegyik legjobb módszere az alkohol fogyasztás kontrollja. A kongresszus alkoholmentes övezeteket hozott létre a katonai táborok környékén. a bártulajdonosok büntetésre számíhattak, ha katonákat alkohollal szolgáltak ki. A katonák egyedül Coney szigeten őrizhették meg anonimitásukat, ahol fürdőruhában jártak a bárókba.
- 1920: Az Amerikai Mezőgazdasági Minisztérium kannabisz termelésre buzdítja a

- farmereket, annak jövedelmezősége miatt.
- 1920-1933: Az alkohol fogyasztás tilos az Egyesült Államokban (Volstead Act). Egyedül 1932-ben 45000 embert ítéltek börtönbüntetésre a törvény megsértése miatt.
- 1921: Dr. Thomas S Blair a Pensylvaniai Egészségügyi Minisztérium Drog Kontroll Irodájának vezetője cikket ír Amerika egyik legjelentősebb orvosi szaklapjában, melyben kifejti, hogy az indián Peyotl vallás egyfajta kaktusz élvezetét jelenti. A Vallást babonáságnak minősíti és azokat, akik Peyotl-ot árulnak kábítószer terjesztőknek. Sürgeti a kongresszust, hogy tiltsa be a délnyugat amerikai indiánok Peyotl használatát. A Peyotl Egyházat egyszerűen babonáságnak minősíti és ezzel kapcsolatosan a vallásszabadság hangoztatását neveléségesnek titulálja. " Ha így gondolkodunk, akkor a Néger Kokain Egyházat is engedélyezhetnénk."
- 1924: A heroin előállítását betiltják az Egyesült Államokban.
- 1925: Robert A Schless: "Meggyőződésem, hogy a drog addikció egyenes következménye a Harison féle anti-drog törvénynek, amely megtiltja az orvosi rendelvénnyel nélküli árusítást. ...A Harison Törvény egyenes következményei az illegális árusítás, az illegális drogárusok pedig drog függőket hoznak létre. A dealerek heroin formájában megajándékozzák azokat, akik megszegik a törvényt.
- 1928: Németországban körülbelül 1 %-ra becsülik a morfin függő orvosok számát.
- 1937: Harry J. Anslinger, miniszteri biztos a következőket írja: "Nehezen felbecsülhető, hogy a marihuána miatt mennyi gyilkosság, öngyilkosság, rablás, útonállás, betörés, mániás megbetegedés történik fiatalok között."
- 1937: Az USA-ban életbe lép a Marihuána Adó Törvény (Marihuana Tax Act).
- 1938: Dr. Albert Hoffmann, a Sandoz Laboartórium kémikusa szintetizálja az LSD-t. 5 évvel később véletlen folytán a szervezetébe kerül egy viszonylag nagy mennyiség, ezt követően leírja annak hatását.
- 1939-45: A Második Világháború során a szövetséges csapatok valamint a Japán nagymennyiségű amfetamin tablettát használt a katonák fáradtságérzésének csökkentésére és az aktivitásnak növelésére. A Háború után széles körben hozzáférhető volt, biztonságos drognak tartották, mely euforizál és energetizál. Használták depresszió, fogyás és fáradtság kezelésére. Japánban a háború alatt és után főként metamfetamin volt használatban, biztonságos és mindenre alkalmazható gyógyszernek tekintették. A negatív konzekvenciák nyilvánvaló

válása után forgalmazását korlátozták, csak orvosi rendelvényre lett elérhető. Ezt követően a feketepiac nagymértékű fellendülése valamint az intravénás használat terjedése következett be. Svédországban és más nyugati európai országokban hasonló tendenciákat figyeltek meg.

- 1941: Chang Kai Shek tábornok teljes tilalmat rendel el a mákkal kapcsolatos tevékenységekre. A törvény halálbüntetést rendel el mindenki számára, aki mákot termel, ópiumot előállít vagy elad.
- 1943: J.M. Phalen ezredes a Military Surgeon szerkesztője cikket tesz közzé, melyben azt írja, hogy a Cannabis sativa (marihuána) használata nem veszélyesebb, mint a dohányzás. Reményét felezte ki, hogy nem rendeznek boszorkányüldözést olyan probléma esetén, amely nem is létezik.
- 1945: Becslések szerint Kínában körülbelül 40 millió ópiumszívó van.
- 1949: Ludvig von Mises neves közgazdász és filozófus a következőket írja: a "Human Action" c. könyvében: "Az ópium és a morfin kétségtelenül veszélyes és szokásformáló drogok. Mindazonáltal, ha egyszer elfogadjuk, a kormány feladata az egyéneket megvédeni a saját bolondságaiktól, ezután semmilyen komoly érv nem hozható fel a további beavatkozások ellen. Az alkohol és a nikotin tilalma jó példa erre. Az emberi elmére és lélekre azonban egyéb veszélyek is leselkednek. Akkor miért nem védik a rossz könyvektől, rossz filmekről, színdaraboktól képektől, zenétől? A rossz ideológiák sokkal veszélyesebbek, mint a drogok."
- 1951: Az ENSZ becslése szerint az egész világon körülbelül 200 millió marihuána használó van. A fogyasztók zöme Indiából, Egyiptomból, Észak-Afrikából, Mexikóból, és az Egyesült Államokból került ki.
- 1951: 20 000 kg ópiumot, 150 kg heroint égettek el Kína Kanton államában, 37 embert kivégeztek az ópium élvezet miatt.
- 1955: A német orvosi közgyűlésen deklarálják, hogy drogfüggőket pszichiátriai zárt osztályon kell kezelni. Az ambuláns kezelés haszontalan és ellenkezik az orvosi etikával.
- 1956: A Narcotic Control Act (USA - drogokkal kapcsolatos törvény) ajánlása szerint halállal büntetendő az a 18 év feletti személy, aki heroint ad el 18. életévét még be nem töltött egyén számára.
- 1958: Itália megművelhető területeinek 10%-án szőlőtermesztést folytatnak, körülbelül 2 millió ember a bor termeléséből és eladásából él.

- 1961: Ratifikálják az Egyesült Nemzetek Szervezetének kábító hatású drogokkal kapcsolatos konvencióját. Az aláíró országok kötelezik magukat, hogy az ismert drogfüggőket bentlakásos szanatóriumi vizsgálatra utalják. A vizsgálatra és a kezelésre vonatkozó konvenció a nem bizonyított drogfüggőkre és súlyos alkoholistákra is vonatkozik.
- 1966: C. W. Sandman, Jr. a New Jerseyi Drog Bizottság elnöke kijelenti, hogy "Az LSD a legnagyobb fenyegetés, amivel az ország napjainkban szembenéz. Veszélyesebb, mint a vietnami háború."
- 1967: New York Állam drogaddikciót megelőző programja életbe lép. Költségvetése három évre mintegy 400 millió dollár. A Rockefeller kormányzat ezt a programot egy véget nem érő háború kezdetének tekinti. Az új törvény a bírókat felhatalmazza, hogy a drogfüggőket öt évig terjedő kényszergyógykezelésre ítélje.
- 1967: A dohánygyárak az USA-ban évi 250 millió dollárt költenek hirdetésekre.
- 1968: Nagy Britanniában a felírt receptek 6-7%-a barbiturátokra vonatkozik. Ez körülbelül 500 000 rendszeres használatot jelent az országban.
- 1968: New York tanácsosa J. S. Moskowitz szélhámosságnak minősíti
- 1970: A New York Times riportere Szent Györgyi Albertnek a következő kérdését teszi fel: " Mit tenne, ha most lenne 20 éves?" A Válasz: "Osztoznék az évfolyamtársaimmal az egész világ visszautasításában, úgy ahogy van. Egyáltalán van értelme a normális munkának? A szexualitás - az legalább jó. Mi mást tehetünk manapság? Szerelem és drogok az idiótákkal túlterhelt világ kormányzói ellen."
- 1971: A török miniszterelnök elrendeli a mák termesztés és ópium előállítás betiltását 1972 őszétől.
- 1972: Az USA Kábítószer Irodája 55 000 drogfüggőt tart nyilván. A becsült valódi szám 560 000. Ugyanezen iroda megállapítja, hogy a barbiturátok sokkal veszélyesebbek, mint a heroin. (Az USA barbiturát termelése ebben az időben körülbelül 450 000 kg évente).
- 1972: A heroin gyógyszerári ára Angliában 40 cent/60mg Az USA-ban az utcai ára ugyanezen mennyiségnek 30-90 dollár között mozog.
- 1973: A Galop intézet felmérése szerint az amerikai állampolgárok 67%-a támogatja Rockefeller kormányzó (New York) azon javaslatát, hogy kemény drog árusokat életfogytiglan szabadságvesztéssel kell büntetni. Ugyan ebben az

évben M. R. Sonnereich, Nemzeti Marihuána és Drog Bizottság vezetőségi tagja jelenti, hogy a droghasználat elleni költségek néhány évvel ezelőtti 66 millió dollárról közel 800 millió dollárra rúgnak és a becslések szerint ez az összeg rövidesen eléri az 1 milliárd dollárt. A drog használat így egyre inkább gazdasági problémává válik.

- 1978: A Magyarországon életbe lépő kábítószerrel kapcsolatos törvény szerint bűncselekményt valósít meg aki "kábitószeret készít, megszerez, tart, forgalomba hoz, az országba behoz, onnan kivisz, vagy más ország területén átvisz". Ezen cselekményekért 1-től 5- évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- 1984: Becslések szerint az USA marihuána fogyasztása 13-14 000 tonna.
- 1986: A kommunista párt elnöke, Boris Jelcin szerint a moszkvai iskolákban egyre inkább terjed a drogfogyasztás, és az italozás. a drogfüggőség már olyan mértékű problémává vált, hogy 3700 nyilvántartott kábítószerfüggő van Moszkvában.
- 1988: A Egyesült Államok Kongresszusa határozata szerint az országot 1995-re drogmentessé teszik. a terv tökéletes kudarcot vallott. Ezt a statisztikai adatok is bizonyítják.
- 1990-től: Egyre erőteljesebb mozgalmak indulnak világszerte a droproblémák ún. ártalomcsökkentő megközelítésének irányába.
- 1991: Az Első Pán-Európai Miniszteri konferencia, Oslo. A kormányközi deklaráció a drogfogyasztás megelőzése a kezelése, rehabilitációja területén fogalmazott meg alapvető irányelveket. a kínálat és kereslet csökkentés, valamint az egységes büntetőjogi megítélés területén szintén nyilvánította együttműködési szándékát.
- 1993: Magyarországon új drogtörvény lép életbe, mely csekély mennyiségű kábítószer megtalálása esetén bírói eljárás helyett kezelési alternatívát tesz lehetővé a használó számára.
- 1998-1999: Társadalmi vita Magyarországon a kormány új, szigorúbb kábítószer törvény tervezetével kapcsolatban.
- 2003: Új nemzeti drogstratégia lép életbe (2003. évi II. törvény). Kihirdetésére január 14-én, hatálybalépésére március 1-én került sor.

11.2 Droginterjú

Alacsony izmos, ápolat, rendezett kimondottan divatos, drága ruhákat viselő fiú. Nem rég szabadult a börtönből, barátnőjével él együtt. Korábban rendezetlen családi háttér miatt több helyen is lakott, anyjával kapcsolata ma sem felhőtlen. Jó szakmával rendelkezik, vállalkozóként dolgozik, önállóságát, szabadságát fontosnak tartja.

- *Mondtad, hogy te jelenleg már nem használasz ecstasyt, viszont valószínűleg emlékszel arra az időszakra, amikor először kerültél kapcsolatba az ecstasyval,. Ez hogy történt?*
- Akkor én már régen speedeztem, füveztem, bélyegeztem. Én még akkor nem exeztem,
- *Mennyi idős voltál akkor?*
- Úgy 16-17 évesen. Először füvet próbáltam ki, utána jött a bélyeg, speed, ex. Nem is tudom hol kaptam be az elsőt. talán egy szórakozóhelyen, már nem emlékszem a nevére.
- *Ez egy diszkó jellegű szórakozóhely?*
- Ez nem diszkó, hanem club. Egy ilyen alagsorban volt az egész, ilyen csövek mentek mindenhol, nagyon elvont, kicsit koszos is, nem az a nagyon elit hatása van, ha az ember bemegy. Olyan például, hogy a falba van egy bevágás, arra rá van tekerve egy polifon, és az egy ülőhely. Meg tele van kanapéval, hogy az ember tényleg be tud ájulni. Ha éppen ahhoz van kedve.
- *Tehát te úgy érezted, hogy az a hely arra jött létre, hogy ott lehessen drogot venni?*
- Ja, ja, ja.
- *És akkor, amikor az ecstasyt először bevitted, akkor közvetlen mellette más drogot is használtál?*
- Nálam úgy ment, hogy amikor elmentem szórakozni, alapban speed, mert különben elálmosodik az ember, és nem érzi jól magát ugye. Lemegyek egy szórakozóhelyre, ott állok, nézek, azt kész, na nem is megyek többet. Na, mindegy. elején a speed, aztán utána kettesével, hármasával. Kettőt bedobok az elején, ahogy megüt rádobok még egyet, Ha beveszi az ember, akkor az olyan háromnegyed óra, ha beszúrja, azonnali. Csak akkor kevesebb ideig tart a hatása. Hirtelen nagyot dob, nagyon meglöki az embert, mert bemegy mindenhova, ahova kell, és akkor fél óra, háromnegyed óráig tart csak a hatása. Az ember, ha bedobja, akkor mondjuk 2-3 óra, amíg hat.
- *Mit éreztél?*
- Én azt éreztem mindig, hogy egybeolvadok a zenével, Én nem az a fajta drogos voltam, aki azért drogozott, hogy leült, és akkor élvezkedett, hanem az, aki elment a szórakozóhelyre... Én

nagyon táncolós voltam régebben, és nagyon-nagyon jól éreztem magam. Annyira ráhangolódtam a zenére, hogy szinte egybefolytam a zenével, úgy éreztem.

- *Fizikálisan mennyire érezted erősnek, energikusnak magad?*
- attól nem érzi nagyon energikusnak magát az ember, attól egy belső nagyon jó érzése van, egy olyan örömszerű, de annál is jobb. Én ezt a drogon kívül nem tapasztaltam semmivel, Azt üvöltöztem, hogy mennyire jól érzem magam. Egy ilyen belső öröm.
- *Más emberekkel való kapcsolatotad is le tudnád írni ecstasy hatása alatt?*
- Sokkal többet beszélek, nyitottabb vagyok, sokkal több dologra kapható olyankor az ember, lazábban vesz mindent. szeret mindenkit, mindenki barát. Drogos helyen én még verekedést egyszer sem láttam szórakozóhelyen. Verekedést ott ahol piálnak, ott igen, sokat, majdnem minden alkalommal. De ahol drog van, ott olyanok az emberek egymással, mintha egy nagy család lennének. Ezt mindenki úgy érzi, és nyújtogatják egymásnak az üdítőket, bármit ami a kezében van, kínálja. Egy drogos helyen az van, hogy amikor az ember végez a bulival, akkor nem az van, mint egy bármilyen szórakozó helyen, hogy az emberek jönnek ki és nem ismerik egymást és mennek haza, hanem ott megállnak a parkolóba még, ott bekapcsolják még a zenét, ha van autó, és ott várják az embereket. Ott az idegen odamegy a másikhoz, hogy hova mentek még. És akkor mennek tovább együtt, after parti, ilyesmi.
- *Mit jelent, hogy after parti?*
- Az after parti egy levezető buli, ahol már nem szól olyan agresszív, dinamikus zene, hanem inkább ilyen lyghtosabb, beszélgetősebb.
- Néha mindig vannak ilyen emberek, mint én is, aki after partin is túlnyomják magát, és tombol, mint az őrült. Én tovább mentem mindig. nálam nem úgy működött, hogy picikét bekapkodtam valamit és afteron már le is jöttem róla, hanem én ettem 3-4 napokig is, mert én sokat megettem.
- *Ez általában péntek, szombat, vasárnapot jelentet?*
- Még hétfő is akár.
- *Milyen mennyiséget jelentet ez ecstasyból?*
- Hát, ha ecstasyt ettem végig, hétfőig megettem akár 20-at, 30-at is. Ha az első hármát bekapja az ember, akkor nagyon-nagyon megérzi az elsőt mindig. A speednél is így van. Mikor belövi az ember, olyan fél grammosával lövöldöztem be, akkor az első mindig megdobja, Megérzi, hogy valamit magába vett, de az már csak szinten tartás, Olyan, hogy a speeddel túllövi magát, meg az exszel túlszedi magát, az nagyon nehéz, ahhoz allergiásnak kell lennie.
- *El lehet jutni az eszméletvesztésig?*

- El lehet. De nagyon enni kell ahhoz. Speedből nem is tud annyit szívni, mert elhányja magát és nem tud eljutni odáig. Ecstasyból könnyebb, mert abból be tud venni egyszerre 20-at. De azt azért nem szokták, akkor már terve van, ha valaki egyszerre húszat bevesz, akkor már meg akar halni, vagy valami. Vagy mondjuk annyira meg van örülve, mondjuk be kokainozik, mert a kokaintól megőrül az ember. Meg tud örülni tőle. Attól ilyen, minek is érzi magát az ember? Attól ilyen, a lehetőségei, amit magából ki tud hozni, akkor hozza ki a maximumot.
- *Te mindent kipróbáltál?*
- Mindent, Kivéve a cracket. Azt így nem lehet Magyarországon szerezni. Mindent. Heroint, kokaint, mindent.
- *Az ecstasy kapcsán tudnál-e olyan negatív hatásokat mondani, lelki vagy testi tünetekben, amit fel tudsz idézni?*
- A hányinger az nem jó például, mert amikor a hatását eléri, akkor jön egy hányinger, meg van az a rossz szaga, íze, amit én nem nagyon szeretek. Van sokféle ex, van ami pörgeti. Ami ilyen leültetős, azt nem nagyon szerettem. Én nem nagyon szeretem az ecstasyt.
- *Amikor vége a bulinak, akkor volt-e valami jellemzője annak, hogy most már be kell fejezni?*
- Sose akartam befejezni. sajnos én az a fajta voltam, aki ment, ameddig össze nem esett. Mindig akkor volt bajom, ha valakik elfáradtak, menni akartak haza. Ha nem volt í-por, akkor volt inkább ez, Az í-port arra használtam, hogy azzal jöttem le.
- *Mi az az í-por?*
- Az í-por az a ketamin kikristályosodása. Az marha- és lónyugtató. Ampullába lehet szerezni, az ember beteszi a mikrohullámú sütőbe, és akkor abból lesz az í-por. Kristályos lesz, az nem por, olyan, mint a homok, csak fehér, átlátszó, de inkább fehér. Például az az í-por, amit mondjuk odahoztak nekem, megnéztem, és por volt, azt már dobtam is el, mert nem í-por volt, vagy nagyon fel volt ütve. Azt megrázza az ember és kristályos.
- *És ezt milyen módon juttatod a szervezetedbe?*
- Ezt is lehet szívni, szúrni. Inkább szívja az ember, mert szerintem ez a legerősebb kábítószer, amit Magyarországon kapni lehet. Ezt akkor használtam, after parti és buli vége felé kezdtem el í -porozgatni. Mert az í-port azt szívogatja az ember, szívogatja, mert az mégis nyugtató, és addig szívogatja, közben jól is érzi magát, nincs az, hogy baj van, ha úgy abbamarad a buli, hanem még jól érzi magát. Addig szívogatja, míg elálmosodik és lefekszik aludni.
- *Mennyit alszol utána?*
- Egy napnál többet sohasem aludtam, de nem ettől, hanem a fáradtság miatt.
- *És milyenek voltak a hétköznapiak?*

- A hétköznap az rossz ettől. Ha nem fűveztem volna végig, akkor rossz, mert depressziós az ember, akkor nagyon rossz a hete. Nem is tud kijózanodni egy olyan ember, aki minden hétvégén drogozik. Az a melankolikus, drogos gondolkodása van végig. Ezért nem szabad drogozni. Ez árt a legjobban. Az ember személyisége teljesen más.
- *Milyennek tudnád ezt leírni?*
- Mármost a személyiséget?
- *Igen. Ha hétköznap nem fűveztéél, akkor hogy éreztél magad?*
- semmihez nincs kedve az embernek, de végül is csinálna valamit, de nincs kedve tenni. Depressziós lesz tőle.
- *Más emberekkel való viszonyodat hogy tudnád jellemezni?*
- Én nem vagyok alapban agresszív ember, én életunt voltam tőle. Az agresszív emberekből azt váltja ki, hogy agresszívek az emberekkel.
- *Ha csak úgy összességében nézed az életedet, amikor mindennapos volt az ecstasy és más drogok használata, illetve a mostani, hogy nem használasz drogot, mi a lényeges különbség benne? Milyen az élet ecstasyval és ecstasy nélkül?*
- Mind a kettőre lehet jót is, rosszat is mondani. Az ecstasyval az élet egy belső boldogság, könnyebb az élet azzal, sokkal könnyebb. De nehezebb is. Pont amiatt, hogy amikor nincs, amikor jön le róla, múlik el a hatása, akkor jön a depresszió. Sok idegeskedés van amiatt, hogy az élete nem úgy megy. Nekem könnyű volt, mert lopásból szereztem a pénzt, így nem volt probléma a pénzszerzés, De aki nem ezt csinálja, az lepusztul, mert nem lesz pénze, nem lesz mit ennie. Így, hogy nem csinálom... jobb tisztának lenni, sokkal. Én egy speedet se tudnék felszívni, mert tudom azt, ha felszívnam, megint belesek. Megváltozik az ember, Kihozza azt az énemet, azt az ilyen kicsit gyerekes ént, amikor az a fontos, hogy mi a vagány, mi a menő, meg ilyen dolgok. Nem lennék képes bemenni dolgozni utána, mert azt mondanám, hogy dolgozik a franc.
- *Mondtad az elején, hogy eggyé váltál a zenével. Az ecstasynak a használata kötődik valamilyen zenei irányzathoz vagy műfajhoz?*
- Szerintem nem, bár inkább az ilyen techno zenét hallgatók csinálják. De rockerek közt is láttam már, akik speedeztek, ecstasyztak. Nem, szerintem nincs.
- *Az egy tévhit, a techno zene...*
- Én tudok olyan ügyvédet, aki komolyzenét hallgat és otthon beecstasyzik, bekap egy fél vagy egy ecstasyt. Ismerek olyan felnőtt embert, aki azt mondta, hogyha nem próbálja ki, 40 valahány éves, akkor nagyot vesztett volna az életben. De kipróbálta, és a feleségével a mai

napig, de csak a feleségével szilveszterkor vesznek egy kis exet, egy kis speedet és jól érzik magukat, de többször sose. Olyan embereknek szerintem nem árt, akik tudják magukat kontrollálni. A fiataloknak igen. De egy idősebb ember, aki már azért tud magának megálljt parancsolni, annak semmi baja sincs ezzel, szerintem.

- *Milyen életkorban jellemző az ecstasy használata?*
- Fiatalokra. Elkezdik most már 12-13 évesen is. szegény környezetben, ahol nem foglalkoznak a szülők a szülők a gyerekekkel, ott már korán elkezdik. Magától szerintem nagyon kevesen hagyják abba, akiknek nincs kisütnivalójuk, inkább úgy mondom, azok nem hagyják abba sose, amíg be nem kerülnek. Akinek nincs kisütnivalója, és kijön a börtönből akkor, is ezt csinálja. Rájön az ember egy bizonyos idő után, hogy nem szabad csinálni. Addig, amíg nem ismeri magát az ember, addig csinálja.
- *Te tulajdonképpen akkor tudtál leállni, amikor letartóztattak?*
- Nem. Én már két hete akkor elkezdtem azt, hogy nem csináljuk, az egyik barátommal.
- *Tehát ebben volt egy tudatosság is?*
- Volt egy tudatosság is. És pont akkor tartóztattak le.
- *És azt gondolod, ha nem tartóztatnak le, akkor is kibírod?*
- Nekem elvonásom sosem volt. Ennek nincs elvonása, ennek a könnyű drognak. Ennek az az elvonása...de inkább azt mondom, hogy nincs. az ember mondjuk valamit nagyon szeret... bármit, modellezni. Nagyon rajong érte, de nagyon, nagyon. Akkor nyilván állandóan modellezik, mert szereti csinálni. A könnyű drognak ugyanez. Annyira jó érzést ad, annyira jól érzi magát az ember közben, hogy azért szerei csinálni. De nincs elvonása, ez hülyeség, hogy jaj, még nem szívtam, nincs ilyen.
- *És amikor úgy nagyon benne voltál, akkor mi volt a leghosszabb idő, amit kibírtál ecstasy nélkül?*
- Fél évet volt, hogy nem drogoztam, és nem volt rá időm se, meg tudtam, hogy ha beexezek, nem megyek be dolgozni.
- *És utána ugyanúgy visszazuhantál a közepébe a dolgoknak?*
- Utána azért zuhantam vissza... mert én ha valamit csinállok, akkor elfoglalom magam. Én akkor kezdek el drogozni, ha egyszerűen unatkozom. Én egyszerűen megőrülök, ha unatkozok, ideges vagyok, bajom van. Na, és ha unatkozok és olyan társaságba is vagyok, akkor belemerülök. Most azért merültem bele megint, mert kirúgtak a nevelőotthonból, hirtelen bepánikoltam, hogy most hova menjek, miből éljek, munkából nem, fogok tudni albérletet fizetni, meg nincs is még kaucióra. És akkor elkezdtem lopni. Ha loptam,

mindennap ott volt 30-40-50 ezer Ft. Hát mit foglalkoztam vele. Meg hát a társaság is, akikkel én így mászkálhattam, ők is ezt csinálták.

- *Mindig ugyanazzal a társasággal drogoztál?*
- Nem. Én az a fajta voltam, aki egyedül bedrogozott és lement egy szórakozóhelyre, de hát ott ismertek. Én egyedül jól éreztem magam. Amikor lementünk társasággal, hiába mentünk le többen, én az a fajta voltam, aki elment és mászkáltam, és jó éreztem magam. Kerestem az idegeneket. az idegenek társaságát. Én azt szerettem, amikor drogoztam, hogy idegenekkel megismerkedni, idegenekkel szemkontaktusba lépni. Táncol az ember és közben vannak ilyen szemkontaktusok, amiket így elejtenek az emberek. Akár fiú a fiúnak, de nem buziságból, hanem csak úgy, hogy mennyire... hogy mondjam, hogy egy hullámhosszon vannak, és ezt így jelzik egymásnak, meg ilyesmi. És akkor én nem is találkoztam azokkal akikkel lementem, néha összefutottam velük. Én inkább egyedül, ilyen kis bolyongó voltam, amikor drogoztam szórakozóhelyen.
- *A partnerkapcsolatok hogy működnek az ecstasy hatása alatt? A szexualitás például?*
- Azzal nincs baj. Azzal nincs baj, a szexualitással. Hát annyi baj van vele, ha be van az ember... hogy mondjam, ha ki vagyok pihenve, és úgy kapok be egy ecstasyt, akkor nagyon jó a szex, de ha az ember 3-4 napot végig bulizik, akkor már fáradt a szervezet. De ez ugyanúgy, az alkohalnál is így van.
- *A lányok mennyire kaphatóak ecstasy hatása alatt?*
- Nagyon. egy olyan lány, aki életében nem kapott be ecstasyt, egy negyedét, vagy felet, ez attól függ, hogy mennyire bírja mondjuk az alkoholt, le lehet szűrni abból, hogy mennyit lehet adni. Aki bírja a piát, , annak fél ecstasyt belekever a kávéjába mondjuk, és akkor megkapja. 100%
- *Volt olyan az életedben, hogy tudatosan?*
- Nem. Nem mert azok a lányok, akiket ismertem akkor, azok csinálták. akkor, azok csinálták. Akkor általában ilyen kurvák között mozogtam, és azoknak már nem is kellett adni ecstasyt.
- *Vannak olyan ismerőseid, akiknek a viselkedését le tudnád írni ecstasy hatása alatt? Tehát ami ilyen jellemző tünete az ecstasynak? Amiből esetleg észrevennéd, hogy na biztos bevett egy tablettát.*
- abból veszem észre, hogy exezett, hogy feszíti az álkapcsát, és úgy beszél, hogy alig nyitja ki a száját, meg van feszülve, kicsit így feszíti magát. Kitágul a pupillája is. Így feszíti magát, abból lehet észrevenni. A speed az más, ott nem feszíti a száját, hanem így jár a szája, egyfolytában nyalja a száját, és rengeteget beszél.
- *A kiszáradás?*

- Az nincs. A fűnél van csak kiszáradás. Ha szórakozóhelyen van, akkor azért szárad ki, mert annyira táncol, hogy ömlik róla a víz.
- *Ezek a szórakozóhelyeken meleg van általában?*
- Meleg. Hát csöpög a falról a víz, olyan pára van. A sok ember izzad, és olyan pára van. Ahol nincs a szellőző megoldva. De ahol van, azért nem, igényesebb helyeken.
- *Most, hogy le voltál tartóztatva, ebbe a drog nem játszott szerepet?*
- Nem.
- *Tehát ezek vagyon elleni bűncselekmények voltak.*
- Igen. Meg van egy drogfogyasztásért való eljárás.
- *Meg tudod saccolni, hogy egy hónapban mennyit költöttél drogra?*
- Hát egy hónapban megmondom mennyit költöttem drogra. Napi 5000 elment fűre. Ha lementem szombaton és vasárnap estig az afterral együtt, akkor elment mondjuk 10 gramm speedem, amit én fogyasztottam el, meg egy-másfél grammnyi í-porom. ennyi.
- *És az ecstasyból mennyi?*
- Hát, ha én csináltam, akkor mondjuk elment szombat estétől vasárnap estig egy 10-12.
- *Az ecstasy és a speed helyettesítették egymást valamennyire?*
- Nem. Másra valók.
- *Hogy tudnád a különbséget leírni?*
- A speed az pörget csak, simán annyit csinál, mint a kávé, csak sokkal erősebben. Mellé azért szedik az exet, hogy adjon mellé egy bódultságot is. És akkor s kettő együtt úgy bódult, hogy közben nem álmos és nem fáradt. Én az í-porral szerezhettem be ezt a bódultságot. És ez sokkal jobb.

Összefoglaló

A röviden bemutatott szolgálatok a Kaposvári Egyházmegye egységes egészének szerves és élő tagjai. Mindannyian, akik valamelyik területen tevékenykednek, az irgalmasság cselekedeteit valósítják meg a mindennapi életben. Nekünk fontos a szegények, a nehéz helyzetben élők, a betegek, idősek, fogyatékkal élők, hajléktalanok felé történő szolgálat úgy, ahogyan Jézus Krisztus tanította és nem a világ szerinti értékek vagy nézetek irányítják tetteinket.

„Az emberiség ostoba nézetei közül a legostobábbak azok, amelyekkel a jó körülmények között élők a szegények szokásait kritizálják.”¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ Herman Melville